

**MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
V. G. Korolenko Poltava National University
Department of world literature**

Oleksii Orlov

**LITERARY MASTERPIECES OF EUROPE,
AMERICA, ASIA
(CLIL methodology)
Educational and methodological
manual**

	Content	Language	Integration	Learning
Culture				
Communication				
Cognition				
Community				

Полтава – 2023

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Полтавський національний педагогічний університет
імені В. Г. Короленка
Кафедра світової літератури

Орлов О. П.

**ЛІТЕРАТУРНІ ШЕДЕВРИ ЄВРОПИ,
АМЕРИКИ, АЗІЇ
(методологія CLIL)**

Навчально-методичний посібник

Полтава – 2023

УДК 821(100)(075.8)

Автор:

Орлов Олексій Петрович, кандидат філологічних наук, асистент кафедри світової літератури Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка.

Рецензенти:

Люлька Вікторія Миколаївна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри гуманітарних і соціальних дисциплін Полтавського державного аграрного університету.

Зуєнко Марина Олексіївна, доктор філологічних наук, доцент кафедри англійської та німецької філології Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка.

Друкується за рішенням вченої ради

*Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка
(протокол № 8 від 7 березня 2023 року)*

Орлов О. П.

О-66 Літературні шедеври Європи, Америки, Азії (методологія CLIL) : навч.-метод. посіб. для підготовки здобувачів освітнього ступеня «бакалавр» філологічних спеціальностей педагогічних закладів освіти. Полтава : ПНПУ, 2023. 114 с.

У посібнику представлені аспекти викладання зарубіжної літератури в закладах середньої та вищої освіти. Проаналізовані методологічні основи, принципи методики CLIL у викладанні зарубіжної літератури, визначені провідні напрями розвитку методики, її головні завдання та функції. Представлені методи та прийоми вивчення зарубіжної літератури на прикладах творчості видатних представників літератури Європи (В. Шекспір, Р. Бернс, Р. Кіплінг), Америки (Е. По, В. Вітмен), Азії (А. Рюноске) Проаналізовані особливості творчості письменників за допомогою лекційного матеріалу з використанням інтерактивних форм роботи (візуалізації, коміксів, проектних та творчих завдань. Зроблено акценти на специфіці вивчення історії зарубіжної літератури у закладі вищої освіти, відповідно розглянуто методичні підходи до аналізу літературних текстів з одночасним вивченням англійської мови.

Для студентів філологічних спеціальностей закладів вищої освіти.

УДК 821(100)(075.8)

© Орлов О. П., 2023

© ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2023

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ

Методика CLL при вивченні зарубіжної літератури

Підхід до навчання іноземної мови за допомогою предметного змісту навчальних програм має позитивні результати в двомовних країнах. Українська школа робить перші кроки в цьому напрямку. Головне – це використати розроблені методики інших країн і пристосувати їх до особливостей навчального процесу в Україні.

Традиційні методики вивчення іноземної мови на загальних темах, пов'язаних із фрагментарними темами із різних галузей науки, культури, побуту певної країни, не довели свою універсальність, зокрема для середньої школи. Увага до мовного матеріалу без належного врахування предметного контенту. У художніх творах ми знаходимо опис безконтентних ситуацій, які доведені до комізму і, навіть, абсурду. Тему безглуздості текстів для вивчення іноземної мови порушив метр літературного абсурду Е. Йонеску. У п'єсі «Голомоза співачка» (1948), усі діалоги персонажів побудовані на фразах з підручників англійської мови:

МІСІС МАРТІН. Я можу придбати складаний ніж для свого брата, але вам не вдасться купити Ірландію для свого діда.

МІСТЕР СМІТ. Ми пересуваємося ногами, а зігріваємося електрикою або вугіллям.

МІСТЕР МАРТІН. Той, хто сьогодні продає бугая, завтра не матиме ні худоби, ні зерна.

МІСІС СМІТ. Життя прожити — не у вікно подивитися.

МІСІС МАРТІН. Можна сісти на стілець тільки коли він стоїть¹

Ця п'єса порушує проблему комунікації у сучасному суспільстві, про руйнування стосунків, цінностей, які замінюються банальними кліше, що не містять ані почуттів, ані думок. У кінці твору усі персонажі (це два подружжя) виговорюють одну фразу:

ВСІ РАЗОМ. Це все не там, це отуто, це все не там, це отуто, це все не там, це отуто, це все не там, це отуто, це все не там, це отуто, це все не там, це отуто, це отуто!

А після цього «п'єса починається знову, тільки репліки Смітів вимовляють Мартіни»². Фінал твору демонструє формальність знань, адже у підтексті присутній контент підручників з іноземної мови, вивчення якої поглиблює відчуження людей і абсурдність буття.

¹ Ежен Йонеско. Голомоза співачка. Антип'єса [переклад з фр. В. Діброва]. *Всесвіт*. 1988. № 10. С. 132.

² Ежен Йонеско. Голомоза співачка. Антип'єса [переклад з фр. В. Діброва]. *Всесвіт*. 1988. № 10. С. 144.

Альтернативою до вивчення іноземної мови на темах, не пов'язаних із предметною програмою закладів освіти та не просякнутими внутрішніми зв'язками матеріалі є методика предметного або контентного вивчення іноземної мови – CLIL (Content and Language Integrated Learning). Поява терміна і обґрунтування методики належить фінському вченому досліднику Деніелу Маршу (Marsh D.). Він писав: «*CLIL refers to situations where subjects, or parts of subjects, are taught through a foreign language with dual-focused aims, namely the learning of content, and the simultaneous learning of a foreign language*»¹(CLIL належить до ситуацій, коли предмети повністю або частково викладаються за допомогою іноземної мови з подвійною метою, а саме: вивчення предметного змісту і водночас опанування іноземної).

Розробки Д. Маршала сприяли поширенню нової технології у навчальних закладах Європи, оскільки виявились суголосними часу. Предметно-мовне інтегроване навчання відповідала європейському контексту кінця ХХ ст., спрямованого на об'єднання країн, прищеплення суспільству принципів мультикультурності у спілкуванні між народами. Технологія CLIL сприяла підвищенню рівня мовної компетентності відповідно до європейських освітніх стандартів.

Наразі концепція CLIL не тільки забезпечила широкий доступ до додаткового навчання іноземних мов, а й сприяла залученню інноваційних методик в освітній процес середньої та вищої школи. CLIL як підхід до опанування іноземних мов стрімко набирає визнання в європейських країнах, зокрема і української, зважаючи на актуальність компетентнісного підходу до навчання іноземних мов та інших шкільних предметів. Британський лінгвіст Девід Гредол (David Graddol) відзначає головну відмінність двомовного навчання від традиційного навчання англійської мови, вказуючи на паралельність освоєння предметного матеріалу, без постійної «концентрації на здебільшого мовних моментах»².

Теоретики методики CLIL, зокрема Койл До (Coyle Do), визначають 4 «К» компоненти успішного CLIL-уроку: контент, комунікація, когніція, культура³. Контент як предметний зміст навчального плану становить лексичне, граматичне, синтаксичне наповнення навчання іноземної мови. Комунікація передбачає залучення усіх видів мовної діяльності: читання, говоріння, аудіювання, письмо. Таким чином, іноземна мова

¹ Marsh D.: *Evropejskoe ismerenie: dejstvija, tendencii i perspective [the European Dimension: Actions, Trends and Foresights Potential]*. Brussels: The European Union. 2002. URL: <http://userpage.fu-berlin.de/elc/bulletin/9/en/marsh.html>

² Graddol D. *English Next*, British Council Publications, 2006. 327 p.

³ Coyle D. *CLIL: Content and Language Integrated Learning*. Cambridge University Press, 2010. P. 180-192.

використовується через навчання (предмет освіти), для навчання (засіб комунікації) і як мова навчання (інструмент пізнання). Когніція розвивається у процесі проблемності навчання, коли використовуються інтерактивні методи («мозковий штурм», проектні завдання, дослідницько-пошукові, групові).

Компонент культури сприяє міжкультурній взаємодії, розвиває естетичний смак, виховує толерантне ставлення до різних національних культур, загальнолюдських цінностей. Деякі дослідники додають ще контекст (context) і соціологізацію (community). Але поняття культура об'єднує соціальний та індивідуальний контексти.

Продуктивним у методиці CLIL є використання таксономії Б. Блума, у якій поєднуються когнітивні та психомоторні цілі навчання, що досягається через оперування категоріями: знання (запам'ятовування та відтворення), розуміння (пояснення, встановлення зв'язку, інтерпретація, прогнозування), застосування (уміння використовувати на практиці), аналіз (виділення частин з загального), синтез (комбінування елементів) і оцінка (уміння оцінювати значення матеріалу для конкретної мети).

Водночас глибокий аналіз усіх етапів впровадження методик і технологій CLIL викриває проблеми і виклики нового підходу. M.L. Pérez Canado у статті з промовистою назвою «*From the CLIL craze to the CLIL conundrum: Addressing the current CLIL controversy*» («Від захоплення CLIL до головоломки CLIL: вирішення поточної суперечки щодо CLIL») пише про проблеми з визначенням ефективності методики, елітарність у роботі системи, відсутність рівних прав у системі освіти країн, які долучаються до CLIL, а також відсутність апробованих педагогічних методик: «*Its linguistic, methodological, and organizational traits need to be further honed, sharpened, and fine-tuned in line with the demands of the diverse contexts where it is being applied*»¹ (Лінгвістичні, методологічні та організаційні риси потребують подальшого відточування, загострення та точної підбірки відповідно до вимог різних контекстів, де застосовується методика).

У статті Xabier San I. «*The Multi-faceted Effects of CLIL: Review*» знаходимо аналіз проблем в діахронному аспекті: «*Regarding the analyses conducted on the effects of CLIL, the latest vagaries between the different research trends (San Isidro, 2018) have revealed that CLIL has become marmite amongst academics. From the initial enthusiastic views on CLIL effects (Marsh 2002; Coyle 2007; Coyle et al. 2010; Dalton-Pufer & Smit 2007; Lasagabaster 2008; San Isidro 2010; or Navés 2009), 'the pendulum has swung to the other extreme' (quoting Pérez Cañado 2016: 2) questioning the validity of the research conducted from an opposite perspective, based on the lack of homogeneity as well as on various problems in its implementation (Paran 2013; Bruton 2015; or Rumlich*

¹ Pérez Cañado, M.L. 2016. Stopping the «pendulum effect» in CLIL research: Finding the balance between Pollyanna and Scrooge. *Applied Linguistics Review* 8.1: 79-100.

2017)»¹ («Що стосується аналізу ефектів CLIL, останні примхи між різними дослідницькими тенденціями (San Isidro, 2018) показали, що CLIL став небезпечним серед науковців. З початкових захоплених поглядів на ефекти CLIL (Marsh 2002; Coyle 2007; Coyle et al. 2010; Dalton-Pufer & Smit 2007; Lasagabaster 2008; San Isidro 2010; або Navés 2009), «маятник перекинувся в іншу крайність» (цитую Pérez Cañado 2016: 2), ставлячи під сумнів достовірність дослідження, у якого немає однорідності, а також заснованого на різних проблемах у його реалізації (Paran 2013; Bruton 2015; або Rumlich 2017).

Методика вивчення іноземної мови на літературному матеріалі має давні традиції й альтернативу тим еkleктичним і абсурдним моментам, про які згадувалося на початку статті. Тексти художніх творів, відомості про життєвий і творчий шлях окремих представників, здебільшого англomовних письменників та митців рідної для учнів країни. Термінологія предмета, теоретичний матеріал, аналіз художніх текстів при такому зверненні до літературного матеріалу залишаються поза увагою учасників освітнього процесу. Викладаючи курс «Літературні шедеври країн Європи і Америки» студентам філологічних спеціальностей, ми розробили методику художнього сприйняття літературного тексту. Ця методика дозволяє враховувати при двомовній інтеграції читацькі почуття (чуттєву реакцію), когнітивний аналіз (аналіз побудови твору, розвиток сюжетних ліній), а також актуалізацію моральних цінностей, закладених у літературному творі чи літературі певного часу, певної національної літератури.

Курс викладається протягом одного семестру. Аудиторія курсу – магістри I року навчання зі спеціальності 014 Середня освіта. Українська мова і література педагогічного університету. Програмою курсу передбачено 90 академічних годин (3 кредити), з яких 12 год. – лекційні заняття, 24 год. – практичні аудиторні заняття і 54 год відведено на самостійну роботу здобувачів вищої освіти. Вхідне тестування (Placement test) визначило мовний рівень груп переважно як A2 відповідно до шкали Заганоевропейських компетенцій володіння іноземною мовою (CEFR). Визначений рівень володіння іншомовними компетенціями магістрантами довів можливість сприймати лекційний матеріал та обговорювати питання практичних занять англійською мовою.

Теми практичних занять визначені робочою програмою і заздалегідь повідомлені студентам:

1	Ренесанс у європейському мистецтві. Творчість В. Шекспіра в сучасному медійному просторі	2
2	Robert Burns – singer of national freedoms	2

¹ Xabier San I. The Multi-faceted Effects of CLIL: Review. *Nexus Aedeon Journal* 2019 (1). June 2019. P. 33-49

3.	Edgar Allan Poe as a central figure of Romanticism of American literature	2
4	Герої Дж. Лондона і Е. Хемінгуей: характери і цінності	2
5	Магічний феномен літератури Латинської Америки	2
6	Сучасні тенденції в літературному процесі XX-XXI ст.	2
	Разом	12

Seminar plan on the topic

<p>Aims of the seminar. Students will be able: to use terms of the topic; understand the peculiarities of the writer's style, expand vocabulary, deepen knowledge of passive and active forms of English.</p>			
Lesson stages	Methods	Tasks	Visibility
1. Aims of the seminar	Слово вчителя	Perception	Presentation
2. Vocabulary	Comparison Student – student, Teacher – student	Students match the English words with their Ukraine translations. Teacher checks answers.	Matching task.
3. Reading	Analysis Teacher – class, Individually, Student – student	Students read the text and fill in the gaps with the given words. After reading students check their answers using present simple passive.	Reading task. Grammar task. Presentation
4. Speaking	Conversation Test Teacher – class, Teacher – student	Students read the statements and say if they are true or false. Students give reasons. Teacher corrects	True/false task.
5. Reading. Speaking in groups.	Analysis Conversation Interactive Teacher – class, Groups	Each student in the group has got some information, which other students don't have. Students should complete all the gaps in the text by asking other group members questions. Teacher helps and corrects.	Information gap. Cards
6. Summing-up.	Conversation synthesis Teacher – class, Teacher – student	Teacher asks questions about the seminar's topic.	Presentation

7. Feedback.	Analysis Individually	Students give feedback.	Questionnaires.
--------------	-----------------------	-------------------------	-----------------

Культурологічний контекст сприйняття містить відомості про автора, літературну епоху, обізнаність із мистецтвом, історією, релігійними, політичними поглядами письменника, його оточенням. Ця інформація групується навколо особистості письменника. Однією з методик навчання слугує віртуальна екскурсія із супутніми атрибутами: путівниками, гідами й екскурсантами, листівками, маршрутами, довідками, коментарями, які можна опрацьовувати або створювати в ході практичного заняття.

Методика читання обирається викладачем у залежності від підготовленості групи студентів: цілісне в оригіналі, адаптований переклад, ключові епізоди. Важливо на етапі читання літературного твору звернути увагу на емоційні переживання читачів. Психологія сприйняття творів мистецтва вимагає попередньої роботи, зокрема виявлення рівня емоційної чуттєвості. Розроблений тест сприятиме визначенню особистісного рівня емоційної (асоціативної) чутливості – аперцепції. У вітчизняній методиці навчання літератури існують дослідження розвитку читацького сприйняття. Асоціація як зв'язок між образами є одним з ключових принципів літературної творчості, особливо в ліричних творах. Авторські асоціації на річ, явище, подію слугують ключем для розуміння ідеї, концепції твору. Наприклад, для Ф. Кафки замкненість людини в соціальній клітині викликало асоціації з людиною-комахою. Для підготовки для розуміння авторських асоціацій було розроблений тест-програма, де враховувалися інтенсивність асоціацій (яскравість, тривалість, глибина), а також темп переключення з різних почуттєвих подразників (зір, слух, тактильність). Студенти самостійно оцінюють власні чуттєві уявлення позначеними балами.

Тест-програма «Алгебра відчуттів»

(training of passive and active forms)

<i>Umbrella is similar to starry sky</i>	<i>The starry sky looks like an umbrella</i>
<i>I see an umbrella in the starry sky</i>	

1	Якого кольору твоя країна (оцінюється яскравість уявного кольору)	0	1	2	3
2	З якою квіткою ти себе ототожнюєш (оцінюється аргументованість уявлення)	0	1	2	3
3	Чим пахне ранок? (оцінюється узагальненість асоціації)	0	1	2	3
4	З якою геометричною фігурою асоціюється музика? (оцінюється абстрактність уяви)	0	1	2	3
5	На що схожий перший сніг (оцінюється новизна порівняння)	0	1	2	3
6	Що нагадує зіркове небо (оцінюється всеохопність відчуттів)	0	1	2	3
7	Відчуйте запах конвалій (оцінюється подібність і тривалість відчуття)	0	1	2	3
8	Назвіть асоціації на слово «самотність» (оцінюється поетичність словесного ланцюга)	0	1	2	3
9	Назвіть зорові і звукові асоціації, пов'язані із монастирем	0	1	2	3

(оцінюється різноманітність)

- 11 Продовжте асоціативний ланцюг від слова «асфальт» до слова 1 2 3
«ніжність» (оцінюється обумовленістю зв'язків)

Зв'язок понять, пов'язаних між собою асоціаціями – це підготовка до літературного читання та аналізу. Це свого роду зарядка, вправа на поетичне мислення, без якого не буває розуміння літератури, оскільки поезію загалом називають мистецтвом асоціацій і метафор. Від читацьких асоціацій переходимо до авторських, які треба віднайти у творі. Кожен письменник має власну систему асоціативного мислення. Реалісти як представники мистецтва мімезису (наслідування) головним в образній системі цінують відповідність реальності. Для В. Шекспіра мистецтво – це дзеркало. Так говорить Гамлет, будуючи «мишоловку» для своїх кровних ворогів. Асоціативний зв'язок в реалістичному мистецтві причинно-наслідковий, детермінований. Тест-анкета, до речі, перевіряє і читацький тип асоціативного мислення. Якщо асоціації обумовлені логічними причинно-наслідковими зв'язками – це реалістичний тип мислення. Якщо логічність відсутня, то маємо справу з романтичним, магічним, імпресіоністичним способом сприйняття дійсності.

Вивчення творів європейського Відродження – трагедії В. Шекспіра «Гамлет» і роману М. Сервантеса «Дон Кіхот» – дають можливість використати асоціативний шлях аналізу, використовуючи лексику, пов'язану з чуттєвими відчуттями (зір, слух, тактильність, нюх, смак), та образами художніх творів.

У п'єсі «Гамлет» протиставлені зір і слух як концептуальні поняття. Зором головний герой сприймає людей, що його оточують, замок Ельсінор, привід, але візуальні образи протистоять слуховим, за допомогою яких усі намагаються обдурити принца данського. Смерть старшого Гамлета через залиту у вухо отруту є метафорою тотального фальшу, що оточує принца данського. Асоціативний ланцюг, розрахований на слух, можна продовжити образами акторів, що грають «Мишоловку», відомою цитатаю Гамлета «Слова, слова, слова...», флейтою, черепом Йоріка.

Ці образи можна візуалізувати піктограмами, схемами, інфографікою, таблицями. Опрацювати багатозначність образів допоможе порівняння перекладів твору (Г. Кочура, Л. Гребінки, Ю. Андруховича). Так образ флейти присутній не у всіх перекладах, зустрічаємо: «рожок» у Б. Пастернака, «дудка» М. Лозинського, «флейта» Ю. Андруховича. На етапі аналізу можна знову звернутися до індивідуальних асоціацій на авторські образи, простежити і порівняти асоціативні ланцюжки на сприйняття концептуального змісту твору, зокрема змістові концепти «Флейта», «Чаша», «Череп».

Таким чином, до першого практичного заняття активним словником будуть асоціативні ланцюги до концептуальних метафор, пов'язаних із зором і слухом.

ЗІР	СЛУХ
Королівська родина	Виступи акторів, гра флейти, блазень

У висновку слід зауважити, що предметно-мовне інтегроване навчання (CLIL) являє собою порівняно нову методику навчання, яку можна розглядати як унікальний спосіб навчання студентів профільних предметів через іноземну мову (teaching content through foreign language), а також навчання іноземної мови через сам предмет (teaching foreign language through content). Дана методика викликає велику зацікавленість викладачів іноземних мов, а також у цілому ряду педагогів, які володіють іноземною мовою і викладають свій профільний предмет у ВНЗ. Таким чином, поєднуючи два напрямки, викладачі-предметники здатні навчати не лише своєму профільному предмету на іноземній мові, але також використовувати важливі засоби навчання мови: викладати граматику, лексику та ін., включаючи в свій урок елементи комунікативної методики навчання іноземної мови. Це допомагає спростити і модернізувати навчальну програму.

Література

- Ackerl, C. 2007. Lexico-grammar in the essays of CLIL and non-CLIL students: Error analysis of written production. *Vienna English Working Papers* 16.3: 6-11.
- Coyle D. CLIL: Content and Language Integrated Learning. *Cambridge University Press*, 2010. P. 180-192.
- Ioannou Georgiou, Spfie and Pavlu, Pavlos: Guidelines for CLIL Implementation in Primary and Pre-primary Education. Comenius Socrates Project. URL: http://www.schools.ac.cy/klimakio/Themata/Anglika/teaching_material/clil/guidelinesforclilimplementation1.pdf
- Marsh D.: Evropejskoe ismerenie: dejstvija, tendencii i perspective [the European Dimension: Actions, Trends and Foresights Potential]. Brussels: The European Union. 2002. URL: <http://userpage.fu-berlin.de/elc/bulletin/9/en/marsh.html>
- Marsh, D. CLTL / EMILE – the European Dimension: Actions, Trends and Foresights Potential. Brussels: The European Union. 2002. URL: <http://userpage.fu-berlin.de/elc/bulletin/9/en/marsh.html>
- Mehisto P. Uncovering CLIL: Content and Language Integrated Learning in Bilingual and Multilingual Education. Macmillan Oxford, 2008. 240 p..
- Nikolenko Olga, Mukha Olena. World Literature of the XIX-XX centuries in the Context of CLIL Methodology: Educational and Methodological Textbook. Kyiv: P.E. Lebed, 2021. 156 p.
- Pérez Cañado, M.L. 2016. From the CLIL craze to the CLIL conundrum: Addressing the current CLIL controversy. *Bellaterra Journal of Teaching & Learning Language & Literature*. Vol. 9(1), Feb-Mar 2016, 9-31
- Sandra Attard Montalto. The CLIL Guidebook. Lifelong Learning Program. 2015. URL: <https://www.goethe.de/en/spr/unt/kum/clg/20782495.html>
- Wiesemes, R. 2009. Developing theories of practices in CLIL: CLIL as post-method pedagogies? In Y. Ruiz de Zarobe & R.M. Jiménez Catalan, eds. *Content and language integrated learning. Evidence from research in Europe*. Bristol: Multilingual Matters, 41-59.

Літературний шедевр як теоретична категорія

Визначення меж поняття «шедевр» у мистецтві між оцінним і категоріальним значенням є доволі складним завданням, оскільки вимагає пошуку спільних критеріїв щодо відмінностей від інших визначних, але не шедевральних творів. Розуміючи вищу ступінь характеристики, закладеної у поняття, спробуємо окреслити ознаки, що підіймають твір мистецтва до особливої позиції, водночас розуміючи неможливість суворого ранжування мистецтва, попри численні спроби створити канони, списки, ряди.

У новітній літературній енциклопедії Ю. Коваліва знаходимо наступне визначення: «Шедевр – досконалий твір літератури, малярства, музики тощо, що є зразком не лише певної конкретно-історичної доби, а й вважається довершеним поза її межами, інколи позначається на формуванні канону, естетичних смаків художньої культури»¹. Досконалість і довершеність твору мистецтва характеризують поняття художності літературного твору, аналіз критеріїв якої має великі традиції дослідження у літературознавстві. Існує декілька наукових підходів до критеріїв художності, які тісно пов'язані з визначенням унікальності твору мистецтва, його визнанням поколіннями читачів. Існує декілька наукових підходів до критеріїв художності: парадигмально-історичний, пов'язаний з динамікою історичного розвитку літератури (С. Аверінцев, В. Тюпа, М. Гаспаров та ін.); семіотичний, заснований на знаково-символічній природі мистецтва (Ю. Лотман, Ч. Морріс, Ч. Пірс та ін.); формальний підхід, що ґрунтується на естетиці форми (В. Шкловський, Р. Якобсон та ін.).

Досконалий, довершений, зразковий, канонічний – ці визначення підкреслюють положення твору мистецтва серед інших, незважаючи на межі культурно-історичної епохи. Зазначимо, що будь-які ранжири у мистецтві є сумнівними. У висловлюванні Х. Борхеса критерії об'єднані загальною фразою, яка підкреслює розмитість меж і незбагненність художньої довершеності класичного літературного шедевра: «Класичною є не та книга, якій притаманні певні переваги; ні, це книга, яку покоління людей з різних причин читають все з тим же завзяттям і незбагненою відданістю»². Утім, важливі не тільки критерії художності, які є глобальною проблемою літературознавства, а й констація та певною мірою

¹ Літературна енциклопедія : у 2-х т. / авт.-уклад. Ю.І. Ковалів. Київ : Академія, 2007. Т.2. С. 585.

² Борхес Х. *Sobre los clásicos. Книга вигаданих істот*. Львів: Видавництво Старого Лева, 2017. С. 185.

систематизація онтологічних та екзистенційних моментів унікального положення зразків літературної творчості.

Серед перших умов існування шедеврів, дієвість яких складно заперечити, визначимо час і простір, упродовж яких твір залишається предметом читання, обговорення та тлумачення. Час у його історично-культурному вимірі змінює пріоритети читання та тлумачення, докорінно міняє сприйняття форми та змісту, проте сам факт існування та змінності інтерпретацій доводить унікальність твору мистецтва. Важко заперечити вагомість книжок, вік яких вимірюється століттями, а відгомін тем, мотивів, образів продовжує дотепер множитися у різних проявах культури. Хронологічний вимір стримує спроби зарахувати до шедеврів твори, які ще не пройшли випробування часом. Питання, чи будуть так само читати твори популярних сьогодні письменників через десять, п'ятдесят, сто років, залишається відкритим, попри унікальну кількість тиражів і перекладів.

Простір розповсюдження творів мистецтва також має відношення до визначення шедевральності мистецьких творів. Творчість письменника, якого ми зараховуємо до унікальних явищ, повинна виходити за межі національного визнання. Якими б великими не були заслуги митця перед національним розвитком культури, його ім'я та діяльність мають бути відомими читачам інших країн. Момент розповсюдження слави того чи іншого творця у вік цифрових технологій вимірюється за допомогою Вікіпедії, яка володіє унікальним статистичним апаратом, що фіксує звернення до творчості митців минулого та сучасності у межах усього світового простору. Один з ресурсів Вікіпедії Google Trends дозволяє узнати наскільки цікавить творчість і життя письменника протягом певного часу в різних країнах світу. До запиту надається графік змін популярності за часом і регіонами, де на географічній мапі інтенсивністю кольорів позначена динаміка запитів на імена письменників (письменниць) та поетів (поеток): 100 балів присвоюють країнам з найбільшою часткою популярності, далі бали розподіляються відповідно до інтенсивності.

Для аналізу просторового розповсюдження аналізувалися дані за останні п'ять років за країнами усього світу. Найбільша кількість країн, де зафіксовані запити системою Google Trends, припадає на творчість письменників: В. Шекспір¹ – 203, Данте Аліг'єрі² та Г. Маркес³ – 160. Статистика урівняла двох таких значно віддалених у часі митців. Далі фіксується ареал розповсюдженості за інтересом до творчості Гомера⁴ – 147, ,

¹ <https://trends.google.com/trends/explore?date=today%205-y&q=%2Fm%2F081k8>

² <https://trends.google.com/trends/explore?date=today%205-y&q=%2Fm%2F028p0>

³ <https://trends.google.com/trends/explore?date=today%205-y&q=%2Fm%2F038cf>

⁴ <https://trends.google.com/trends/explore?date=today%205-y&q=%2Fm%2F03k0n>

П. Коельйо¹ – 143, Й.В. Гете² – 132, О. Бальзака³ – 125, М. Гоголя⁴ та Г.Х. Андерсена⁵ – 119.

У наведених показниках спостерігаються певні тенденції. Перевірені часом класики демонструють свою унікальність в плані охоплення великого світового простору. Існують виключення, коли сучасні письменники випереджають класиків, як наприклад П. Коельйо, або лауреати Нобелівської премії з літератури, інтерес до творчості яких пропорційний рокам присудження премії. Так, Абдулразак Гурна – лауреат 2021 року, має індекс популярності у світі за версією Google Trends – 124⁶, що більше, ніж показники Дж. Лондона⁷ (110), Дж. Селінджера⁸ (104), Ф. Стендаля⁹ (103), Е.М. Ремарка¹⁰ (80).

Безумовно, що ця система не є науковим засобом дослідження вагомості творів мистецтва, оскільки ця статистика не фіксує процес читання користувачами літературних творів, можливо, що звернення до видатних імен викликана зацікавленістю лише певними фактами життя. Але тиражі видань або критичні відгуки теж не складають об'єктивної картини популярності. Рейтинги, складені ученими, письменниками, комітетами та спільнотами також страждають суб'єктивністю та залежністю від різних тенденцій.

Час і простір – це загальні критерії, які пов'язані з проблемою сприйняття творів мистецтва, на які впливають не тільки естетичні переваги, а й історичні, політичні, соціальні важелі. Наступна група критеріїв визначення унікальності твору мистецтва, що дозволяє йому долати час і простір, пов'язана з загальномистецькими ознаками: єдність форми та змісту; багатозначність думок, образів і мотивів, закладених у текст і контекст; інтертекстуальність; інтермедіальність тощо.

¹ <https://trends.google.com/trends/explore?date=today%205-y&q=%2Fm%2F0hb3r>

² <https://trends.google.com/trends/explore?date=today%205-y&q=%2Fm%2F042q3>

³ <https://trends.google.com/trends/explore?date=today%205-y&q=%2Fm%2F0bmjw>

⁴ <https://trends.google.com/trends/explore?date=today%205-y&q=%2Fm%2F0113sg>

⁵ <https://trends.google.com/trends/explore?date=today%205-y&q=%2Fm%2F03j90>

⁶ <https://trends.google.com/trends/explore?date=today%205-y&q=%2Fm%2F03d916z>

⁷ <https://trends.google.com/trends/explore?date=today%205-y&q=%2Fm%2F0bt23>

⁸ https://trends.google.ru/trends/explore?date=today%205-y&q=%2Fm%2F041_y

⁹ <https://trends.google.ru/trends/explore?date=today%205-y&q=%2Fm%2F06n4s>

¹⁰ https://trends.google.com/trends/explore?date=today%205-y&q=%2Fm%2F0g_zt

Образна тканина мистецького твору та засоби творення художніх образів залежить від індивідуального стилю митця, а також від стильових тенденцій епохи. Інтерпретації читацького сприйняття робить їх нескінченними у часі та просторі, додаючи актуального змісту. Поняття вічних образів, типових героїв, образів-символів, емблем, метафор, парабол об'єднує літературну образність у семіоферу – культурний космос людства. Унікальність письменника полягає у створенні не тільки окремих образів, а багатозначного утворення, цілісної образної системи. Категорія художнього образу досить ґрунтовно досліджена в літературознавстві з огляду на художні та смислові властивості, ознаки та різновиди. Продуктивним є феноменологічний підхід як перехід від аналізу значення та взаємодії художніх образів твору до екзистенційних цінностей, які визначають авторський задум. Г. Башляр називав образ «силою, що інтегрує людські думки, спогади та мрії за допомогою уяви».

Феноменологія доводить єдність і водночас взаємну самотійність свідомості з предметним світом, природою, соціумом, духовною культурою. Таким чином, багатозначність художнього твору обумовлена глибиною авторських екзистенцій, які митець здатен утілити в художню систему свого творіння. Разом із багатозначністю художнього образу нерідко називають недомовленість як умову появи множинних інтерпретацій. Ця якість художнього тексту загалом теж інтегрує читацьку уяву, спонукає до творчого сприйняття мистецького твору.

Вічний образ шекспірівського Гамлета не припиняє множинності інтерпретацій, пов'язаних із геніальною силою автора утілювати в образі героя протилежні, але взаємопов'язані між собою інтенції. Гамлет став самотійною фігурою в мистецтві, світі, бо чотири століття продовжує надихати нові й нові покоління перекладачів, художників, режисерів, акторів, читачів. Багатозначність та художня незавершеність ситуацій, стосунків, дій та бажань Гамлета породили величезну кількість інтерпретацій, сценічних і кінематографічних версій. Згадаємо лише одну з останніх, закладених в проєкт І. Малковича, Ю. Андруховича, В. Єрко, де акцентуються поведінкові моделі, які герой намагався осмислити та застосувати. Бути таким, як ті, хто були для нього авторитетами – старий блазень, бо це завжди правда у вічі; воїн, бо дбає про державу, боронить її від ворогів; письменник, що відкриває шляхи до безсмертя слів і душ; смерть, бо вона править фіналом.

Література як вид мистецтва володіє загальнокультурною національно-духовною сутністю. Г. Гадамер визначав літературу як «приховану історію нації»¹, зважаючи на збереження духовності та культурних традицій. Духовнотворча функція мистецтва слова є критерієм визначення унікальності літературного твору. Кожна нація обирає своїх кумирів, тих, хто реформував

¹ Гадамер Г.-Г. Істина і метод: Пер. з нім. Київ : Юніверс, 2000. Т.І. Герменевтика І: Основи філософської герменевтики. С. 146.

художню мову, осучаснив форму та зміст (їхня єдність є важливим критерієм художності). Нерідко визнані нацією шедеври залишаються в межах національного визнання. Як пише Х. Борхес: «Класика – це та книга, яку нація чи група націй чи давно вирішила прочитати так, начебто все на її сторінках навмисно, фатально, глибоко, як космос і здатне до нескінченних інтерпретацій»¹. «Духовнотворчу телеологічність» твору, тобто концентровану спрямованість усіх змістів на досягнення певної мети, визначається І. Іванішиним² важливим інтенціональним критерієм художності. Телеологізм окремих майстрів слова досліджується на різних структурних елементах твору, ілюструючи концентрацію ідей, спрямованих у єдине ідейне річище. До яскравих прикладів ідейної сконцентрованості автора навколо головного твору свого життя належать Данте, Й.В. Гете, М. Гоголь, Г. Маркес.

Існує ще один критерій, який можливо підтвердити фактично, – це міжмистецька взаємодія творів мистецтва, інтермедіальність як окремих образів, так і художніх творів загалом. Взаємодія мистецтв виявляється на різних структурних рівнях літературного твору. Логічним є проникнення до художнього тексту прийомів і засобів малярського мистецтва: поява окремих образів (екфразис); просторові, зорові елементи в описах; відповідна композиція твору; наявність сюжетів, пов'язаних із творами живопису тощо. Синтез мистецтв також спостерігається у трансформаціях жанрової природи драматургії в сценічних утіленнях.

Інтермедіальність як перекодування знакової системи одного мистецтва до інших засобів суміжних мистецтв дає можливість літературному текстові глибше виявити специфіку літературно-художнього образу / твору. Синтезуючи у художньому творі коди різних мистецтв, митці створюють конкретно-чуттєвий простір, у якому активізуються акустичні, візуальні, вербальні, дотикові рецептори сприймання художнього образу. Інтермедіальність посилює інтелектуальний потенціал мовного знака й викликає творчу рефлексію читача, спрямовану на розуміння (декодування) словесних образів. Відносна вимірюваність інтермедіальності спостерігається на кількості перекодувань літературного твору до інших видів мистецтв. Велика кількість сценічних утілень, кіноверсій, ілюстрацій, музичних втілень свідчить про унікальність твору. Так, трагедія В. Шекспіра «Гамлет» має 178 кіноверсій, починаючи з 1900 р., 25 музичних творів, з них – 9 опер.

Шедевр як мистецьке явище потребує критеріїв, сукупність яких дозволяє визначати його абсолютну перевагу серед подібних. Незмінними

¹ Borges L. Sobre los clásicos. Madrid: Eterna Cadencia, 1997. P. 126.

² Іванішин І. Критерії художності: актуалізація базового поняття. Науково-ідеологічний центр ім. Д. Донцова. 25.01.2016. URL: <http://dontsov-nic.com.ua/kryteriji-hudozhnosti-aktualizatsiya-bazovoho-ponyattya/>

залишаються онтологічні виміри часу та простору. Існування твору мистецтва протягом значного часу, принаймні декількох поколінь читачів, доводить його загальнолюдську значущість, не заангажовану ідеологічними, політичними або іншими причинами. За допомогою ейдологічності оцінюється образотворча майстерність автора, унікальність та багатозначність окремих образів та ейдологічної системи. Важливим критерієм мистецького шедевра є телеологічність, що дозволяє оцінювати значення літературного твору з погляду духовнотворчої майстерності автора у загальнолюдських та національних межах. Інтермедіальність також є свідченням інтересу митців до художньої унікальності твору мистецтва, до багатозначності змістів, підтекстів, асоціацій. Перспективними для визначення шедеврів у світі мистецтва бачаться дослідження творів як джерело інтертекстуальності, об'єкт компаративного аналізу, системних наукових розвідок тощо.

Література

- Борхес Х. *Sobre los clásicos. Книга вигаданих істот*. Львів: Видавництво Старого Лева, 2017. 240 с.
- Гадамер Г.-Г. *Истина і метод*: Пер. з нім. Київ : Юніверс, 2000. Т.І. Герменевтика І: Основи філософської герменевтики. 464с.
- Іванишин І. Критерії художності: актуалізація базового поняття. Науково-ідеологічний центр ім. Д. Донцова. 25.01.2016. URL: <http://dontsov-nic.com.ua/kryteriji-hudozhnosti-aktualizatsiya-bazovoho-ponyattya/>
- Літературна енциклопедія : у 2-х т. / авт.-уклад. Ю.І. Ковалів. Київ : Академія, 2007. Т.2. 624 с.
- Орлова О.В. *Hamlet: Shakespeare & Андрухович. Зарубіжна література в школах України*. 2019. № 5. С. 36–44.
- Татаркевич В. *Історія шести понять: Мистецтво. Прекрасне. Форма. Творчість*. Відтворництво. Естетичне переживання / Пер. з пол. В. Корнієнка. Київ: Юніверс, 2001. 368с.
- Borges L. *Sobre los clásicos*. Madrid: Eterna Cadencia, 1997. 141 p.

Формування емоційного сприйняття художніх текстів в екстремальних умовах навчання

Українські вчителі та учні знаходяться зараз в екстремальній ситуації військового конфлікту, коли територія країни під постійним повітряним обстрілом, а лінія бойових дій пролягає на три з половиною тисячі кілометрів. Мета статті полягає в аналізі екстремальних умов навчання українських учнів та розробці стратегії оптимальної емоційної розрядки шляхом добору художньої літератури для читання та поглиблення художнього сприйняття. Дані респондентів (120 студентів та 53 учні) було зібрано, систематизовано, оцінено та проаналізовано за допомогою системних письмових опитувань (Project Tuning методика) та методу статистичного аналізу. Тестування відповідали трьом стадіям розвитку конфліктних ситуацій: розгортання конфлікту, ескалація, пост конфліктна фаза. Педагогічна діяльність дзеркально повторює цю параболу, проте у зворотному напрямку. Художня література тематично і жанрово на кожній стадії відіграє роль захисного щита, який проводить межу між власними емоціями учнів та почуттями літературних героїв. Сприйняття художніх текстів було спрямоване: 1) на виявлення зорових, слухових, тактильних асоціацій; 2) запахових відчуттів; 3) вміння будувати асоціативні ланцюги; 4) уявляти літературних героїв; 5) емоційно поринати у світ художньої літератури. Порівняння власних емоційних уявлень з тими, що викликали твори-антиутопії та література фентезі доводять ефективність обраної педагогічної гіпотези.

Keywords: екстремальна педагогіка, конфліктологія, емоційна параболу сприйняття, художнє сприйняття літератури, асоціація.

1. Introduction

Екстремальна педагогіка як новий і перспективний напрям педагогіки орієнтована на розгляд, аналіз та вироблення дієвих методів і засобів захисту педагога від конфліктних ситуацій, пов'язаних із сучасними суспільними, психологічними, емоційними викликами. Здебільшого йдеться про формування захисних методик, пов'язаних з етикою професії, психологічну стійкість, керування собою у складних ситуаціях. Учені різних країн досліджують причини емоційної нестабільності, вигорання учителів від конфліктних ситуацій, шукають виходів з кризових ситуацій J. Song (2016), C. Kokkinos, G. Stavropoulos (2016), B.P. Chapman, F. Lin, S. Roy, R. H. B. Benedict, J. M. Lyness (2019). У роботах учених передбачається ситуація протиставлення педагога та учнів як у певному розумінні суперників, між якими необхідно знайти точки перетину, розуміння, а іноді – прямої перемоги над агресією, насиллям, відкритим викликом. Ми розглядаємо іншу фазу екстремальної педагогіки, коли загроза життю і душевній рівновазі об'єднує учителя й учнів, коли педагог повинен виробити власну стратегію

допомоги собі та своїм учням, керуючись не власним досвідом чи внутрішньою інтуїцією, а науковими знаннями та доказами.

Українські педагоги, учні, студенти опинилися у ситуації, яку ще не описували в педагогічній практиці. Звісно, ми не перші потрапляємо під термін «військовий конфлікт», були подібні ситуації в Ірані, Сирії, Афганістані та ін. Але кожен конфлікт має свої особливості та власну унікальність. Унікальність української ситуації полягає у тому, що незважаючи на повномасштабні бойові дії на території України, навчання у більшості шкіл, вишів продовжується. Пандемія підготувала нас до дистанційної освіти, і вчитель має зворотний зв'язок зі своїми учнями, має можливість підтримувати морально, пояснювати навчальний матеріал і актуальні обставини, допомагати орієнтуватися в інформаційному середовищі. Дистанційних зв'язок в умовах військового конфлікту абсолютно не надійний, залежить від наявності Інтернету та елементарних умов, придатних до роботи з гаджетами, а ще від повітряних тривог, що лунають у містах всієї України протягом дня і ночі. Екстремальна педагогіка воєнного часу повністю відповідає назві як своїми методами, засобами, так і умовами та формами навчання.

Наші пошуки спрямовані на вироблення загальної стратегії та дієвої тактики навчання в умовах загальної екстремальності. Конфліктологія як міждисциплінарна наука об'єднує філософію, соціологію, психологію, історію, право, менеджмент і розглядає кожен реальний конфлікт як тривалий процес з власною статикою та динамікою. Теорія конфлікту започаткована дослідженнями L. A. Coser (1956), R. Dahrendorf (1965). K. E. Boulding (1975) та ін. З великої кількості напрацювань у цій галузі нас передовсім цікавить неоднорідність розвитку конфліктних ситуацій, наявність у протіканні різних етапів і фаз. Саме розвиток конфлікту ми пов'язуємо зі змінами у процесі спілкування і навчання учнів і студентів. Етапи конфлікту визначаються позицією протилежних сторін та типом стосунків між ними. Важливою складовою конфлікту є сприйняття його учасниками конфлікту – як безпосередніх, так і опосередковано втягнутих у сферу зіткнення протилежних сил. Ученими виокремлюються стадії конфлікту: передконфліктна; відкритого конфлікту з фазами ескалації, кульмінація та згасання; післяконфліктна фаза.

Найбільш драматична і напружена стадія конфлікту – ескалація, коли загострюються суперечності, що призводить до розширення масштабу дій і збільшення учасників, залучених в небезпечну для життя зону, зокрема і мирного населення, дітей тощо. У період ескалації конфлікту почуття й емоції набувають панівного характеру, переважаючи здоровий глузд і логіку. Водночас сплеск емоцій посилює усвідомлення загрози не тільки для власного життя, а й для долі країни, що породжує сплеск патріотизму та національного єднання. Визначити стадії конфлікту під час його розгортання дуже складно, для цього треба мати часову відстань, щоб знати й оцінити весь масштаб події. Наразі важко сказати, на якій саме стадії ескалації

знаходиться Україна, чи буде посилення бомбардувань, руйнувань, загибелі людей, чи військові дії будуть скорочуватися та припинятися. Тому про стадію завершення говорити зарано, поготів про післяконфліктну стадію.

Теорія і стадії конфліктів нам потрібні для розробки педагогічної тактики в екстремальних умовах, оскільки дії вчителя безпосередньо залежить від розгортання/згортання військових дій. Мова і надалі йтиме саме про військові конфлікти, які є найбільш драматичними для дитячої психіки і вимагають нових педагогічних антистресових засобів. Організація педагогічної роботи в екстремальних умовах закладів середньої та вищої освіти України, як і усього світу, була підготовлена пандемією 2019-2021 рр., оскільки саме в цей час активно розроблялися методики дистанційного навчання. Дослідники (I. A. Magomedov, M. S-U. Khaliev, S. M. Khubolov, 2020), відзначають, що у певному сенсі дистанційне навчання позитивно вплинуло на освіту, зокрема на процес масової інтеграції технологій в освіту. Харківські педагоги (Мельник, Пипенко, Маслов, 2020) стверджують, що такі зміни мають «революційний ефект» у вищій освіті. Проведений ними експеримент серед викладачів і студентів Каразінського національного університету, дозволив визначити пріоритетні новації дистанційного навчання для викладачів: 1) здатність адаптуватися та діяти в новій ситуації; 2) прихильність до безпеки; 3) вміння шукати, обробляти та аналізувати інформацію; 4) навички користування інформаційно-комунікаційні технології; 5) здатність оцінювати та підтримувати якість роботи. А також для студентів: 1) працювати автономно; 2) проектувати і керувати проектами; 3) адаптуватися та діяти в новій ситуації; 4) застосовувати знання в практичних ситуаціях; 5) працювати в міжнародному контексті [маслов]. Моніторинг поглядів викладачів і студентів виявив спільне для обох категорій – пріоритетність здатності адаптуватися у нових ситуаціях. Цей висновок для сьогоднішньої реальності схоже на передбачення, адже Каразінський зараз університет вщент знищений російським бомбардуванням, а викладачі ведуть лекції з підвалів. Відео такої лекції Михайла Сподарця стало відомим у всьому світі, завдяки оптимізму та почуттю гумору викладача, який пов'язав свій предмет з власним образом: «Викладач постмодернізму повинен виглядати постмодерно»¹

Окрім загальних проблем дистанційної освіти педагогами світу відзначається недостатність уваги щодо людського фактора у викладанні та навчанні (Gatti et al., 2020). Також існує потреба «усвідомити та спланувати, як реагувати, шляхом розуміння потенційного каталізатора для зміни традиційної політики та інституцій» (Blankenberger, B., & Williams, A. M., 2020).

Для екстремальної педагогіки в умовах військового конфлікту загальні проблеми, як вони бачилися в умовах пандемійної дистанційної освіти, не

¹ Суспільне TV. Харків від 9 квітня 2022 р. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=BqwYGWaz1hA>.

здаються гострими й актуальними. Новий каталізатор має таку силу, що здатен зруйнувати, а не лише змінити традиційну політику та інституції освіти. Водночас слід визнати допомогу, принаймні технічну і методичну, щодо системи дистанційної освіти, яку опанували учителі та учні, до якої звикли, і яка дає можливість спілкування навіть у такий час, коли процес навчання здається несумісним із життєвими реаліями.

На наш погляд, актуальним в умовах військового конфлікту є вироблення загальної психологічної тактики процесу навчання у залежності від стадій напруження суспільства. Розгортання фаз конфлікту кардинально змінює діяльність учителя, його емоційно-ціннісну політику впливу на учнів. Зміни торкаються і програмового матеріалу, зокрема гуманітарних наук. Якщо конфлікт у своєму розвитку проходить фази ескалації, загострення та кульмінації, то і навчальна діяльність повинна будуватися відповідно цим фазам. Трифазові моделі (Sorokin P.A., 1962) для соціокультурних систем є ритмічною формою, оскільки має тенденцію до продовження у різних конфігураціях, які залежать від багатьох факторів соціального, економічного, культурного, та медійного характеру. Направленість і форму моделі «між трьома основними точками» (Orlova E., 2016) організують параметри відкритості-закритості, ступень динамізму (прискорення або уповільнення), водночас модель лише демонструє процес, але не пояснює подій економічного, соціально-організаційного чи пізнавального характеру.

В умовах воєнних дій з огляду на недостатню поінформованість, адже є поняття воєнної таємниці, важко визначити з максимальною вірогідністю усі фази конфлікту. Але моменти загострення, активізації ворога, інтенсивність обстрілів є достатніми для спрямування навчального процесу в той чи той момент конфлікту в країні. Для педагогів головним є вироблення доцільної тактики у певні фази конфлікту з врахуванням умов свого регіону. Ми пропонуємо загальну стратегію освіти в країні, де ескалація конфлікту набула критичного стану. Досвід роботи в українській школі та університеті дозволив сформулювати гіпотезу залежності фазової кривої конфлікту та перебігу навчального процесу. Отже, психологічна реакція на небезпеку, закладена в інстинктивну (рептильну) поведінку людини, викликає бажання бити, бігти або завмерти (сховатися) теж враховується в педагогічну тактику навчання. Якщо головна стратегія вчителя – навчити, розвинути, виховати є незмінною за будь-яких умов, то тактика безпосередньо залежить від зовнішніх факторів.

Фази розгортання конфлікту дзеркально прогнозують педагогічну траєкторію екстремальної педагогіки. На фазі розгортання конфлікту необхідна активізація сприйняття реального співвідношення протистояння у суспільстві, не слід уникати аналітичних оцінок, аналогій в історії та культурі, актуалізувати знання про конфліктні ситуації, зображені у різних видах мистецтва. Зв'язок із реальністю є традиційним принципом навчання, проте на фазі нарощування конфліктних ситуацій в країні та світі, він має бути максимальним і переконливим. У виборі форм і засобів навчання

учитель таким чином йде за фазами розгортання конфлікту, проте його діяльність на противагу кривої конфліктної лінії, повинна прямувати у протилежному напрямку: чим гарячіше стає ескалація, тим далі від реальності заглиблюється процес навчання, уводячи дітей у світ фантазії, казки, вигадки. У графічному зображенні процес екстремального навчання співвідноситься з математичними функціями синуса та косинуса. Ця математична формула була у свій час перенесена українським вченим Д. Чижевським на зміну культурно-історичних формацій, коли верхні хвилі позначали тенденцію до реалістичного відтворення проблем суспільного та особистісного життя людини, а нижні – заглиблення до сфер тонкої матерії: віри, емоцій, підсвідомості. Зміна ідей Середньовіччя та Відродження, Романтизму та Реалізму віддзеркалює коливання синусоїди.

Наша педагогічна гіпотеза полягає у перенесенні закономірностей хвилеподібного процесу розвитку конфліктів на спрямування освітнього процесу. Цей процес можна проілюструвати жанрово-тематичним спрямуванням відбору літературних і медійних текстів в освітньому процесі. Антиутопія як жанр літератури може бути актуальним на фазі розгортання конфлікту, його ескалації у суспільстві. Людство завжди намагалось зазирнути у майбутнє, уявити, яким буде суспільний устрій та технічний розвиток держави, наскільки зміниться людина, її здатність відчувати і мислити. На відміну від творів-утопій, де моделюється розумний і гармонійний шлях людської цивілізації, антиутопії змальовують майбутнє людства чорними фарбами. Навіть у порівнянні з сучасним, далеким від досконалості світом антиутопії відлякують зображенням деспотичних режимів, катастрофічних змін докільця, незворотних експериментів над природою людини. Усі антиутопічні ідеї народжуються у сучасному світі. Про майбутні проблеми людство спостерігає у сучасному житті: зникнення фауни, забруднення атмосфери, захоплення віртуальністю. У паростках глобальних проблем митці знаходять сюжети для своїх творів-застережень.

Робота з текстами творів жанру антиутопії доцільна в процесі вивчення мови та літератури у середній та вищій школі. Оскільки певною мірою вона емоційно готує до екстремальних умов, катаклізмів як у глобальному світі, так і побутовому. Проте, коли антиутопічні картини стають реальністю, учнів необхідно вводити від літератури катастроф, тоталітарної несвободи, руйнування і знищення культури. Світова література має великий спектр творів з позитивною авторською емоційністю, починаючи з народних і літературних казок. Жанр фентезі пропонує читачеві занурення у світ фантазій, мрій, романтичних стосунків у поєднанні із захопливими пригодами героїв. Метою цієї роботи є обґрунтування стратегії навчання в екстремальних умовах військового конфлікту засобами художньої літератури. Хвилеподібний розвиток конфліктів обумовив подібну траєкторію учнівського читання: антиутопічна література в період розгортання й занурення в фентезійний світ казкової вигадки в період ескалації військового конфлікту.

2. Material and Methods

Педагогами розробляються теорії читання, здебільшого орієнтовані на розуміння тексту (Леон, 1992; Сноу, 2002; Кендеу, 2014; Fonseca, 2021). Розуміння концепцій, ідей художнього твору пов'язують із когнітивними навичками: формулювання висновків, розуміння структури твору та саморегуляція розуміння та контролю (Topping, K., Thurston, A., McGavock, K. у Conlin, N., 2012), Fonseca L. (2021) пропонує розширити ці критерії шляхом додавання словникової роботи у процесі читання. Дослідниця цілком слушно окреслює коло проблем, пов'язаних із читанням: «Одним з питань, що виникає в процесі розуміння тексту полягає у тому, щоб визначити, які процеси співвідносяться з побудовою змісту, які мають причинно-наслідкові та взаємозв'язки». Наше дослідження пов'язане із проблемою ефективності читання, проте ми пов'язуємо його з зовнішніми умовами, у яких знаходяться читачі, а ключовим поняттям обирається не стільки розуміння, скільки сприйняття – чуттєва реакція на прочитане. Експеримент не має ще великих статистичних напрацювань, оскільки стадія ескалації конфлікту в Україні ще не завершилась. Робота зі студентами та учнями знаходиться у стадії формування.

Психологія сприйняття творів мистецтва вимагає попередньої роботи, зокрема виявлення рівня емоційної чуттєвості. Розроблені тести «Алгебра відчуттів» спрямовані на визначення особистісного рівня емоційної (асоціативної) чутливості – апперцепції. Асоціація як зв'язок між образами є одним з ключових принципів літературної творчості. Авторські асоціації на річ, явище, подію слугують ключем для розуміння ідеї, концепції твору. Для підготовки до розуміння авторських асоціацій була розроблена тест-програма, де враховувалися інтенсивність асоціацій (яскравість, тривалість, глибина), а також темп перемикавання з різних почуттєвих подразників (зір, слух, тактильність). Самооцінювання власних чуттєвих уявлень позначаються балами за Дослідження проводилося на основі письмових відповідей (методологія Project Tuning)

Тести були апробовані на студентах Полтавського педагогічного університету (120 осіб) та учнях мовної школи «Успіх» (53 особи) у довоєнний час.

Тест-програма «Алгебра відчуттів»

1.	Якого кольору твоя країна (оцінюється яскравість уявного кольору)	0	1	2	3
2.	З якою квіткою ти себе ототожнюєш (оцінюється аргументованість уявлення)	0	1	2	3
3.	Чим пахне ранок? (оцінюється узагальненість асоціації)	0	1	2	3
4.	З якою геометричною фігурою асоціюється музика? (оцінюється абстрактність уяви)	0	1	2	3
5.	На що схожий перший сніг (оцінюється новизна порівняння)	0	1	2	3
6.	Що нагадує зіркове небо (оцінюється усеохопність відчуттів)	0	1	2	3
7.	Відчуйте запах конвалій (оцінюється подібність і тривалість)	0	1	2	3

- відчуття)
8.	Назвіть асоціації на слово «самотність» (оцінюється поетичність словесного ланцюга)	0	1	2	3
9.	Назвіть зорові та звукові асоціації, пов'язані із монастирем (оцінюється різноманітність)	0	1	2	3
10.	Продовжте асоціативний ланцюг від слова «асфальт» до слова «ніжність» (оцінюється обумовленістю зв'язків)	0	1	2	3

3.Results

Результати тесту аналізувалися з точки зору розвиненості візуальної, тактильної, зорової, емоційної асоціативності. Найвищі бали були зафіксовані на питаннях, які містили зорові образи (1, 2, 5, 6, 9, 10). Найскладнішими виявилися питання на запахів асоціації (3, 7), абстрактні поняття (4) і ланцюжкові асоціації (9, 10).

Підрахунки результатів Тесту-програми № 1

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Учні 8-9 класів	2,4	2,5	1,6	0,6	1,4	2,3	1,7	2,2	1,7	1,3
Студенти	2,8	2,7	2,0	1,6	2,3	2,8	1,9	2,6	2,3	1,5

Результати анкети були використані у педагогічній теорії розвитку художнього сприйняття, над якою працювала кафедра світової літератури Полтавського педагогічного університету, сутність її полягала в пошуках шляхів розвитку особистісної емоційності при вивченні літератури. Асоціативне мислення, увага до нього на уроках літератури сприяла поглибленому сприйнятті та розумінню художньої літератури.

Тести, розроблені в період екстремальних умов навчання, були орієнтовані на емоції на почуття літературних персонажів, оскільки учнівські асоціації у цей момент викликали жахливі моменти сьогодення, або контрастні довоєнні спогади, що теж поки не бажано. У період ескалації конфлікту учням пропонувалися твори антиутопії, зокрема роман Р. Бредбері «451° за Фаренгейтом». Питання і завдання тесту спрямовані на аналітичне та емоційне сприйняття твору, оскільки зорові, запахів та абстрактні асоціації дають можливість оцінити зміни у свідомості головного героя, роль Кларісси у цих світоглядних змінах.

Тест-програма «Алгебра відчуттів Гая Монтега»

1.	Якого кольору країна, у якій мешкають герої твору? (оцінюється яскравість уявного кольору)	0	1	2	3
2.	З якою квіткою ти ототожнюєш Кларіссу? (оцінюється аргументованість уявлення)	0	1	2	3
3.	Чим пахне робота Гая Монтега? (оцінюється узагальненість асоціації)	0	1	2	3
4.	З якою геометричною фігурою асоціюється у Монтега спальня у власному будинку? (оцінюється абстрактність уяви)	0	1	2	3
5.	Чим пахне осінь у відчуттях Кларісси, Монтега? (оцінюється новизна порівняння)	0	1	2	3
6.	Що нагадує зіркове небо у сприйнятті Гая? (оцінюється усеохопність відчуттів)	0	1	2	3

7. Відчуйте запах кориці від зів'ялого листя, про який говорила Кларісса (оцінюється подібність і тривалість відчуття)	0	1	2	3
8. Назвіть асоціації на цифру «451» (оцінюється поетичність словесного ланцюга)	0	1	2	3
9. Назвіть зорові, запахові асоціації, пов'язані із книжкою: Фабера, Бітті, Монтега (оцінюється різноманітність)	0	1	2	3
10. Продовжте асоціативний ланцюг від слова «вогонь» до слова «свобода» (оцінюється обумовленістю зв'язків)	0	1	2	3

Для проведення анкети ми залучали тих самих студентів та учнів, проте їхня кількість зменшилася, частина студентів перебувала з родинами на окупованій території та не виходили на зв'язок (10%), частина – виїхала за кордон (28 %). Серед учнів полтавської школи в Західній Україні, Польщі, Німеччині та Чехії знаходилося 60 %, проте зв'язок із ними здійснювався. Розрахунки відбувалися з аналізу 95 анкет студентів та 48 анкет учнів. Аналіз авторських асоціацій, включаючи й асоціації літературних героїв, показали кращі результати, ніж занурення у власні відчуття. Це пояснюється тим, що автор згадує і описує асоціації, будуючи на них характеристики героїв, а також рухаючи сюжетну дію. Квіткою, з якою асоціюється Кларісса була одностайно названа кульбабка, бо з нею пов'язана важлива сцена зустрічі героїв, подальші згадки Гая про дівчину, яка перегорнула його спокійне життя. Власну асоціацію на таке ж запитання респонденти оцінили значно нижче: 2,5 та 2,7 проти 3 та 2,9. Так само і запахові асоціації при уважному читанні роману запам'ятовуються і переходять у власні відчуття. Запах осіннього листя, що пахне корицею за зізнанням героїні роману Р. Бредбері, оцінили студенти майже на одну одиницю вище, ніж власні запахові уявлення).

Підрахунки результатів Тесту-програми № 2

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Учні 8-9 класів	2,4	3	1,6	0,6	1,4	2,3	2,3	2,2	1,7	1,3
Студенти	2,8	2,9	2,0	1,6	2,3	2,8	2,9	2,6	2,3	1,5

Аналіз асоціативних читацьких і авторських образів має літературний характер, оскільки усі питання пов'язані із текстом, щобільше – креативні, небанальні асоціації дівчини Кларісси відіграють важливу роль у творі, оскільки пробуджують почуття і розум пожежника Гая Монтега. А запахові асоціації Фабера пов'язані із глибоким духовним змістом книжки і читання для окремої людини і суспільством загалом.

Третя тест-програма була розроблена й апробована у критичну фазу конфлікту, яку наразі переживає Україна. Зараз ми працюємо лише з літературою, яка дає позитивні відчуття, яка не нагадує воєнне життя дітей, яка уводить в країну мрії, фантазії, добра і перемог. Читаючи та аналізуючи твори Дж. Толкіна «Володар Перснів», М. Енде «Безкінечна історія», Дж. Роулінг «Гаррі Поттер і філософський камінь», Р. Ріггза «Дім дивних дітей» та ін. був запропонований тест, розрахований на виявлення асоціацій,

пов'язаний із життям героїв у вигаданому чарівному світі, де є свої ворожі сили, але вони теж знаходяться у фантастичному світі, який несхожий на реальність. Питання розроблялися з акцентом на різні види сприйняття – зорове, звукове, запахове, тактильне. В опитувальнику збережені асоціативні образи, які народжені уявою автора та під час читання переходять до читацьких уявлень, нерідко збагачуючи власні асоціації. Тому акцентування на деяких з них розвивають художнє сприйняття, емоційну пам'ять та уяву читача.

Роман Дж. Толкіна «Володар Перснів» ідеально підходить для навчання в період екстремальних умов учнів України. Письменник, який пережив дві світові війни, вклав до своєї фентезійної епопеї казкову віру в перемогу світлих сил і водночас усю складність і важкість цієї боротьби, яка вимагає неабиякої звитяги і мужності. Більшість питань з тесту-програми за романом Дж. Толкіна присвячені гобітам, їхнім асоціаціям, реакціям на різні явища природи, а також подіям, героями яких вони були.

Тест-програма «Мужність ховається у самих неочікуваних місцях»

1.	З якими кольорами асоціюються образи гобітів? (оцінюється яскравість уявного кольору)	0	1	2	3
2.	З якою квіткою ототожнюються ельфи? (оцінюється аргументованість уявлення)	0	1	2	3
3.	Якщо вершники шукали Фродо за запахом («винюхували»), то спробуйте описати цей запах (оцінюється узагальненість асоціації)	0	1	2	3
4.	З якою геометричною фігурою асоціюється будиночки гобітів? (оцінюється абстрактність уяви)	0	1	2	3
5.	Реакція на снігопад, який почався на перевалі Карадрас: гобіта Сема, Арагорна, Гандальфа (оцінюється відмінність відчуттів)	0	1	2	3
6.	Хто з персонажів роману дивиться на зіркове небо: як на красу; як на відомі зірки та сузір'я; загалом не може бачити зірок? (оцінюється характеристика персонажів і знання тексту)	0	1	2	3
7.	Уявіть звуки «великої хвали», яку воїни Возз'єднаного королівства Арнора і Гондора за наказом Арагорна, присвятили Фродо та Сему (оцінюється подібність і сила)	0	1	2	3
8.	Назвіть асоціації на слова «орки», «Мордор» (оцінюється метафоричність словесного ланцюга)	0	1	2	3
9.	Назвіть зорові, звукові асоціації, пов'язані зі складною мандрівкою гобітів (оцінюється різноманітність)	0	1	2	3
10.	Продовжте асоціативний ланцюг від слова «Володар» до слова «перстень» (оцінюється обумовленістю зв'язків)	0	1	2	3

Підрахунки результатів Тесту-програми № 3

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Учні 8-9 класів	2,4	3	2,2	2,8	1,6	2,5	2,8	2,4	2,4	2,3
Студенти	2,8	2,7	2,5	2,8	2,7	2,5	2,6	2,2	2,3	2,5

Результати Тесту-програми № 3 виявили найвищий рівень читацької активності як в учнів школи, так і студентів. Це свідчить, по-перше, про жвавий емоційний відгук читачів на твір, співчуття до героїв, їхньої боротьби із силами зла, а, по-друге, – співзвучність бажань та мрій героїв і читачів твору. Висока фентезі Дж. Толкіна уводить читача у світ вигадки та фантазії, але не казкової, а реальної, оскільки ситуація, коли проти сил зла головними суперниками постали маленькі та дружні гобіти, нагадує сучасне протистояння сучасного Мордара й України.

4. Discussion

Увага до асоціативного мислення, образного і чуттєвого уявлення була продовжена в період конфлікту на Україні. Образи з попереднього тесту були пов'язані із реаліями мирного часу, що ставало недопустимим у час розгортання конфлікту. Колір країни з блакитно-жовтого набував інших відтінків, викликав би трагічне світовідчуття, переживання, але під час ескалації конфлікту тест зазнав змін, оскільки аналізувалися не власні асоціації, а авторські або читацькі, викликані сприйняттям творів-антиутопій – роману Р. Бредбері «451 градус за Фаренгейтом» або Дж. Оруелла «1984», які стали знаковими для ХХ та ХХІ століття, бо провідні мотиви – втрата людьми духовних орієнтирів, тоталітарний контроль держави, зомбування людей за допомогою мас-медіа – набувають у наш час ще більшої актуальності.

Пошук понять, пов'язаних між собою асоціаціями, – це підготовка до літературного читання та аналізу. Це свого роду зарядка, вправа на художнє мислення, без якого не буває розуміння літератури, оскільки поезію загалом називають мистецтвом асоціацій і метафор. Кожен письменник має власну систему асоціативного мислення. Реалісти як представники мистецтва мімезису (наслідування) головним в образній системі цінують відповідність реальності. Асоціативний зв'язок в реалістичному мистецтві причинно-наслідковий, детермінований. Тест-анкета, до речі, перевіряє і читацький тип асоціативного мислення. Якщо асоціації обумовлені логічними причинно-наслідковими зв'язками – це реалістичний тип мислення. Якщо логічність відсутня, то маємо справу з романтичним, магічним, імпресіоністичним способом сприйняття дійсності.

Проте, читацькі та авторські асоціації в процесі читання художнього тексту слугували в такому випадку не стільки мистецьким завданням, скільки педагогічним. Екстремальні умови вимагають уваги як до предмета, так і інструментів навчання, підготовленого своєю чергою умовами пандемії (Maslov, Y., & Rypenko I., & Melnyk, Yu., 2021); (Sahu, P., 2020).

Таким чином, емоційні компетенції в процесі читання художньої літератури, (або використанні її під час вивчення іноземної мови) стають головними в період екстремальних умов навчання, оскільки хвилеподібний характер розгортання конфліктів диктує зміну тематичного та емоційного контексту. Це призводить до необхідності педагогічних, психологічних та медичних досліджень в екстремальних умовах. Міждисциплінарна співпраця

дослідників має стати практикою, що призведе до багатоцільового супроводу навчального процесу, що може мінімізувати негативний вплив конфліктів на освіту.

5. Conclusions

Проблема ефективності читання тісно пов'язана із зовнішніми умовами, у яких знаходяться читачі. В умовах далеких від нормальних ключовим поняттям процесу навчання обирається не стільки розуміння, скільки сприйняття прочитаного, тобто чуттєва реакція на прочитане. В екстремальних умовах військового конфлікту цей процес набуває особливого значення, оскільки впливає не тільки на знання учнів, а й на їхнє психологічне здоров'я. Експеримент ще не має великих статистичних напрацювань, оскільки стадія ескалації конфлікту в Україні ще не завершилась. Робота зі студентами та учнями знаходиться у стадії формування. І все ж гіпотеза про залежність навчання від стадій розгортання конфлікту, а також ідея відбору художніх текстів і стратегії асоціативного аналізу на різних хвилеподібних стадіях війни може вплинути на суспільний запит. На жаль, приходиться констатувати, що подібні дослідження потрібні сучасній педагогіці та свідчать про глобальні зміни в системі освіти.

References

Boulding, K. E. (1975), *International Systems: Peace, Conflict Resolution, and Politics*, Colorado Associated University Press.

Coser, L. A. (1956). *The functions of social conflict*. Free Press. URL:
<https://psycnet.apa.org/record/1956-07012-000>

Dahrendorf, R. (1965). *Gesellschaft und Freiheit*. München: R. Piper, 454.

Chalkiadaki, A. (2018). A systematic literature review of 21st century skills and competencies in primary education. *International Journal of Instruction*, 11(3), 1–16.
<https://doi.org/10.12973/iji.2018.1131a>

Choi, Moon Jung (2017). A study on behavior response of child by emotion coaching of teacher based on emotional recognition technology. *Journal of the Korea Convergence Society*, 7-7, 323–330.
[https://DOI: <https://doi.org/10.15207/JKCS.2017.8.7.323.2017>](https://DOI:https://doi.org/10.15207/JKCS.2017.8.7.323.2017)

Song, Juyoung (2016). Emotions and Language Teacher Identity: Conflicts, Vulnerability, and Transformation. *TESOL Quarterly*, 52(3), 611–633. DOI:
<https://doi.org/10.1002/tesq.312>.

Ішмуратов, А.Т. (1996). Конфлікт і згода: основи когнітивної теорії конфліктів. Київ : Наукова думка, 119 с.

ПРАКТИЧНА РОБОТА

Дисципліна за вбором студентів «Літературні шедеври країн Європи, Америки, Азії»

Lecture № 1 RENAISSANCE IN EUROPEAN CULTURE

The purpose of the lecture:

- to acquaint students with the Renaissance as a cultural, historical and literary era;
- explain the features of Renaissance culture, the characteristics of this period, the chronology and the country where the Renaissance culture developed;
- to acquaint with the highest literary works of the Renaissance - W. Shakespeare and M. Cervantes;
- to consolidate students' knowledge of English (vocabulary, listening, conversation, creating infographics).

Lecture plan

1. The main concept, features, periods and geography of the Renaissance.
2. Masterpieces of painting and architecture of the cultural Renaissance.
3. The work of W. Shakespeare in the context of the Renaissance ..
4. Multimedia image of Don Quixote from the novel by M. Cervantes.

Literature

Burke P. *The European Renaissance: Center and Peripheries*. 1998

Brotton J. *The Renaissance: A Very Short Introduction*, OUP, 2006

Campbell, Gordon. *The Oxford Dictionary of the Renaissance*. 2003. 862 p.

Johnson Paul. *The Renaissance: A Short History*. 2000. 197 p.

Поттер GR изд. *Новая Кембриджская современная история: Том 1: Возрождение, 1493–1520*. 1957. URL : <https://www.cambridge.org/core/books/the-new-cambridge-modern-history>

Безвершук Ж.О. *Історія і теорія світової та вітчизняної культури*. К., 1991.

Ніколенко О.М. *Література у вимірі часу: монографія*. К. : Грамота, 2017. 152 с.

Starting with the topic of masterpieces of world literature, it is necessary to outline a number of issues related to the understanding of the concept of «masterpiece» in literature and culture. There are a number of criteria whose effectiveness is difficult to deny.

- ❖ First, it is time and space - during which the masterpiece remains the subject of reading, discussion, interpretation.
- ❖ Secondly, it is the multiplicity of images, motives in the work that feed the interpretation.

- ❖ Third, the presence of universal values that are important for national and world historical epochs.

As the Argentine writer H. Borges noted:

«A classic is not a book that has certain virtues; no, it is a book that generations of people, for various reasons, read all with the same zeal and incomprehensible devotion».

Jorge Borges

Many such works of painting, architecture, and literature were created during the Renaissance. After centuries of the Middle Ages, where man as such was not taken into account at all, the Renaissance made man the main subject and object of art. The main slogan of the Renaissance is addressed to human capabilities not to submit to higher forces, to create their own destiny, puts man at the center of the universe:

«VIRTU VINCE FORTUNA»

«Virtue defeats destiny»

The Renaissance has the following stages of formation and development:

- ❖ Proto-Renaissance (Pre-Renaissance) (2nd half of the XIII century - XIV century);
- ❖ Early Renaissance. Quattrocento (1410/1425, 15th century - end of the 15th century);
- ❖ High Renaissance. Quattrocento (end of XV - first 20 years of XVI century);
- ❖ Late Renaissance (mid-16th - 90s of the 16th century),
- ❖ Northern Renaissance - XVI century.

It is possible to present this chronology in a way that is easier to perceive, thanks to the schematic arrangement of the periods of development of the Renaissance. Note that the classification combines a chronological principle and a geographical one.

The Renaissance originated in Italy, developed in Europe: England, Spain, Germany, France. The Renaissance of the late period developed in the Scandinavian countries – the Netherlands. In connection with the formation of a humanistic worldview, it is man, his inner capabilities, ability to develop, spiritual problems become the subject of art. Renaissance artists poetized man, glorified him as the crown of creation, the embodiment of God’s image, asserted his right to happiness.

The essence of the spiritual revolution of the Renaissance

- ❖ anthropocentrism (interest in the individual, recognition of its value);
- ❖ belief in the spiritual self-improvement of man;
- ❖ poeticization of an active, active, intellectually developed, free person;
- ❖ affirmation of the high purpose of man in the process of transforming the world;
- ❖ focus on ancient heritage, the introduction of ancient ideals in the new era;
- ❖ secular nature of culture, its liberation from medieval dogmas and theocentrism;
- ❖ historicism (understanding of man and his life in connection with historical circumstances).

Working with video.

– Students listen to the text of the video lecture «Renaissance». The task is to understand the general meaning of statements. Students write down words whose meaning they do not understand.

The Renaissance

The Renaissance is a style of art from the 1400s. We can see several things that are true about Renaissance paintings in sculpture that we're going to discuss here so Renaissance literally means rebirth and it was the rebirth of Greek and Roman art. We're gonna see that Greek and Roman influence and particularly in the clothing here she's wearing kind of a robe. We would call that a toga so that would be true of most of the works within the Renaissance period most of the paintings and sculptures.

Also have either a religious or mythological connection. We don't really have that here because we know this is a portrait, but she has stylized like a Madonna painting that you might see in a religious community. There's also a use of perspective in this case it's aerial perspective because there's no real buildings to deal with and edges but we get that sense of space.

A lot of people remember that the Ninja Turtles are also named after famous Renaissance artists like Leonardo Michelangelo Donatello and Raphael. However the artist came first in this next image that we have by Leonardo. It's called the Last Supper and it has all the main hallmarks of a Renaissance work of art. So in the background these tapestries definitely go to a vanishing point so we have perspective in there. They're all wearing togas or Roman robes so that would be true and it definitely has a religious theme going on in the image with Jesus at the center so it has `all the main hallmarks of a Renaissance work as well as it being old and the poses being rather relaxed

Work with the table, which presents the vocabulary from the video, divided into groups:

Renaissance a style of art image stylized like religious connection mythological connection	sculpture perspective aerial perspective tapestries religious connection mythological connection
toga Greek Roman 1400s	a robe Ninja Turtles a vanishing point
the endless cycle of birth, death, and rebirth Leonardo Michelangelo Donatello and Raphael	

Conversation

– *Determine the principle by which words and phrases are divided.*

(yellow – literary terms that can denote general concepts:

The Renaissance and the revival of nature (in red a phrase about the endless cycle of life, death, rebirth);

pink – historical and geographical (historicism, names of countries);

green – artistic and artistic vocabulary;

blue – philosophical

red – figures of the Renaissance and a phrase about the cycle of movement of human life, art and individual ideas.

– *We can apply this phrase to each of the names. Try:*

Leonardo the endless cycle of birth, death, and rebirth

Michelangelo the endless cycle of birth, death, and rebirth

Raphael the endless cycle of birth, death, and rebirth

Working with graffiti text, in place of colored rectangles should be inserted words from the vocabulary of the ravine, paying attention to the color, which signals the meaning of the word.

The [redacted] is a [redacted] from the XV s. We can see several things that are true about [redacted] paintings in sculpture that we're going to discuss here. The [redacted] literally means [redacted] and it was the [redacted] of Greek and [redacted] art. We're gonna see that [redacted] and Roman influence and particularly in the clothing here she's wearing kind of a robe. We would call that a [redacted] so that would be true of most of the works within the [redacted] period most of the paintings and [redacted].

Also have either a [redacted] connection. We don't really have that here because we know this is a portrait, but she has [redacted] a Madonna [redacted] that you might see in a religious community. There's also a use of [redacted] in this case it's aerial [redacted] because there's no real buildings to deal with and edges but we get that sense of space.

A lot of people remember that the Ninja Turtles are also named after famous [redacted] artists like [redacted]. However the artist came first in this next image that we have by Leonardo. It's called the Last Supper and it has all the main hallmarks of a [redacted] work of art so in the background these tapestries definitely go to a vanishing point so we have [redacted] in there. They're all wearing [redacted] or [redacted] robes so that would be true and it definitely has a religious theme going on in the image with Jesus at the center so it has 'all the main hallmarks of a [redacted] work.

The Renaissance left behind many visual images that continue to influence the development of general and individual culture. The increase in Renaissance images in the modern cultural space is sometimes unexpected.

Postmodernism is known for its total irony, choosing the unexpected contrasts of a harmonious ancient body and a mountain of second-hand as in the installation of **Michelangelo Pistoletto** (1967).

The author's irony is not so much over antiquity as over the Renaissance with its cult of ancient art, the cult of the female naked body. The famous fashion show focused on the immortal paintings of Renaissance artists. It can be treated in different ways: blasphemy against shrines or enlightenment by various methods. «**Cosplay**» is an abbreviation of the words «costume game». In these photos you will recognize the characters of the Renaissance, which the photographer turned into modern girls. Agree that they look organic and attractive. In Leonardo da Vinci's painting in the style of infographics, the apostles were replaced by rock musicians, who left a noticeable mark in the music of the twentieth century. The central city is occupied by the cult John Lennon, and next to him you can see Freddie Mercury, Michael Jackson and others.

WILLIAM SHAKESPEARE (1564-1616)

During his brilliant creative career, Shakespeare wrote 37 plays, 2 poems and 154 sonnets. Traditionally, the writer's work is divided into three periods.

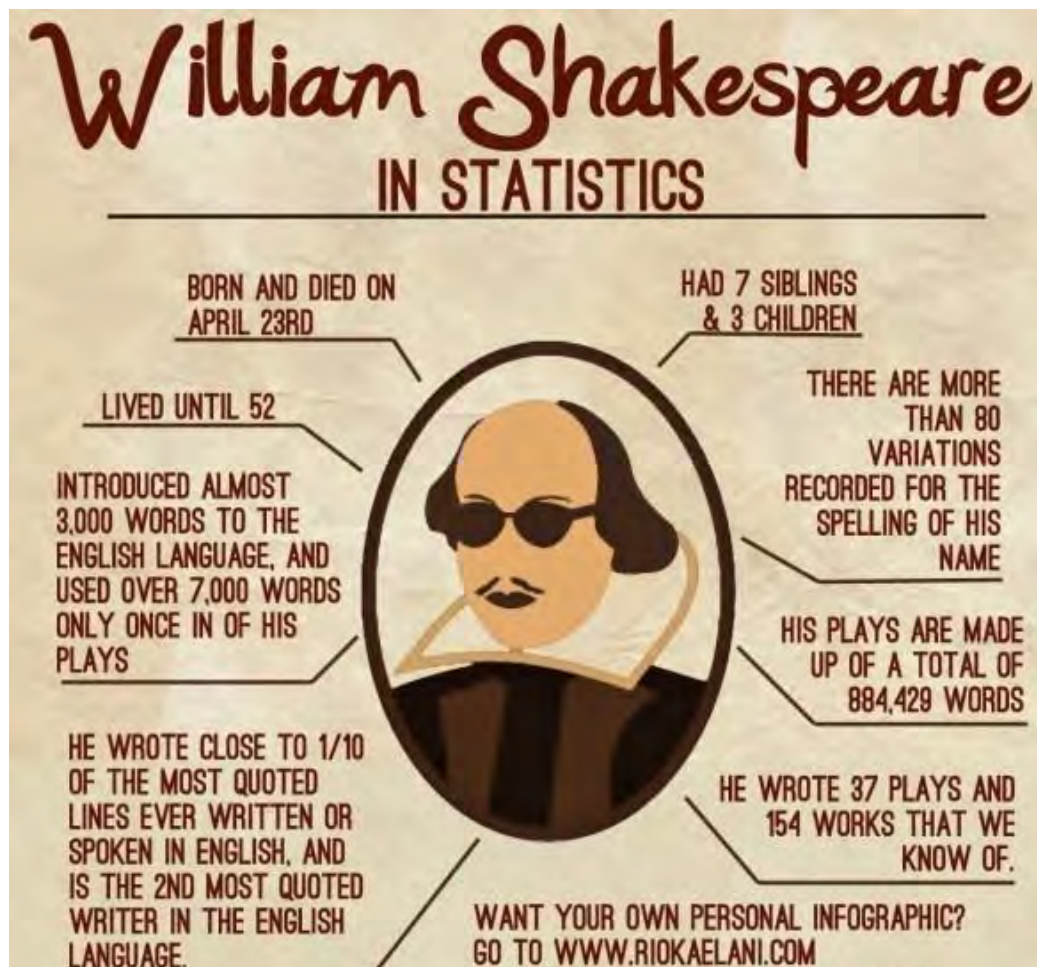
❖ The first period (1590-1600) includes comedies («Comedy of soap», «Two Verons», «Summer Night's Dream», «A lot of noise in vain»), historical dramas chronicles «Richard III», «Henry IV»), tragedy action «Romeo and Juliet».

❖ In the second period (1601–1608) tragedies were created («Gamlet», «Othello», «King Lear», «Macbeth», «Anthony and Cleopatra»).

❖ In the third period (1609–1612) works with elements of fiction were written («Pericles», «Winter Tale», «Storm»).

The infographic shows facts from the life and work of W. Shakespeare.

– *Read the phrases from the poster, rebuild them into sentences with a passive form of verbs. Add facts about the life and work of W. Shakespeare from the literature recommended for the lecture.*

The infographic shows a map of Shakespeare's works, which mentions all the works of the writer, the main characters and the place where the work takes place. For example, «Hamlet» is marked with the title, words from the monologue «To thine own self be true...» and the image of a skull and a crow. Geographically, the tragedy «Hamlet» is located on the map of Denmark – the city of Elsinore is located on the border of Denmark and Sweden.

– Find Shakespeare's famous plays on the map, including «Romeo and Juliet», «Macbeth».

«Hamlet»

The protagonist of Shakespeare's tragedy «Hamlet» became an independent figure in art, the media space. He became so because the problems raised by him worry more and more generations of translators, artists, directors, actors, readers. This is an «eternal hero» who tried not to play on other people's scripts, but to be a player. Here are the words from Hamlet's monologue, at the beginning of the fourth act:

*I repeat «Yes, I have to do it» -
And my hands go down, although I have
And the means, and the reason, and the opportunity
And examples around?*

– Let's remember in what situations the heroes of Shakespeare's tragedy find themselves. Write a phrase about the protagonist next to each picture.

Hamlet is the son of the deceased and the nephew of the reigning king, the protagonist of the play.

Claudius - King of Denmark, Hamlet's uncle, who killed his father and became king of Denmark. Fearing Hamlet's revenge, Claudius sends him to England. When Hamlet returns, Claudius kills Hamlet with poison, knocking him and Laertes, but Hamlet manages to hit the king with a poisoned blade and Claudius dies.

Gertrude is the mother of Hamlet, the wife of Claudius. Drinks poisonous wine.

Horatio is a friend of Hamlet.

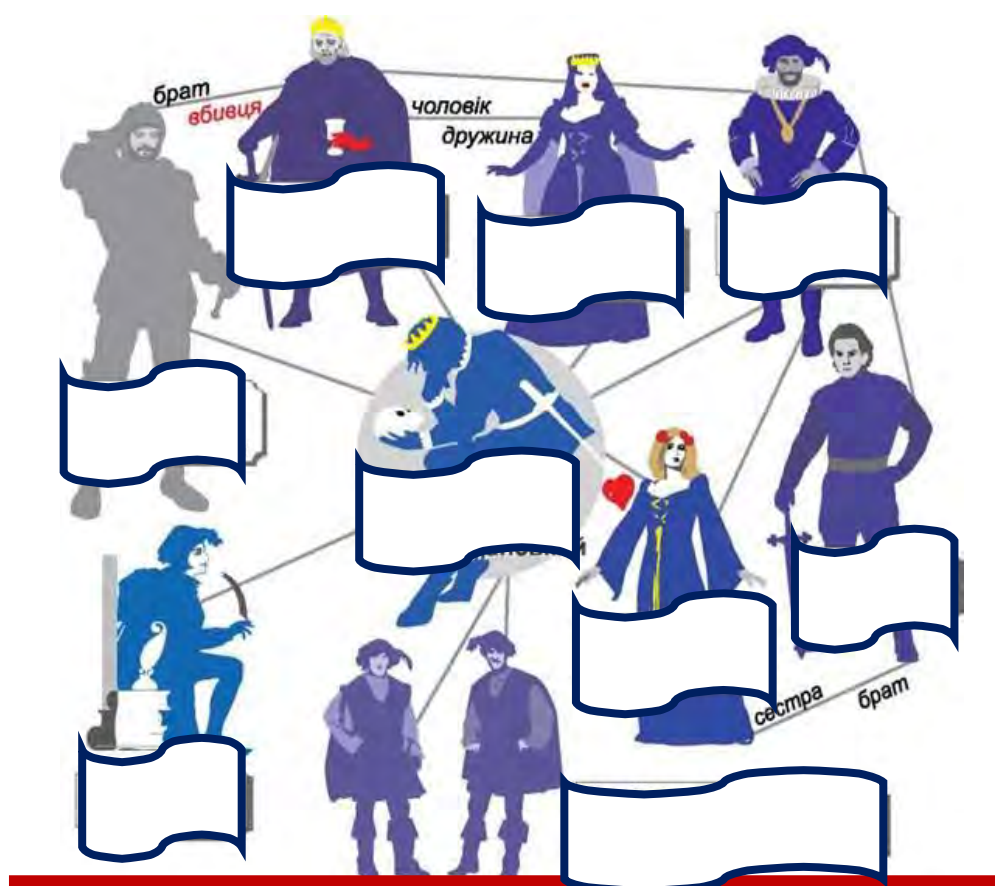
Polonius is a neighbor of a nobleman. Hamlet stabbed him as he eavesdropped, hiding behind a blanket.

Goldstern is Hamlet's comrade.

Rosenkrantz is a friend of Hamlet.

Ophelia is the daughter of Polonia.

Laertes is the son of Polonius.

In the third act, when Hamlet has not yet been convinced of the crime of Claudius, and his hesitations had the greatest amplitude, alone with the faithful Horatio, he reflects on the falsity and play not only of the troupe, but of all the

people around him. He doesn't trust anyone, because the murder of his father has blackened everyone in his eyes: his mother, Polonia, Ophelia.

*Whose blood and judgment are so well commingled,
That they are not a pipe for fortune's finger
To sound what stop she please.*

Everyone is playing. The whole world is a game – these are the immortal words of Shakespeare. But false sounds, actions, thoughts are taboo for Hamlet.

Hamlet's flute has its niche in this series. He, who refused to be her, not wanting to know the voice of his secrets, his inner life, in dialogue with Guildenstern, says:

«You would like to play me as an instrument; it seems to you that you have studied all my openings; you want to squeeze the voice of my secrets out of me, to extract all possible sounds – from the lowest to the highest, a full octave. And such a small flute that has so much music, so much pure sound, you will not be forced to speak. My God, do you really think it's easier to play on me than on this pipe? Call me whatever instrument you want – you can still only upset me, but to play on me – you will not succeed».

MIGEL DE CERVANTES SAAVEDRA

In 2002, the Nobel Committee for the Most Prestigious Literary Prize named Miguel Cervantes' novel *Don Quixote* the best novel of the millennium. What is this work, which four hundred years later was awarded such an award?

The work is extraordinary in all respects of art: construction, hero, author's emotions, hidden ideas, the depth of the problems. M. Cervantes chose a traditional plot for literature – the protagonist's journey through the roads of Spain. But the hero-traveler does not see the real country, but the world created by his book imagination. Educated in chivalric literature, he continues to live by the laws of medieval heroism: he fights with mythical giants and sorcerers, foreign warriors and disguised dwarfs. Behind him he sees a knightly army – Roland, Sid, Achilles, Hector. Like them, Don Quixote is steadfast in the struggle, devoted to the lady of his heart, ready to protect all the offended and unhappy. But in the midst of peaceful peasant landscapes, such a victory seems absurd. The author does not seem to deny this, on the contrary – he emphasizes the madness of his hero, ridicules his chivalrous exploits. The practical and cunning gunsmith Sancho Panza further emphasizes the comedy of situations. The author does not help his hero: he does not suggest grades to readers, even in a fantastic way refuses authorship, mentioning the novel «*Don Quixote*» as a work written by someone. The Knight of the Sad Image, as zealously as in battles with windmills and goats, fights with readers. He defends his perfectly healthy mind and great soul. A great dreamer, he believes in the «golden age» of human relations, when everyone will feel like a knight in the soul and will live by the laws of the best people of past centuries. He chooses the values of art as true, realizing that they conflict with the values of

common sense and the laws that people have written and are guided by. «Are they right? Don Quixote asks. – Maybe you live in a fictional world, and I - in the real one. Maybe you are fascinated and do not see the enemies?».

«Don Quixote» – a famous ballet, the music for which was written by **L. Minkus**, and the decision was made by the great choreographer of the XIX century **Marius Petipa**. Don Quixote is not the main character in ballet, he is a comic character, the main one is the barber Basil, his love story. We will now see Basil's part performed by **Rudolf Nureiev**, the first «non-returnee» of the Soviet Union to apply for political asylum during a tour of the Bolshoi Theater in France (1966). He tried as Don Quixote to fight the windmills. In his homeland he was also considered crazy.

The Japanese National Orchestra performed an overture from L. Minkus' ballet to the golden performance of figure skater **Alina Zagitova** at the 2018 Olympics. Basil's part is continued by Kitty.

In the film directed by **Terry Gilliam**, the author's strategy finds a continuation in the cinema space. Don Quixote becomes an ordinary peasant, who was invited to play a role in the film. The new Don Quixote believed in his mission, he really became as Cervantes portrayed him. Moreover, he calls the hero-director his Sancho and forces him to follow him. He doesn't play Don Quixote, he really becomes Don Quixote. The protagonist was convinced of this when he stabbed a policeman in front of him. The eternity of the hero in time is confirmed, because after the death of Don Quixote, his place is taken by the hero-director.

The Renaissance still attracts with its attraction to art, the forms of which imitate reality. But modern art, which reinterprets Renaissance images, is closer to the complex sideboard balance between reality and unreality on the verge of madness.

Questions and tasks for knowledge of content

1. Add to the concept of «masterpiece» three words that characterize it. writer Borges?
2. Formulate the slogan (concept) of the Renaissance. Give an example when virtue defeats destiny (from one's own life, literature, film).
3. Name the stages of development of the Renaissance.
4. Name the opposite of anthropocentrism.

Questions and tasks for the development of communication

1. With the help of words make three sentences about the essence of masterpieces as a concept, stages of development of the Renaissance, its features.

Masterpiece, Renaissance (Renaissance, Quattrocento), time and space, ambiguity, image, motive, values

Perseverance, devotion, subject and object of art, worldview, Universe, humanism, anthropocentrism, concept, ideal, historicism

Outline, matter, nourish, form, develop, implement, liberate, delineate

2. Choose synonyms for the word **Renaissance** –
3. Insert the required words in the sentence:

The revival made man the main and art.

Ambiguity.....,.... In a work that feeds interpretations.

The main thing is that the Renaissance era turned to human capabilities not to submit to higher forces, to create their own destiny by their own efforts, puts man at the center of ..

.... – interest in the individual, recognition of its value.

..... – understanding of man and his life in connection with historical circumstances.

Questions and tasks for the development of cognition

1. Read and comment on the statements of H. Borges about literary masterpieces.
2. What cultural era preceded the Renaissance?
3. Compare the concepts of these eras, name the main differences.
4. Argue the statement about the humanism of the Renaissance: «Not God, but Man».
5. Make a table of signs of the Renaissance.

Questions and tasks on the culture component

1. Listen to an excerpt from the music of a modern English composer Karl Jenkins' «Palladio» (1996), dedicated to the architect of the Renaissance. Describe your impressions of music, choose the sign of the era, which is most expressed in a piece of music.
2. Comment on the use of Renaissance masterpieces by modern designers. Express your own attitude.

Seminar plan on the topic Renaissance in European culture

Aims of the seminar.

Students will be able:

to use terms of the topic; understand the peculiarities of the writer's style, expand vocabulary, deepen knowledge of passive and active forms of English.

Lesson stages	Methods of	Tasks	Visibility
---------------	------------	-------	------------

	cognition and communication		
1. Aims of the seminar	Teacher	Perception	Presentation
2. Vocabulary	Comparison Student – student, Teacher – student	Students match the English words with their Ukraine translations. Teacher checks answers.	Matching task.
3. Reading	Analysis Teacher – class, Individually, Student – student	Students read the text and fill in the gaps with the given words. After reading students check their answers using present simple passive.	Reading task. Grammar task. Presentation
4. Speaking	Conversation Test Teacher – class, Teacher – student	Students read the statements and say if they are true or false. Students give reasons. Teacher corrects	True/false task.
5. Reading. Speaking in groups.	Analysis Conversation Interactive Teacher – class, Groups	Each student in the group has got some information, which other students don't have. Students should complete all the gaps in the text by asking other group members questions. Teacher helps and corrects.	Information gap. Cards
6. Summing-up.	Conversation synthesis Teacher – class, Teacher – student	Teacher asks questions about the seminar's topic.	Presentation
7. Feedback.	Analysis Individually	Students give feedback.	Questionnaires.

Lecture № 2

ROBERT BURNS - SINGER OF NATIONAL FREEDOMS (1759-1796)

*When Scotland forgets Burns,
when history will forget Scotland*

J.S. Blackie

The purpose of the lecture:

- to acquaint students with the life and work of Robert Burns, a national Scottish poet, singer of freedom and independence;
- to explain the artistic features of R. Burns' poetry and translations of his works;
- explain the terms of the theory of literature, teach them to use correctly;
- to consolidate students' knowledge of artistic means of poetic speech: symbols, metaphors, epithets, comparisons ..

Lecture plan

1. The poet's work in line with the literature of the Enlightenment, signs of romantic tendencies in the poetry of R. Burns.
2. R. Burns - the national poet of Scotland. The history of the country in his poetry.
3. Lyrical masterpieces of the poet (collection «Poems in the Scottish Dialect»).
4. Analysis of the poem «My heart's in the Highlands». Difficulties of Ukrainian translations and chants.
5. The memory of the Scots about the national poet.

Literature

Daiches D. Robert Burns. L., 1996.

Robert Burns Country: The Burns Encyclopedia: Burnes, William (1721-84).
URL: <http://www.robertburns.org/encyclopedia/BurnesWilliam172115184.142.shtml>
Hogg PS. *Robert Burns. The Patriot Bard*. Edinburgh : Mainstream Publishing. 2008. 368 p.
John De Lancey Ferguson. *Pride and Passion*. N. Y., 1939.
Museum burns-house. URL: <https://www.visitscotland.com/info/see-do/burns-house-museum-p256201>

There are few poets and writers whose birthday becomes a national holiday. Among the chosen ones is the poet Robert Burns, whose name is praised by the Scots for his subtle lyricism of poetry, high patriotism, and the great cause of the reformation of the vernacular. He was the first to write in Scottish, giving it literary status.

Every year on January 25, all the people of Scotland prepare a festive dinner – solemnly cut the national dish – haggis (a kind of homemade sausage) to the music of bagpipes, read poems. This dinner is called Burns Night and is dedicated to the national poet of Scotland – Robert Burns. People all over the country celebrate the birthday of the great patriot, whose call: «Hey, Scots!», Fills with pride the heart of everyone who loves their country and is proud of its traditions. Robert Burns is the poetic voice of Scotland, which has been defending its independence for almost two millennia.

Working with the epigraph

- How do you understand the statement of J. Blake?
- Explain the forms of the verb **forgets** in the sentence. Construct this phrase in a passive form.

Robert Burns was born and raised in the small village of Alloway County, and from the age of 12 he was the main worker on his father's farm. The young man always and everywhere found poetic themes: he sympathized with the orphan, declared his love, missed the cut daisy and felt sorry for the little field mouse, «turned by a plow from a hole in November 1785»:

<i>I doubt na, whiles, but thou may thieve;</i>	<i>Ти злодій на лану моїм.</i>
<i>What then? poor beastie, thou maun live!</i>	<i>Що ж, якось треба жити всім.</i>
<i>A daimen-icker in a thrave</i>	<i>Я зерна дам тобі, ходім!</i>
<i>'S a sma' request:</i>	<i>Я знов посію,</i>
<i>I'll get a blessin' wi' the lave,</i>	<i>А зараз колоском одним</i>
<i>And never miss 't!</i>	<i>Не забіднію.</i>

In these lines one can feel the great poetic talent and sincere heart of a man who sees the beauty and living soul of nature, whom the exhausting peasant labor has not made stale and pragmatic. Let's go! – urges the little mouse poet to share what he has.

The boundless beauty of nature gave the poet inspiration and understanding of the meaning of human life, the symbol of which he chose a barley ear. This is the name of Burns's famous ballad «John, the Barley Grain», which allegorically depicts the eternal cycle of nature (the death of grain thrown into the ground, its germination, turning into an ear, harvest), as well as the eternity of folk traditions, history, culture – the people themselves, their optimism and irresistible strength:

*John Barleycorn was a hero bold,
Of noble enterprise;
For if you do but taste his blood,
'Twill make your courage rise.*

*Бо Джон Ячмінь - то ж богатир,
І добра в нього кров:
Ковтнеш її хоч крапельку,
То всіх би поборов!*
(переклад М. Лукаша)

Burns's poetic works impress with the sincerity and freshness of feelings, the rhythms of folk music. The artist took them from the songs and ballads of his people, and returned them to the whole world. A special page of R. Burns's work is the lyrics of love.

The real muse of the poet was the dark-eyed Gene, the daughter of the local rich Armor. At 17, she is beautiful, proud, impulsive. Gene Armor became the poet's destiny – bitter, happy, difficult.

*On yonder lea, on yonder lea,
My plaidie to the angry airt,
I'd shelter thee, I'd shelter thee;
Or did Misfortune's bitter storms*

*Нехай і холод, і вітри,
І сніг з дощем, і сніг з дощем -
Я від негоди захищу
Тебе плащем, тебе плащем.*

*Around thee blaw, around thee blaw,
Thy bield should be my bosom,
To share it a', to share it a'.*

*Нехай і горе, і біда,
І чорна тьма, і чорна тьма -
Я від неволі заслоню
Тебе, душа, тебе, душа.*

(переклад В. Мусика)

The person who hears the lines of Robert Burns for the first time will feel the melody, the song character. The poems of the Scottish poet are set to music and sound in different parts of the world in English, German, Italian, Ukrainian.

*Coming through the rye, poor body,
Coming through the rye,
She draiglet a' her petticoatie,
Coming through the rye*

*Jenny's a' wet, poor body,
Jenny's seldom dry;
She draiglet a' her petticoatie,
Coming through the rye.*

*Gin a body meet a body
Coming through the glen,
Gin a body kiss a body
Need the world ken?*

The first collection of poems by the poet (Poems in the Scottish Dialect) was published in 1786. The works were first written in the Scottish vernacular, which had previously been considered a dialect. Robert Burns defended her right to literary existence and made the whole world feel its beauty, melodiousness, richness and expressiveness. Printed poems brought the poet recognition and fame, he was invited to Edinburgh - the capital of Scotland. For some time he tried to combine secular life, public service with literary work. However, Robert Byrne realized that for his work he desperately needed the air and space of Verkhovyna, love and support of his family. He made several trips to mountainous Scotland and then settled on a farm in Ellisland with his beloved wife Gene and children. Robert Burns gladly set about his usual childhood. He, like his father, dreamed of combining healthy work with the spiritual development of his children. But these plans did not materialize. The poet lacked strength and health, showed signs of hard work as a child, he left the farm and for the last few years lived in Dumfries, where he was buried. He is regarded as a pioneer of the Romantic movement, and after his death he became a great source of inspiration to the founders of both liberalism and socialism, and a cultural icon in Scotland and among the Scottish Diaspora around the world. He also wrote in standard English. Celebration of his life and work became almost a national charismatic cult during the 19th and 20th centuries, and his influence has long been strong on Scottish literature. In 2009 he was chosen as the 'Greatest Scot' by the Scottish public in a vote run by Scottish television channel STV.

Analysis of the poetic works of R. Burns

As well as making original compositions, Burns also collected folk songs from across Scotland, often revising or adapting them. His poem (and song) *Auld Lang Syne* is often sung at Hogmanay (the last day of the year), and *Scots Wha Hae* served for a long time as an unofficial national anthem of the country.

Other poems and songs of Burns that remain well-known across the world today include *A Red, Red Rose*; *A Man's A Man for A' That*; *To a Louse*; *To a Mouse*; *The Battle of Sherramuir*; *Tam o' Shanter*, and *Ae Fond Kiss*.

Burns' style is marked by spontaneity, directness and sincerity, and ranges from the tender intensity of some of his lyrics through the rollicking humour and blazing wit of *Tam o' Shanter* and the blistering satire of *Holy Willie's Prayer* and *The Holy Fair*. Burns' style is marked by spontaneity, directness and sincerity, and ranges from the tender intensity of some of his lyrics through the rollicking humour and blazing wit of *Tam o' Shanter* and the blistering satire of *Holy Willie's Prayer* and *The Holy Fair*.

Dictionary for working with text

An epithet – is an artistic definition that highlights a characteristic feature or feature in the image and evokes a certain attitude to it.

Comparison – is a path in which one object, event is compared with others, in which these features are expressed sharply, brightly. Comparisons play a pictorial and emotional-evaluative role.

Metaphor – is a figurative expression in which the features of one object or action are transferred to another by similarity. Metaphor is a hidden comparison, so a metaphor can always be expanded into a comparison.

A kind of metaphor is **personification** – is to give objects, natural phenomena a sense of human properties, humanization. Personification is sometimes called personification.

Allegory – a figurative expression in which everything is figurative.

Symbol – a conditional identification mark, which consists in replacing the name of a life phenomenon, object, concept with a conditional name, a sign that has something in common with them.

Metonymy – a figurative expression in which the name of one object or phenomenon is replaced by another on the basis of a real connection between them. Therefore, metonymy can never be expanded in comparison.

Oxymoron – is a figurative expression, which combines seemingly incompatible, opposite in content, contrasting concepts.

Hyperbole – is a figurative expression that is an artistic exaggeration. O. Potebnya wrote that hyperbole, is the result of some intoxication in the senses, which prevents seeing things in their normal size.

- Analyze the poem by R. Burns, using the categories of knowledge, understanding, application, analysis, synthesis. We remember that the work of R. Burns is studied in school programs of 6th and 7th grades.
- Name the epithets, comparisons in the work.
- Explain what a metaphor is and give examples from the poem.
- Find hyperbole in the work. Define its functions.
- Define personification. Give examples from the verse.
- Describe the composition of the work, the role played by repetitions.

A Red, Red Rose

O, my love is like a red, red rose,
That is newly sprung in June.
O, my love is like the melody,
That is sweetly played in tune.
As fair are you, my lovely lass,

So deep in love am I,
 And I will love you still, my Dear,
 Till all the seas go dry.
 Till all the seas go dry, my Dear,
 And the rocks melt with the sun!
 O I will love you still, my Dear,
 While the sands of life shall run.
 And fare you well, my only Love,
 And fare you well a while!
 And I will come again, my Love,
 Although it were ten thousand mile!

*O, my love is like the melody,
 That is sweetly played in tune.
 As fair are you, my lovely lass,
 So deep in love am I.*

An epithet – is an artistic definition that highlights a characteristic feature or feature in the image and evokes a certain attitude to it.

Comparison – is a path in which one object, event is compared with others, in which these features are expressed sharply, brightly. Comparisons play a pictorial and emotional-evaluative role.

Symbol – a conditional identification mark, which consists in replacing the name of a life phenomenon, object, concept with a conditional name, a sign that has something in common with them.

Lyrical hero

An epithet

Symbol

Comparison

One of Burns' most famous poems is «**My heart's in the Highlands**», in which the poet combined a description of his native Verkhovyna - mountainous Scotland, with his own position as the son of the legendary history of a free country.

<p><i>Farewell to the Highlands, farewell to the North, The birth-place of Valour, the country of Worth; Wherever I wander, wherever I rove, The hills of the Highlands for ever I love.</i></p> <p><i>My heart's in the Highlands, my heart is not here, My heart's in the Highlands, a-chasing the deer; Chasing the wild-deer, and following the roe, My heart's in the Highlands, wherever I go.</i></p> <p><i>Farewell to the mountains, high-cover'd with snow, Farewell to the straths and green vallies below; Farewell to the forests and wild-hanging woods, Farewell to the torrents and loud-pouring floods. My heart's in the Highlands</i></p>	<p><i>Моє серце в верховині і душа моя, Моя дума в верховині соколом буя, Моя мрія в гори лине наздогін вітрам, Моє серце в верховині, де б не був я сам. Будь здорова, верховино, любий рідний край, Честі й слави батьківщино, вольності розмай! Хоч іду я на чужину, повернуся знов, Моє серце в верховині і моя любов.</i></p> <p><i>Прощавайте, сині гори, білії сніги, Прощавайте, темні звори й світлії луги! Прощавайте, пуці дикі й тінняві гаї, Прощавайте, буйні ріки й бистрі ручаї! Моє серце в верховині і душа моя, Моя дума в верховині соколом буя, Моя мрія в гори лине наздогін вітрам, Моє серце в верховині, де б не був я сам. (переклад Миколи Лукаша)</i></p>
--	---

The words from Robert Burns' poem «My heart in the Highland» are a line from the ancient Scottish song «The strong Walls of Derry». The lyrical hero's feelings and thoughts are united in a kind of chorus – boundless love for native landscapes, memory of the heroic past, oath of allegiance to the ideas of honor and dignity of Scots of all generations. In English, the words «**Heart**» and «**Highland**» are consonant, reminiscent of the name of the country and its inhabitants. This sound correspondence is repeated many times in the work, as it happens in folk songs or in the mountains, where the echo rolls from mountain to mountain. The poetic image of the heart is the soul, the memory, the language of the lyrical hero who left this image in the mountains forever, and neither a stranger nor death can break this union.

Robert Burns created a surprisingly dynamic figurative world that changes with the mood of the lyrical hero. We feel sadness of farewell, admiration for

beauty, pride in the country, a sense of flight. He compares the heart-soul to the deer – a symbol of mountain Scotland.

Mykola Lukash used images of wind and falcon in the translation of the poem, which also convey a sense of height and speed.

In the poem there are many oppositions: homeland-foreign, mountains-lowlands, light-dark colors. You can compare the translations of one of the main oppositions of the poem «My heart's in the Highlands» – «my heart is not here», which can be understood in different ways.

My heart's in the Highlands, my heart is not here	
Моє серце в верховині, де б не був я сам. <i>Микола Лукаш</i>	Там, там моє серце, в захмарних краях! <i>Василь Мусик</i>
В горах мое сердце, а сам я внизу. <i>Самуїл Маршак</i>	И, где бы я ни был, всем сердцем я там. <i>Юрій Князєв</i>

The lyrical hero, as he says goodbye to Highlands, first sees the snow-capped mountains, then looks down and focuses on the forests and rivers that connect the two parts of Scotland. The point of view of the lyrical hero covers the whole mountain space in motion, and this once again emphasizes the infinity of his heart in love with his native country, the beauty of nature, its heroic past makes him give his heart again and again in the Highlands.

Burns' style is marked by spontaneity, directness and sincerity, and ranges from the tender intensity of some of his lyrics through the rollicking humor and blazing wit of «Tam o' Shanter» and the blistering satire of «Holy Willie's Prayer» and «The Holy Fair».

Burns' style is spontaneous, straightforward, and sincere, ranging from the gentle intensity of some of his lyrics to the impatient humor and fiery wit of Tam O'Shenter and the bubbly satire «The Prayer of St. Willie» and «The Holy Fair».

Auld Lang Syne

*Should auld acquaintance be forgot,
And never brought to mind?
Should auld acquaintance be forgot,
And auld lang syne!*

*Chorus - For auld land syne, my dear,
For auld lang syne,
We'll tak a cup o' kindness yet,
For auld lang syne.*

And surely ye'll be your pint stowp!

*And surely I'll be mine!
And we'll tak a cup o' kindness yet, For auld lang syne.*

Chorus...

*We twa hae run about the braes,
And pou'd the gowans fine;
But we've wander'd mony a weary fit
Sin' auld lang syne.*

Chorus...

*We twa hae paidl'd in the burn,
Frae morning sun till dine;
But seas between us briad hae roar'd \\
Sin' auld lang syne.*

Chorus...

*And there's a hand, my trusty fere!
And gie's a hand o' thine!
And we'll tak' a right gude-willie waught
For auld lang syne.*

Chorus...

Working with infographics «How to throw Burn ssuper at home»

- Explain the 7 symbolic images that are included in the infographic.
- What images from the lyrics of Robert Burns did you recognize?
- What things characterize the national identity of the Scots?
- Explain the symbolic meaning of the national holiday **Burn ssuper**.

Check your understanding: true or false

SAY TRUE OR FALSE

- 1. R. Burns travelled all over the world. He was interested in Scottish and English songs, legends and poems.**
It's false. He travelled only around Scotland.
- 2. He was ploughboy and 13 he worked in the field as much as grown-ups.**
It's true.
- 3. Robert began to write poetry when he was sixteen.**
It's false. Robert began to write poetry when he was fifteen.
- 4. When Robert was 25 years old, his father died and he became the head of the family.**
It's true.
- 5. In 1788 Robert and Jean got married. They had five children.**
It's true.

SAY TRUE OR FALSE

6. In last years of life Robert Burns lived in Dumfries with his family.

It's true.

7. Jean had a beautiful voice. She sang his songs with great pleasure/ Robert Burns composed songs for her.

It's true.

8. He died in poverty when he was 36.

It's false. He died in poverty at the age of 37.

9. Jean died at age of 80 and was always proud of her well-educated sons.

It's true.

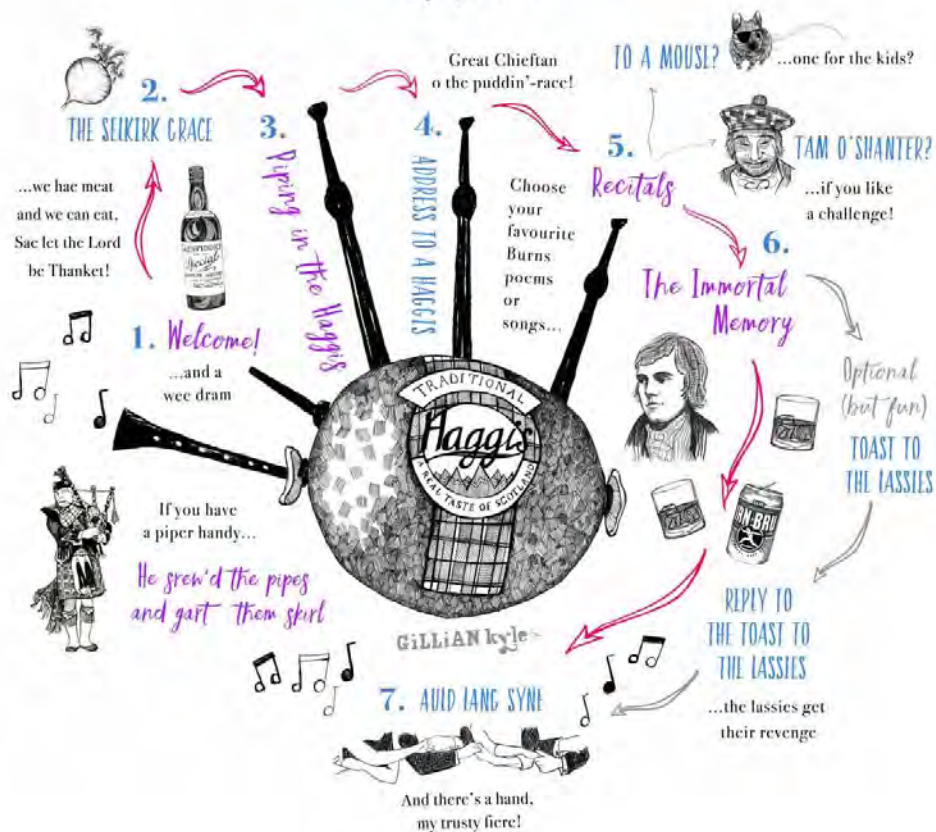
10. Every year on January 25 Burns Night is celebrated only in Scotland.

It's false. Burns Night is celebrated not only in Scotland.

How to throw a

BURNS SUPPER

at home...

Questions and tasks for knowledge of content

1. Explain the importance of the figure of the poet in the culture of Scotland and the world.
2. Name the stages of life and work of Robert Burns.
3. Describe the imagery of the poetic language of R. Burns on the example of one of the poems.

Questions and tasks for the development of communication

1. Discuss the problem of the poet's role in national history. Determine the significance of the poetic genius of Ukraine.
 1. Tell us about the memory of R. Burns in your city. .
 2. Create your own infographic about the life and work of R. Burns, present it.

Lecture № 3

EDGAR ALLAN POE - GENIUS OF ROMANTIC MYSTICS AND DETECTIVE MYSTERIES (1809-1849)

*«Truth is a strange thing, as you know,
stranger than fantasy itself ...»*
Edgar Poe

Lecture plan

1. Edgar Allan Poe as a central figure of Romanticism in the United States and of American literature as a whole.
2. Biographical information about E. Poe.
3. Poems in art of E. Poe («The Raven», «Annabel Lee», «The Bells», «Coliseum», «Silence», «Eldorado», «Izrafel», «Ulalume»)
4. E. Poe as the founder of the detective story genre (analysis of the report «Black Cat»).
5. Characteristics of the writing style, main genres and themes. Traditions of E. Poe in the literature.

Literature

- Dwight and David K. Jackson. *The Poe Log: A Documentary Life of Edgar Allan Poe 1809–1849*. Boston: G. K. Hall, 1987. 498 p.
- Friedman, William F. (1993). *Edgar Allan Poe, Cryptographer*. On Poe: *The Best from American Literature*. Durham, NC: Duke University Press. 1993. pp. 40–54.
- Ljunquist, Kent (2002). «The poet as critic». In Hayes, Kevin J. (ed.). Cambridge: Cambridge University Press. 2002. 420 p.
- Poe E. A. *Stories* / Edgar Allan Poe. Published by Barnes and Noble, 2007. 160 p.

Кукса Г. М. Історія розвитку та типологія жанру детективу у контексті світової літератури. *Вікно у світ*. 2004. № 2. С. 50–54.
Наливайко Д.С., Шахова К.О. Едгар Аллан По. *Зарубіжна література XIX сторіччя. Доба романтизму*. Тернопіль : Навчальна книга - Богдан, 2001. С. 385-401.

Edgar Allan Poe as a central figure of Romanticism in the United States and of American literature as a whole.

Edgar Allan Poe; born Edgar Poe; January 19, 1809 – October 7, 1849) was an American writer, poet, editor. Poe is best known for his poetry and short stories, particularly his tales of mystery and the macabre. He is widely regarded as a central figure of Romanticism in the United States and of American literature as a whole, and he was one of the country's earliest practitioners of the short story. He is also generally considered the inventor of the detective fiction genre and is further credited with contributing to the emerging genre of science fiction. Poe was the first well-known American writer to earn a living through writing alone, resulting in a financially difficult life and career.

– Place the meaning of the word ROMANTCS in the context:

*The very idea of **romance** is appealing to many married persons whose mates may be unresponsive, unimaginative or too preoccupied with business. She also edited and promoted the works of her husband, the **Romantic** poet and philosopher Percy Bysshe Shelley. I'm sick to death of **romance**. He is best remembered today for his critical advocacy of Brahms as against the school of Wagner, an episode in 19th century music history sometimes called the War of the **Romantics**.*

Best known for his tales of mystery and the macabre, Poe was one of the earliest American practitioners of the short story and is generally considered the inventor of the detective fiction genre. He is further credited with contributing to the emerging genre of science fiction. He was the first well-known American writer to try to earn a living through writing alone, resulting in a financially difficult life and career.

Poe and his works influenced literature in the United States and around the world, as well as in specialized fields, such as cosmology and cryptography. Poe and his work are popular in literature, music, films, and television. A number of his homes are dedicated museums today. The Mystery Writers of America present an annual award known as the Edgar Award for distinguished work in the mystery genre.

Vocabulary	
Romanticism earliest practitioners short story detective fiction science fiction writing alone generally considered	

Biographical information about E. Poe.

The biography of the writer seems to be a continuous list of adversities: orphanhood, tragic attachments, the death of loved ones, poverty, alcoholism and illness haunted the writer. And at the same time, it is difficult to imagine another literary revolutionary who would so carelessly, without claiming his own exclusivity, create several new genres at once, masterfully write both poetry and prose, and be so endlessly loved a century later.

Poe was born in Boston, the second child of actors David and Elizabeth Poe. His father abandoned the family in 1810, and his mother died the following year. Thus orphaned, Poe was taken in by John and Frances Allan of Richmond, Virginia. They never formally adopted him, but he was with them well into young adulthood. Tension developed later as Poe and John Allan repeatedly clashed over Poe's debts, including those incurred by gambling, and the cost of Poe's education. Poe attended the University of Virginia but left after a year due to lack of money. He quarreled with Allan over the funds for his education and enlisted in the United States Army in 1827 under an assumed name. It was at this time that his publishing career began with the anonymous collection *Tamerlane and Other Poems* (1827), credited only to «a Bostonian». Poe and Allan reached a temporary rapprochement after the death of Allan's wife in 1829. Poe later failed as an officer cadet at West Point, declaring a firm wish to be a poet and writer, and he ultimately parted ways with Allan.

Poe switched his focus to prose and spent the next several years working for literary journals and periodicals, becoming known for his own style of literary criticism. His work forced him to move among several cities, including Baltimore, Philadelphia, and New York City. In January 1845, Poe published his poem «*The Raven*» to instant success. He planned for years to produce his own journal «*The Penn*» (later renamed «The Stylus»), but before it could be produced, he died in Baltimore on October 7, 1849, at age 40. The cause of his death is unknown and has been variously attributed to disease, alcoholism, substance abuse, suicide, and other causes.

Robot with illustrations

1. Visnachte, fragments of what kind of creatures of the image on the little one, to taste the portrait of the writer.

Due to crisis he had to forget about this idea. After all he moved to Philadelphia and lived at his mother-in-law's house. He worked for several magazines there and published about thirty stories. One of his most famous books «*The Fall of the House of Usher*» appeared at that time. It was an autobiographical novel.

Starting from 1840s he worked on a number of detective stories, which brought him national recognition. However, he became world famous after writing the poem «*The Raven*» (1845).

He had an innovative approach to poetry and verse composing, which couldn't go unnoticed. Two years later his wife fell ill. Poe himself fell into a deep depression and started drinking a lot. The poet died in 1849 at the age of forty. He was found in an unconscious state after one of his railroad trips and brought to Baltimore hospital. The cause of his death is still a subject of numerous debates. His original style of writing has later found many followers in Europe, among them Wilde, Balmont, Bryusov and some other prominent writers.

At the end of 1839, a two-volume edition of Tales of the «Grotesque and Arabesque» was published, which included 25 stories written by that time. It was the first book of Poe's own stories.

Robot with a video about the life of E. Po

Grupova robot. Memorizing the questionnaire of the writer, vikoristovuchi pictogrami s video

1. If you are born.
2. Fathers, born and received.
3. Navchannya at the pledges of education.
4. Robot, literary try.
5. Creativity. Nayvidomishi create, genres, those.
6. Remaining fateful life. Death.

<https://www.youtube.com/watch?v=SuaHMPAtO6A>

Characteristics of the writing style, main genres and themes.

*«He thought of the grotesque as an exaggeration of the trivial, absurd and laughable to the scale of burlesque; arabesque - as a transformation of the unusual into the strange and mystical, frightening - into the terrible ... Po himself admitted that among his "serious" short stories, arabesques predominate. In doing so, he obviously had in mind the **aesthetic dominant of the narrative**. It is impossible to single out grotesques or arabesques in their pure form in his work».*

Poe was attracted by everything unusual, which, nevertheless, could be explained in terms of science or logic. This trait became fundamental for Poe as the founder of the genre of detective stories, or, as he called them, «logical stories», for which the writer also became famous. *«**Murder on the Rue Morgue**»* (1841) is considered the first detective story in the history of literature, and the stories *«**The Mystery of Marie Roger**»* (1843), *«**The Stolen Letter**»* (1845) and *«**The Golden Beetle**»* (1843), which Po considered it his most successful story.

In 1844, the Po family moved to New York, one of the most fruitful periods in the writer's work began. Under the guise of a news article that caused a huge stir, a hoax story *«**The Story of the Balloon**»* was published in the Sun newspaper. Poe's hoaxes, in which there are plausible details based on the technical achievements of contemporaries, gave impetus to the development of the science fiction genre.

In the «scary stories» (*«**Ligeia**», «**Black Cat**», «**The Fall of the House of Usher**», etc.*) Poe's task was to reflect the «horror of the soul», a state of inexplicable fear - madness, loneliness, death - and loss of control. This state was close to himself.

Prints by Gustave Dore (1832-1883), an engraver, painter and one of the most important illustrators in art history, became popular. Illustrations for *«The Crow»* were the last works in his life, the book with them was published after the death of Dore.

E. Poe as the founder of the detective story genre (analysis of the report «Black Cat»).

The most well-known short story by Edgar Poe *«**The Black Cat**»* is a horror story about a man who was becoming evil under the influence of drinking alcohol. Through life his character changed completely and in the end he became the murderer. At first he killed his favourite pet, the black cat, but the dead cat started to take revenge ... In the end it helped to reveal the most cruel murder.

Words to know:

1. be fond of (любити) — love
2. creature (істота) — living thing

3. **share** (розділити) — **have the same feeling**
4. **playmate** (товарищ за іграми) — **friend who I like to play with**
5. **decease** (хвороба) — **here a bad habit**
6. **evil** (злий) — **angry**
7. **treat badly** (погано поводитись) — **do harm**
8. **recover** (одужувати) — **feel better**
9. **hatred** (ненависть) — **strong dislike**
10. **escape** (врятуватися) — **run away**

The Black Cat

I was a kind child. I **was fond of** animals and always had a lot of them. I spent my time with them and felt happy.

When I grew up, I still had my love for the **living creatures**. I married early and was happy to find a woman who I could **share** my love for animals. We had a lot of pets: birds, gold-fish, a fine dog, rabbits, a small monkey and a cat. The cat was a large and beautiful animal, all black. His name was Pluto. It was my favourite pet and **a playmate**. I fed my cat myself and he followed me everywhere about the house.

But years passed and my character changed because I had a **decease**. The decease was drinking alcohol! Day by day I became more and more **evil**. I did not care about the feeling of the others. I became rude with my wife. My pets, of course, felt the change in my character as I **treated** them **badly** if they came in my way. But I still had my love for Pluto. But soon Pluto, who was old now,— even Pluto was afraid of me.

One night I came back home drunk. The cat got in my way and I caught him. He was frightened and bit my hand with his teeth. I got very angry. It seemed as if my soul left my body and a demon got there instead. I took a pen-knife, opened it and cut one of his eyes from the socket!

When I got up in the morning and saw the poor thing, I didn't feel pity. My soul became calm and soon the wine helped me to forget all memory of it.

The cat slowly **recovered**. Now he was ugly, but he no longer felt any pain. He went about the house as usual but always ran away when he saw me. At first I felt uneasy about the **creature** which had loved me so much. But soon this feeling changed to dislike and then to **hatred**. So one morning I put a rope about his neck and hung him on a tree. The tears were in my eyes but I finished the cruel thing.

On the night of the next day, I woke up by the cry of fire. The curtains of my bed were in flames. The whole house was on fire. With great difficulty my wife, a servant, and myself **escaped** from the place. My house was in ruins. Now I was a poor man.

Did the fire happen because of the cruel thing I had done? The next day I visited the ruins. All the walls had fallen in. The only wall left was the wall of my bedroom. I saw people in front of the wall who were looking at something there. I

came near. On the wall there was a figure of a gigantic cat with a rope on its neck. I was terrified.

The time passed. One night when I was in a pub, I suddenly saw a black object on a barrel. I came to it and touched it with my hand. It was a black cat—a very large one — as large as Pluto. It was strange but it was one-eyed too but in the dark I didn't **notice** it.

When I went home, the animal followed me. I decided to let him live in my house. At once he became a favourite pet of my wife. As for me, I felt some dislike for him. I tried not to meet the **creature** as he reminded me of the cruel thing I had done with Pluto.

Days passed and I started to hate the cat but he loved me very much. He followed me everywhere about the house. If I sat, he jumped upon my knees. If I wanted to go for walk, he got between my feet trying to stop me. At such times I wanted to hit him hard but the memory of Pluto always stopped me.

The cat never left me alone. When I went to sleep, I felt his large body upon my heart. When I woke up, I felt his whiskers upon my face. My **hatred** for the cat grew more and more. To tell the truth, at that time I was full of **hatred** to all the people in the world, even to my poor wife.

One day my wife and me went into the cellar of the old building where we lived. The cat followed us downstairs and got between my feet so I was about to fall down. I got angry, took the axe and aimed a blow at the animal. My wife was in my way and I buried the axe in her brain. She fell dead upon the floor.

After I killed my wife, I started thinking where to hide the body. I knew that I could not take it from the house because my neighbours would see me. At first, I thought to cut the body into parts and destroy them by fire. Then I decided to throw it in the well in the yard. Finally, I **made up my mind** to **wall it up** in the cellar.

There was a secret niche behind one of the walls. I could displace the bricks, put the dead body there, and place the bricks as before, so that nobody could see anything unusual.

It was a good idea. I easily displaced the bricks and carefully put the body inside the niche against the inner wall. Then I put the bricks back, the wall was the same as before. When I had finished, I felt glad that all was done. Then I looked for the cat. To tell the truth, at that moment I decided to kill him, too. But the cat **disappeared**.

The second and the third day passed and still the cat did not come. I felt like a free man. The cat, the monster, had left me forever! My happiness was great! As for my wife, I **felt guilty** but little.

But on the fourth day the police came into the house and started to **search** it everywhere. I felt no fear however. They went into the cellar but I was calm. The police found nothing and were going to leave. The happiness at my heart was so great that I could not but say a word of triumph.

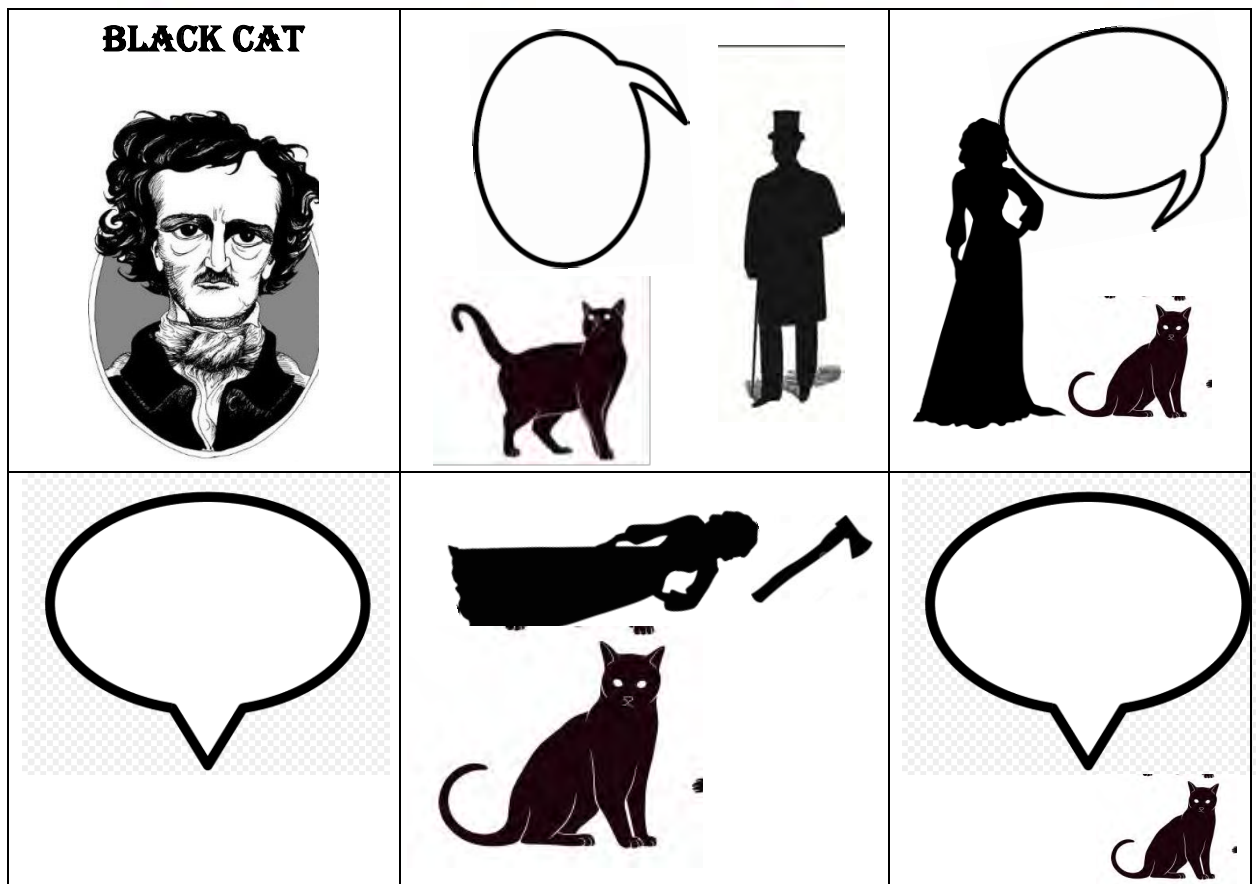
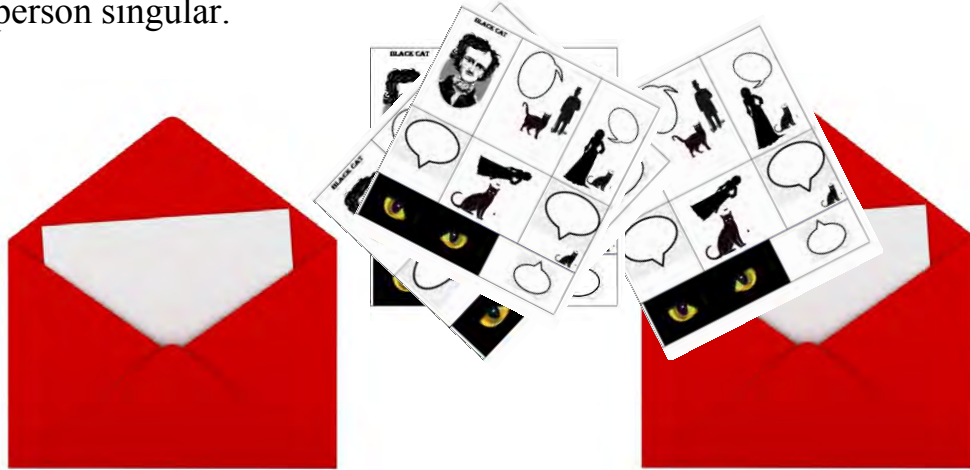
«Gentlemen,» I said, «I am happy that you find me not **guilty**. I wish you all health. By the way, gentlemen, this—this is a very well constructed house. These walls are made of bricks and ... Are you going, gentlemen?» and then I didn't

understand why I hit on that part of the wall behind which there was the dead body of my wife.

A terrible cry was heard from behind! It seemed as if it came out of hell! For a moment the party stood still. In the next, they were working at the wall and soon the body of my wife was seen in the niche. Upon its head sat the **hideous** one-eyed monster!

Group work «Creating comics»

– Add text frames the story by changing the story on behalf of the hero of the story of the 3 person singular.

In order to complete the assignment, students add illustrations and dialogue to a total of ten comic book scenes. The scenes should cover the entire plot of a “Tell Tale Heart” in a summarized version with contemporary language.

Modern researcher **Yu. Kovalev** gives the following definition of a detective: *«These are primarily prose works, the external plot of which consistently reveals a confusing mystery related to the crime and its investigation, and the internal is a cognitive history of solving a logical problem».*

Researcher **G.M. Kuksa** notes that the origins of detective as a genre date back to the era of Romanticism, which was preceded by Enlightenment realism with all its trends in the development and enlightenment of the individual, against which the detective was born. A special place at that time was occupied by the genre of Gothic novel, which depicts quite unusual situations, the horrors of hell, the cruelty of mystery, which turn man into a toy of supernatural forces. The emergence of this genre is associated with English literature of the eighteenth century.

Ukrainian scientist **A.K. Tityuk** pays special attention to the fact that the detective genre has certain rules that determine the features of the plot:

- type of crime under investigation;
- motives for the crime;
- the nature of the offender
- the figure of a detective.

A. Tityuk claims that *«compliance with these rules determined a fairly high level of reader perception of detective works».* Modern researchers distinguish types of detectives: intellectual, criminal, espionage. For the most part, the detective absorbs elements of various kinds, but the dominance of one of them gives the right to determine the dominance of the mental game or adventure events, or the search for criminals.

According to scientists, radical changes in this genre occur with the appearance of works by E. A. Poe, who is rightly called the ancestor of the classical detective genre, who *«with his original works introduced a unique color and aroused excessive interest in his creation, which later gained worldwide recognition and with each emergence of a new branch improved and acquired new and unique features due to its numerous followers».* It was Edgar Allan Poe who created the amateur detective Dupont from the story «Murder on Morgue Street», which was later followed by Sherlock Holmes and A. Conan Doyle. It was Edgar Poe who introduced into the detective’s plot the idea of rivalry in solving a crime between a private detective and the official police, in which a private detective usually prevails.

Note that the main reason for the popularity of this genre lies mainly in its structure. The detective story creates an interesting kind of formula, which is followed by a reader who can take part in the investigation, and therefore becomes one of the main characters in the novel.

The main thing in a detective is the logic of revealing the intricacies associated with the crime. Usually, these are two plans, two plot lines: the crime itself; its version, reproduced by the intuition and experience of the investigator.

At first, they not only do not coincide, but usually diverge. The whole logic of the detective genre, according to the literary critic, lies in the greatest possible convergence of the two initially divergent plot lines, their intersection, and in the finale - in a complete merger.

According to **G.K. Chesterton**, in the detective everything is subordinated to the plot, which consists of 4 elements: problem statement; the appearance of the data needed to solve it; revealing the truth, ie the completion of the investigation by a detective; explanation of how the detective came to this conclusion. The essential elements of a detective are the secrecy associated with the crime and its investigation. Yes, the mysterious situation causes increased attention, tension, and its disclosure brings relief, satisfaction. If the reader recognizes the criminal immediately, and the motives and nature of the crime can be guessed, then there is no intrigue for the detective story. The laws of the detective require a balance between the secrecy of the crime and its investigation. Keeping this balance helps the author to keep the reader's interest in suspense.

The main features of the detective as a genre **G.M. Cooks** presents as follows: *«the plot: at the center is not the tragedy of people, and the intellectual process of finding the truth; detective: can be both a professional and an amateur who skillfully solves the crime; evidence: the most important element of the plot; the character of only the detective is described in sufficient detail».*

Naturally, the detective creates a stereotypical character - a private detective, his standard way of life, actions, attitude to the world around him. In particular, his attitude towards the police is negative. Usually, the police are not able to solve the crime and their actions only interfere with the hero. Although a private detective helps the police, he alone is able to investigate a crime, he is the only guarantee that society will be free from the sinister activities of a criminal seeking to evade justice under various mysterious masks.

In addition, the nature of the place within which the action takes place is also stereotypical. Until recently, it required confined space (we see this in Edgar Allan Poe's *Murder on Morgue Street*). The motif of the "closed room" is the basis of a mystery, a riddle that needs to be solved (*«Ten Negroes»* by Agatha Christie, *«Closed Room»* by Swedish writers M. Cheval and P. Val, etc.).

Scholars also note the important role of mental play, because it is perhaps the most difficult task for the author, and for the reader is perhaps the greatest interest. It is this feature, according to GM Cooks, was the main intellectual, or logical detective, the best examples of which were created by English-speaking authors E.A. Poe, A. Conan Doyle, Agatha Christie.

Thus, detective as a genre has the following features:

1. The plot is mostly devoted to the disclosure of a mysterious crime through a logical analysis of the facts.
2. The basis of conflict is often the clash of justice with lawlessness, which ends in the victory of justice.
3. Plot moves (crime, false suspect, a chain of false evidence, the killer - the least suspicious character);
4. The presence of an amateur detective who is superior to the police in the ability to observe and generalize, and also has a friend who tells about him);
5. The crime is revealed through the work of the intellect; the possibility of applying deduction methods to real crimes.

The origins of the detective genre are found in the era of Romanticism, when the common genre was the Gothic novel. The founder of detective as a genre is rightly recognized as Edgar Allan Poe. It is his basic principles that have become a classic for detective literature.

In E. Poe's short story *The Golden Beetle*, Legrand's story clarifies all the stages of the treasure hunt, from the appearance of the golden beetle in Legrand's house to finding the treasure. The detective story of an American writer is a classic example of combining an adventure story with an intellectual analytical decoding of an ancient mystery.

Thus, Edgar Allan Poe in the nineteenth century. started the detective genre. Traditionally, a new genre begins with the approval of a new type of plot and a new type of hero. E. Poe adopted from the Romantics the main plot scheme, but, unlike them, focused the reader's attention not on the causes or consequences of the crime and not even on himself, but on the possibility of a rational explanation of the circumstances of the crime, which seem mysterious or mystical. In other words, the plot of Detective Edgar Allan Poe laid the process of intellectual investigation of the crime, which became the center of aesthetic interest of this genre.

The main features of the detective genre can be traced in the short story «Golden Beetle». Yes, this is facilitated by the four-level structure of the work and the specifics of depicting the main character. The defining feature of the novel is the portrayal of the protagonist as an extremely educated person who can think subtly and is prone to observation and analysis.

Philological cryptogram of E. Poe as the basis of a detective story

"53æææ305))6*;4826)4æ)4æ);806*;48æ8æ60))85;1æ);:æ
*8æ83(88)5*æ;46(;88*96*?);8)*æ(:485);5*æ2:*æ(:4956*2(5*-
-4)8æ8*;4069285);)6æ8)4ææ;1(æ9;48081;8:8æ1;4
8æ85;4)485æ528806*81(æ9;48;(88;4(æ?34;48)4æ;161;:
188;æ?;"

In the present case indeed in all cases of secret writing the first question regards the

language of the cipher; for the principles of solution, so far, especially, as the more simple ciphers are concerned, depend upon, and are varied by, the genius of the particular idiom.

But, with the cipher now before us, all difficulty was removed by the signature.

С нашим пергаментом такой трудности не было; подпись давала разгадку.

The pun upon the word

'Kidd' is appreciable in no other language than the English.

Of the character 8 there are 33.

8 = E

Now, in English, the letter which most frequently occurs is e.

Afterwards, succession runs thus: a o i d h n r s t u y c f g l m w b k p q x z.

As our predominant character is 8, we will commence by assuming it as the e of the natural alphabet.

To verify the supposition, let us observe if the 8 be seen often in couples—for e is doubled with great frequency in English in such words, for example, as 'meet,' 'fleet,' 'speed,' 'seen,' 'been,' 'agree,' &c.

In the present instance we see it doubled no less than five times, although the cryptograph is brief. **"Let us assume 8, then, as e.**

Now, of all words in the language,

'the' is most usual; let us see, therefore, whether there are not repetitions of any three characters, in the same order of collocation, the last of them being 8.

If we discover repetitions of such letters, so arranged, they will most probably represent the word 'the.'

Upon inspection, we find no less than seven such arrangements, **the characters being;48.**

the characters being

;48.

; - t

4 - h

8 - e

We may, therefore, assume that; represents t, 4 represents h, and 8 represents e—the last being now well confirmed.

Thus a great step has been taken.

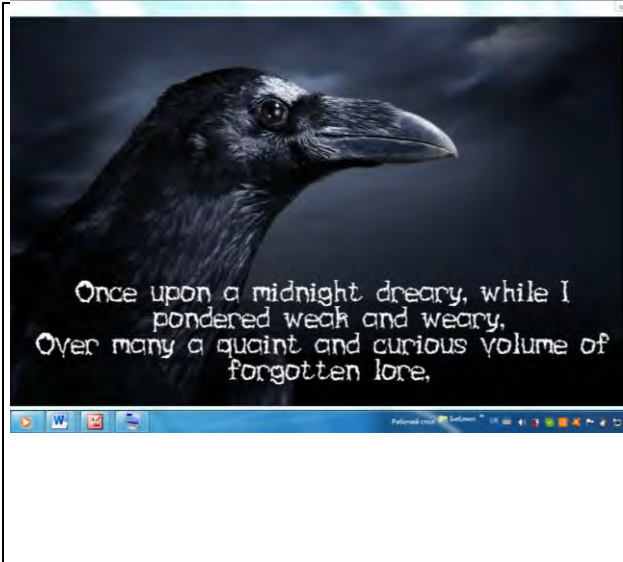
Conclusions

1. Edgar Allan Poe is a prominent representative of romanticism in American literature of the nineteenth century.
2. The life and works of the writer are full of mystical, gothic meaning, tragedy and fear.
3. E. Poe – the founder of the detective genre in literature, the signs of which are the type of crime under investigation; motives for the crime; the nature of the offender; the figure of a detective.

4. The most famous works of the American artist are the poem «The Raven», short stories «Black Cat», «Golden Beetle», «Murder on the Rue Morgue».

Tasks for self-control

1. Add to the comic book by E. By «Black Cat» another 4-6 frames with the words of the narrator.
2. Read the poem «The Raven», watch videos on the poem by E. Poe. Prepare for a practical lesson on this work.

The Raven (Christopher Lee).mp4

<https://www.youtube.com/watch?v=BefliMIEzZ8&t=10s>

The Raven by Edgar Allan Poe _ Summary & Analysis.mp4

<https://www.youtube.com/watch?v=m-2LcpAC2TA&t=63s>

Literary Allusion

And the only word there spoken was the whispered word, «Lenore?»
This I whispered, and an echo murmured back the word, «Lenore!»
Merely this and nothing more.

Lenore is the famous ballad by Gottfried Burger (1773), the first example of this genre in German literature. Its international success has become the forerunner of the onslaught of the terrible fashion and romanticism in general.

Literary Allusion

And the only word there spoken was the whispered word, «Lenore?»
This I whispered, and an echo murmured back the word, «Lenore!»
Merely this and nothing more.

John William Waterhouse

Lecture № 4

RUDYARD KIPLING ABOUT HUMAN MASCULINITY AND OVERCOMING (1865–1936)

*«I lived with you...»
Rudyard Kipling*

The purpose of the lecture:

- to acquaint students with the life and work of the writer R. Kipling, in particular the famous cycles about Mowgli and poetic masterpieces;
- explain the uniqueness of the content and form of the English writer;
- explain the terms of the theory of literature, teach them to use correctly;
- to consolidate knowledge about the locative determinate of time and space in the structure of simple and complex sentence. in sentence.

Lecture plan

1. Versatile and luminous narrative gift.
2. Biographical information about Rudyard Kipling.
3. «Jungle Book» about human archetypes in animal form.
4. «Ballad of East and West»: the main conflict, plot, artistic originality.
5. Poetic masterpieces of R. Kipling («The Ballad of East and West», poem «If...»).

Literature

Rutherford, Andrew (1987). *Introduction to the Oxford World's Classics edition of 'Plain Tales from the Hills', by Rudyard Kipling*. Oxford University Press.
Birkenhead, Lord. (1978). Rudyard Kipling, Appendix B, "Honours and Awards". Weidenfeld & Nicolson, London; Random House Inc., New York.

Said, Edward. (1993). *Culture and Imperialism*. London: Chatto & Windus. p. 196. Said, Edward. (1993). *Culture and Imperialism*. London: Chatto & Windus. p. 196.
Douglas Kerr, University of Hong Kong (30 May 2002). "Rudyard Kipling *The Literary Encyclopedia*. The Literary Dictionary Company. 26 September 2006.
Саїд Е. Культура й імперіялізм. Київ: Видавництво «Часопис "Критика"», 2007.

Versatile and luminous narrative gift Vocabulary

Narrative – any account of a series of related events or experiences, whether nonfictional (memoir, biography, news report, documentary, travelogue, etc.) or fictional (fairy tale, fable, legend, thriller, novel, etc.).

Archetype – «first» form, or a main model that other statements, patterns of behavior, and objects copy, emulate, or «merge» into; a constantly-recurring symbol or motif in literature, painting, or mythology.

Ballad – a song or poem that tells a story, or (in popular music) a slow love song

Conflict – collision of forces that oppose each other to create the plot in a story, book, or film

Artistic originality – an original work is one not received from others nor one copied from or based upon the work of others. It is a work created with a unique style and substance.

Plot – (narrative), the story of a piece of fiction.

Nobel Prize in Literature has been awarded 113 times to 117 Nobel Laureates between 1901 and 2020.

Kipling's works of fiction include «*Jungle Book*» (1894), «*Kim*» (1901), and many short stories, including «*The Man Who Would Be King*» (1888). His poems include «*Mandalay*» (1890), «*Gunga Din*» (1890), «*The Gods of the Copybook Headings*» (1919), «*The White Man's Burden*» (1899), and «*If*» (1910). He is seen as an innovator in the art of the short story. His children's books are classics; one critic noted a versatile and luminous narrative gift.

Kipling in the late 19th and early 20th centuries was among the United Kingdom's most popular writers. *Henry James* said: «*Kipling strikes me personally as the most complete man of genius, as distinct from fine intelligence, that I have ever known*». In 1907, he was awarded the Nobel Prize in Literature, as the first English-language writer to receive the prize, and at its youngest recipient to date. He was also sounded out for the British Poet Laureateship and several times for a knighthood, but declined both. Following his death in 1936, his ashes were interred at Poets' Corner, part of the South Transept of Westminster Abbey.

Kipling's subsequent reputation has changed with the political and social climate of the age. The contrasting views of him continued for much of the 20th century. Literary critic *Douglas Kerr* wrote: "*[Kipling] is still an author who can inspire passionate disagreement and his place in literary and cultural history is far from settled. But as the age of the European empires recedes, he is recognised as an incomparable, if controversial, interpreter of how empire was experienced.*"

That, and an increasing recognition of his **extraordinary** narrative gifts, make him a **force to be reckoned with**».

– Choose the words used to describe and characterize the writer critic Douglas Kerr.

<i>Who</i>	<i>Which</i>	<i>What can</i>
<i>Author</i> <i>Interpreter</i>	<i>Incomparable</i> <i>Controversial</i>	<i>inspire passionate disagreement</i> <i>extraordinary narrative gifts</i>
<i>a force to be reckoned with</i>		

– Find a pair of opposite adjectives. Consider why the critic defined the work of R. Kipling with such opposite concepts? How does this relate to the history of Great Britain? Will these words be antonyms in another context?

– The table below the numbers presents synonyms for the word **Incomparable**, which have different shades of meaning that do not match the uniqueness of the writer’s talent. Find an antonym for these words marked with numbers.

<i>Incomparable – controversial</i>				
<i>1</i>	<i>without equal</i>		<i>Disputed</i>	<i>a</i>
<i>2</i>	<i>identical</i>		<i>difference</i>	<i>b</i>
<i>3</i>	<i>similar</i>		<i>Differentiated</i>	<i>c</i>
<i>4</i>	<i>undifferentiated</i>		<i>Equal</i>	<i>d</i>
<i>5</i>	<i>analogous</i>		<i>Nonidentical</i>	<i>h</i>

– Pay attention to the value of the conjunction **«if»**, which has not only the value of the condition, but also the time (when), choice (or), reason (if), opposition (but).

Biographical information about Rudyard Kipling

Joseph Rudyard Kipling was born on December 30, 1865 in Bombay, one of the largest cities in what was then British India. His father, John Lockwood Kipling, left England due to financial difficulties and became a teacher at an art school in Bombay. The writer’s mother, Alice MacDonald, is known as a poet. Rudyard Kipling has loved India and its dark-skinned people since childhood. His parents were very busy, and he was raised by native servants who told little Rudyard many Indian fairy tales, legends, and amazing stories. Kipling uttered his

first words in Hindi. He became an Anglo-Indian, having mastered two such different but interesting and unique cultures - Western and Eastern.

Rudyard's parents sent him to study in England. There he was taken to Mrs. Halloway's boarding house, where he was insulted, beaten, and humiliated. His mother's relatives visited him, but he was silent about everything that happened to him. But one day Georgina's aunt noticed that Rudyard was losing his sight quickly. Most likely, she thought, it was due to nervous stress. When the mother came to see her son and leaned over to kiss him, he covered his head with his hands, as if defending himself. The mother understood everything, took her son from Mrs. Halloway's boarding house and after a while sent Rudyard to study at another elite institution - United Service College. «Servants of the British Empire» were trained here, but Rudyard was not attracted to a military career. He became interested in literature. In his youth, Kipling began to write poems, he sent them to magazines, unfortunately, they were not published, as well as parents who appreciated them properly much earlier than professional editors. In 1881, when Rudyard turned 16, his parents published his collection *School Poems* at their own expense, and at the end of the school they prepared a place for him in the newspaper. At the age of 17, Kipling returned to India and became a reporter for the *Civil and Military Newspapers*. This gave him the opportunity to study life and gain experience.

But the real glory came to him after his return to England in 1889. Against the background of boring and full of conventions of Victorian English literature, the writer's voice sounded fresh and clear. His works were nourished by vivid events that he heard or participated in, the beautiful nature of India and the impression of meeting people with a strong spirit. In 1894 his «*Jungle Book*» was published, in 1901 – the novel «*Kim*», in 1902 – «*Just a fairy tale*».

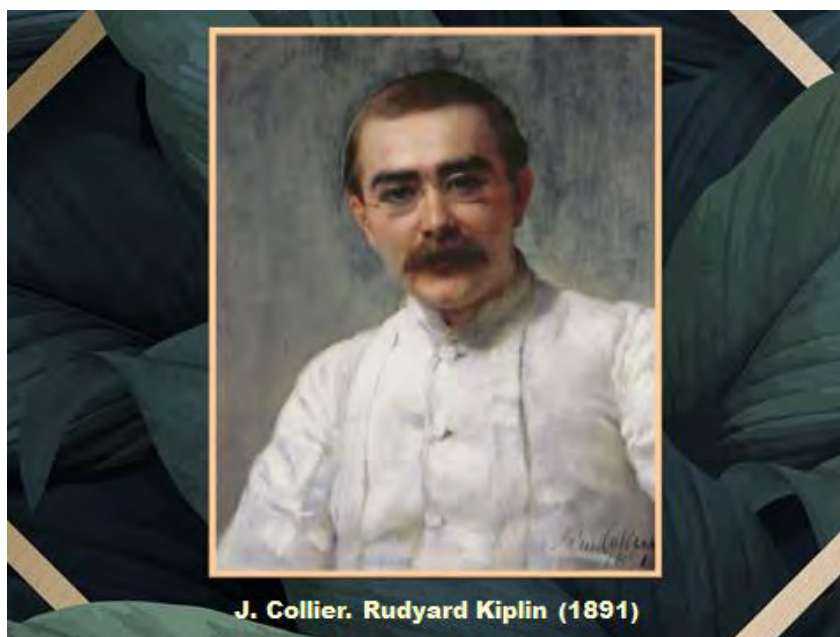
Kipling loved to travel to different countries, and everywhere he was accompanied by fame. He visited China, Australia, Africa, Japan, and lived in the United States for a long time. In 1907 he was the first Englishman to be awarded the Nobel Prize in Literature. But after a rapid rise, its popularity began to decline sharply. Perhaps the audience, content with vivid adventures against the backdrop of exotic nature, again decided to plunge into the forgotten secular life, looking for new idols. Who knows ... One way or another, and Kipling ceased to interest the mass audience.

The writer greeted the First World War with admiration, but he soon became convinced of the absurdity and cruelty of violence: his son died in the war, whom he himself helped to get into the army. Until his death, Kipling lived alone, meeting almost no one. Kipling died in London on January 18, 1936. Only relatives and close friends came to his funeral. But his name is known to everyone who cultivates honor, courage and inner dignity.

– Watch a film about R. Kipling ukrainian. Translate his statements about life principles, human relations into English. Write down these phrases.

«Better a poor horse than no horse at all»

«We are of the same blood: you and I»
 «Money is something that passes from one hand to another and does not become warmer».

Match the words with correct definitions!

1	Narrative	a)	«first» form, or a main model that other statements, patterns of behavior, and objects copy, emulate, or «merge» into; a constantly-recurring symbol or motif in literature, painting, or mythology.
2	Archetype	b)	the story of a piece of fiction.
3	Conflict	c)	an original work is one not received from others nor one copied from or based upon the work of others. It is a work created with a unique style and substance.
4	Artistic originality	d)	a song or poem that tells a story, or (in popular music) a slow love song
5	Plot	e)	collision of forces that oppose each other to create the plot in a story, book, or film collision of forces that oppose each other to create the plot in a story, book, or film
6	Nobel Prize	f)	any account of a series of related events or experiences, whether nonfictional (memoir, biography, news report, documentary, travelogue, etc.) or fictional (fairy tale, fable, legend, thriller, novel, etc.).
7	Ballad	g)	in Literature has been awarded 113 times to 117 Nobel Laureates between 1901 and 2020

– Build a sentence on the subject of R. Kipling’s biography with adverbs of time, using infographics about the life and work of R. Kipling.

The Jungle Book (1894)

The Jungle Book (1894) is a collection of stories by the English author Rudyard Kipling. Most of the characters are animals such as Shere Khan the tiger and Baloo the bear, though a principal character is the boy or «man-cub» Mowgli, who is raised in the jungle by wolves. The stories are set in a forest in India; one place mentioned repeatedly is «Seonee» (Seoni), in the central state of Madhya Pradesh.

A major theme in the book is abandonment followed by fostering, as in the life of Mowgli, echoing Kipling's own childhood. The theme is echoed in the triumph of protagonists including Rikki-Tikki-Tavi and The White Seal over their enemies, as well as Mowgli's. Another important theme is of law and freedom; the stories are not about animal behaviour, still less about the Darwinian struggle for survival, but about human archetypes in animal form. They teach respect for authority, obedience, and knowing one's place in society with «the law of the jungle», but the stories also illustrate the freedom to move between different worlds, such as when Mowgli moves between the jungle and the village. Critics have also noted the essential wildness and lawless energies in the stories, reflecting the irresponsible side of human nature.

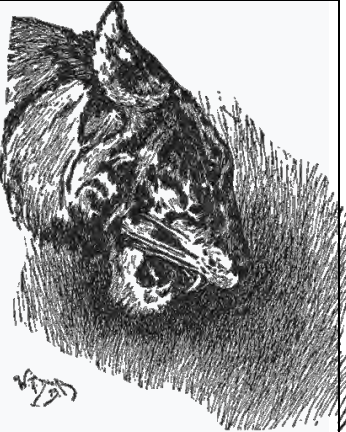
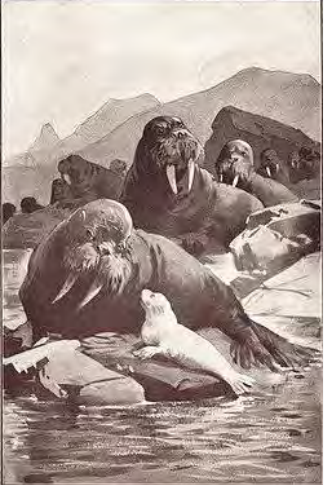

The book is arranged with a story in each chapter. Each story is followed by a poem that serves as an epigram.

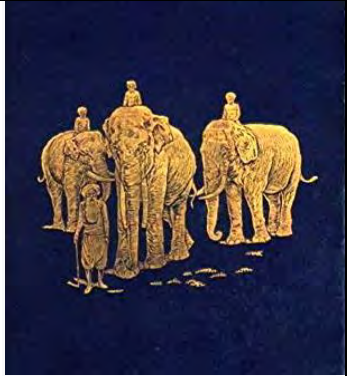
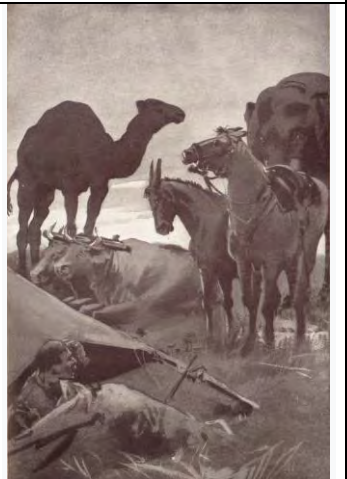
Work with the text of the work

The structure of the work

Story title	Summary	Epigram matic poem	Vocabulary	Image

<p>Mowgli's Brothers</p>	<p>A boy is raised by wolves in the Indian jungle with the help of Baloo the bear and Bagheera the black panther, who teach him the «Law of the Jungle». Some years later, the wolfpack and Mowgli are threatened by the tiger Shere Khan. Mowgli brings fire, driving off Shere Khan but showing that he is a man and must leave the jungle.</p>	<p>«Hunting-Song of the Seeonee Pack»</p>	<p><i>in the Indian jungle who teach him threatened by showing that Hunting-Song cave with thunder</i></p>	 <p>«The tiger's roar filled the cave with thunder» 1894</p>
<p>Kaa's</p>	<p>During the time Mowgli was with the wolf pack, he is abducted by the Bandar-log monkeys to the ruined city. Baloo and Bagheera set out to rescue him with Kaa the pythoKaa defeats the Bandar-log, frees Mowgli, and hypnotises the monkeys and the other animals with his dance. Mowgli rescues Baloo and Bagheera from the spell.</p>	<p>«Road Song of the Bandar-Log»</p>	<p><i>is abducted by to the ruined city set out to rescue him hypnotizes rescues from</i></p>	 <p><i>Mowgli made leader of the Bandar-Log by John Charles Dollman (1903)</i></p>
<p>Tiger! Tiger!</p>	<p>Mowgli returns to the human village and is adopted by Messua and her husband, who believe him to be their long-lost son. Mowgli leads the village boys who herd the village's buffaloes. Shere Khan comes to hunt Mowgli, but he is warned by Gray Brother wolf, and with Akela they find Shere Khan asleep, and stampede the buffaloes to trample Shere Khan to death. Mowgli leaves the village, and goes</p>	<p>«Mowgli's Song»</p>	<p><i>to the human village is adopted by believe him to be comes to hunt warned by buffaloes to to death goes back to</i></p>	

	back to hunt with the wolves until he becomes a man.			 <p><i>Tiger! Tiger!</i> By W.H. Drake (1894)</p>
The White Seal	Kotick, a rare white-furred fur seal, sees seals being killed by islanders in the Bering Sea. He decides to find a safe home for his people, and after several years of searching as he comes of age, eventually finds a suitable place. He returns home and persuades the other seals to follow him.	«Lukan non»	<i>fur seal being killed by islanders to find a safe several years eventually finds returns home to follow</i>	 <p>David_Ljungdahl. The White Seal (1894)</p>
Rikki-Tikki-Tavi	An English family have just moved to a house in India. They find Rikki-Tikki-Tavi the mongoose flooded out of his burrow. A pair of large cobras, Nag and Nagaina, attempt unsuccessfully to kill him. He hears the cobras plotting to kill the father in the house, and attacks Nag in the bathroom. The sound of the fight attracts the father, who shoots Nag. Rikki-Tikki-Tavi destroys Nagaina's eggs and chases her into her "rat-hole" where he kills her too.	«Darzee's Chaunt»	<i>English family just moved in India find Rikki-Tikki-Tavi flooded out burrow large cobras unsuccessfully to kill in the bathroom sound of the fight destroys Nagaina's eggs into her rat-hole</i>	 <p>Nag and Rikki-Tikki-Tavi, 1894</p>

<p>Toomai of the Elephant</p>	<p>Toomai's father rides Kala Nag the elephant to catch wild elephants in the hills. Toomai comes to help and risks his life throwing a rope up to one of the drivers. His father forbids him to enter the elephant enclosure again. One night he follows the elephant hunters, and is picked up by Kala Nag; he rides into the elephants' meeting place in the jungle, where they dance. On his return he is welcomed by both hunters and elephants.</p>	<p>«Shiv and the Grasshopper»</p>		 <p>Toomai at the elephant camp (1894)</p>
<p>Her Majesty's Servants</p>	<p>On the night before a British military parade for the Amir of Afghanistan, the army's working animals – mule, camel, horse, bullock, elephant—discuss what they do in battle and how they feel about their work. It is explained to the Afghans that men and animals obey the orders carried down from the Queen.</p>	<p>«Parade-Song of the Camp Animals»</p>		 <p>"'Anybody can be forgiven for being scared in the night,' said the Troop-Horse." (1894)</p>

A ballad about East and West

«The Ballad of East and West» is a poem by Rudyard Kipling. It was first published in 1889, and has been much collected and anthologised since.

Kamal is a tribal chieftain in the North-West Frontier, which was, at the time the poem was written, on the boundary of the British Raj, but is now in Pakistan, Kamal steals the British Colonel's prize mare.

The Colonel's son, who commands a troop of the Guides, asks if any of his men know where Kamal might be. One does, and tells him, but warns him of the dangers of entering Kamal's territory which is guarded by tribesmen concealed among the rocks and scrub. The Colonel's son sets off on a dun horse in pursuit.

He fires his pistol at Kamal when he catches up with to him at the edge his territory. Kamal challenges him to a riding contest, and they gallop until dawn. After 20 miles, the dun falls. Kamal turns and knocks the pistol out of the son's hand, telling him that it was only by his permission that the son had ridden unharmed through his territory.

The son counters that his death would cost Kamal's tribesmen the high price of feeding and quartering a large punitive expedition. He demands that Kamal return the mare, and proposes to make his own way back to his territory. Kamal says the theft of the mare, which didn't belong to him, shouldn't make him place his life at risk.

The Colonel's son repeats his demand for the horse, at which point the mare returns to him on her own accord. Kamal respects the mare's choice. He gives her to him with the fine tack, with which Kamal has equipped her.

The son offers a pistol to Kamal, which Kamal accepts. Kamal then commands his only son go with the Colonel's son and to protect and serve him. Kamal foretells his own death by hanging, and the promotion of his son to a high rank in the cavalry.

The Colonel's son and Kamal's son swear blood brotherhood. The two young men ride back to the British fort, where Kamal's son is greeted with hostility by the guards. The Colonel's son admonishes them that his companion is now no longer a border thief, but a fellow soldier.

Critical analysis

Its first line is often quoted sometimes to ascribe racism to Kipling, particularly in regard to his views on Asians. Those who quote it thus often completely miss the third and fourth lines. The full refrain, with which the poem opens and closes, includes a contradiction of the opening line.

*Oh, East is East, and West is West, and never the twain shall meet,
Till Earth and Sky stand presently at God's great Judgment Seat;
But there is neither East nor West, Border, nor Breed, nor Birth,
When two strong men stand face to face, though they come from the ends of
the earth!*

This may be read as saying that 'it is indisputable that geographic points of the compass will never meet in this life, but that when two strong men [or equals] meet, the accidents of birth, whether of nationality, race, or family, do not matter at all—the mutual respect such individuals have, each for the character, prowess, and integrity of the other, are their only criteria for judging and accepting one another. Any differences in ethnicity between such individuals are never even considered.

The poem is written in the style of a border ballad. It is printed as rhyming heptameters, two of which are equivalent to a ballad stanza, Some texts print these in groups of four lines.

The vocabulary, stock phrases and rhythms are reminiscent of the old ballads, and the culture described is not unlike that of the Border Reivers. The first line of the actual story, for example, is «Kamal is out with twenty men to raise the

Border-side» to mean that a raid is in progress to cause trouble in the Border. In this poem the border is the North West Frontier, and but it harks back to the English/Scottish Border). The second line contains 'lifted', a Scots term for «stolen», and the fourth to «calkin», a technical term of horseshoes. In the poem it is used to describe a trick of horse-mounted brigands, reversing the horseshoes to leave misleading tracks. The second quatrain (line 9) has the stock phrase, «Then up and spoke the Colonel's son that led a troop of the Guides», which is also found in Sir Patrick Spens. Such echoes are to be heard throughout the poem.

There is a couplet that is repeated with slight variations several times:

*There is rock to the left, and rock to the right, and low lean thorn between,
And ye may hear a breech-bolt snick where never a man is seen.*

*There was rock to the left and rock to the right, and low lean thorn between,
And thrice he heard a breech-bolt snick tho' never a man was seen.*

«IF...»

The poem IF was first published in the Brother Square Toes section of Rewards and Fairies, a collection of short stories and poems by Kipling published in 1910. In the poem, the lyrical hero addresses his son with a testament on how to live life with dignity. A testament, the relevance of which is not lost over the years and generations. Not surprisingly, the poem attracted the attention of many Ukrainian translators.

– Pay attention to the use of adverbs of time and place in R. Kipling's poem and in Ukrainian translations.

If you can keep your head when all about you
Are losing theirs and blaming it on you;
If you can trust yourself when all men doubt you,
But make allowance for their doubting too;
If you can wait and not be tired by waiting,
Or, being lied about, don't deal in lies,
Or being hated don't give way to hating,
And yet don't look too good, nor talk too wise;
If you can dream – and not make dreams your master;
If you can think – and not make thoughts your aim,
If you can meet with Triumph and Disaster
And treat those two impostors just the same:
If you can bear to hear the truth you've spoken
Twisted by knaves to make a trap for fools,
Or watch the things you gave your life to, broken,
And stoop and build 'em up with worn-out tools;
If you can make one heap of all your winnings
And risk it on one turn of pitch-and-toss,
And lose, and start again at your beginnings,

And never breathe a word about your loss:
 If you can force your heart and nerve and sinew
 To serve your turn long after they are gone,
 And so hold on when there is nothing in you
 Except the Will which says to them: "Hold on!"
 If you can talk with crowds and keep your virtue,
 Or walk with Kings – nor lose the common touch,
 If neither foes nor loving friends can hurt you,
 If all men count with you, but none too much:
 If you can fill the unforgiving minute
 With sixty seconds' worth of distance run,
 Yours is the Earth and everything that's in it,
 And – which is more – you'll be a Man, my son

(Joseph Rudyard Kipling, 1895)

Як вистоїш, коли всі проти тебе –
 Упали духом і тебе кленуть,
 Як **всупереч** усім ти віриш в себе,
 А з їх невіри також візьмеш суть;
 Якщо чекати зможеш ти невтомно,
 Оббріханий – мовчати і пройти
 Під поглядом ненависті, притому
 Не грати цноти ані доброти;

Як зможеш мріять –
 в мрійництво не впасти,
 І думать – не творити думки культ,
 Якщо Тріумф, зарівно як Нещастя,
 Сприймеш як дим і вітер на віку;
 Якщо стерпиш, як з правди твого слова
 Пройдисвіт ставить пастку на простих,
 Якщо впаде все, чим ти жив, і знову
 Зумієш все почати – і звести;

Якщо ти зможеш в пориві одному
 Поставить все на карту – і програти,
 А потім – все спочатку, і нікому
 Про втрати й слова навіть не сказати;
 Якщо ти змусиш Серце, Нерви, Жили
 Служити ще, коли уже в тобі
 Усе згоріло, вигасло – лишилась
 Одна лиш Воля – встоять в боротьбі;

Як зможеш гідно річ вести з юрбою
 І з Королем не втратиш простоти,
 Якщо усі рахуються з тобою –
 На відстані, яку відміриш ти;
 Якщо ущерть наповниш біг хвилини

Коли ти бережеш залізний спокій
всупір загальній паніці й клятьбі,
 коли наперекір хулі жорстокій
 між невірив ти віриш сам собі.
 Коли ти вмієш ждати без утоми,
 обмовлений, не станеш брехуном,
 ошуканий, не піддаєшся злому
 і власним не хизуєшся добром.
 Коли тебе не порабують мрії,
 в кормигу дум твій дух себе не дасть,
 коли ти знаєш, що за лицедії –
 облуда щастя й машкара нещастя.
 Коли ти годен правди пильнувати,
 з якої вже зискують махлярі,
 розбитий витвір знову доробляти,
 хоча начиння геть уже старі.
 Коли ти можеш всі свої надбання
 поставити на кін, аби за мить
 проциндрити без жалю й дорікання –
 адже тебе поразка не страшить.
 Коли змертвілі нерви, думи, тіло
 ти можеш знову кидати у бій,
 коли триматися немає сили
 і тільки воля владно каже: стій!
 Коли в юрбі шляхетності не губиш,
 а будши з королями – простоти,
 коли ні враг, ні друг, котрого любиш,
 нічим тобі не можуть дорікти.
 Коли ти знаєш ціну щохвилини,
 коли від неї геть усе береш,
 тоді я певен: ти єси людина
 і землю всю своєю назовеш

Снагою дум, енергією дій, Тоді весь світ тобі належить, сину, І більше: ти – Людина, сину мій. <p style="text-align: center;">Переклад Євгена Сверстюка</p>	Переклад Василя Стуса

– Check your understanding: true or false

1.	R. Kipling's work belongs to the national Indian literature	<i>True</i>	<i>False</i>
2.	The writer spent his childhood in the jungles of India.	<i>True</i>	<i>False</i>
3.	R. Kipling was a participant in the First World War	<i>True</i>	<i>False</i>
4.	R. Kipling was the youngest winner of the Nobel Prize in Literature	<i>True</i>	<i>False</i>
5.	R. Kipling's Book of the Jungle is a work about Mowgli, his life among wolves	<i>True</i>	<i>False</i>
6.	R. Kipling's novel «Kim» belongs to the spy genre	<i>True</i>	<i>False</i>
7.	R. Kipling's most famous poetic work is the poem «If»	<i>True</i>	<i>False</i>
8.	Critics accuse Kipling of promoting imperial policy	<i>True</i>	<i>False</i>

Questions and tasks for knowledge of content

1. Explain the meaning of the epigraph to the lecture, as it characterizes the author.
2. Name the stages of life and work of R. Kipling.
3. Explain why the author's position in the works of "Kim", "Jungle Book" is criticized by modern politicians.

Questions and tasks for the development of communication

1. Discuss the question "Laws of the jungle – for people or animals?"

Questions and tasks for the development of cognition

1. Read and comment on the statements of English critics about R. Kipling.
2. Make a tape of events in the life of R. Kipling.

Lecture № 5

WALTER WHITMAN IS AMERICA

(1819-1892)

«America's poet ... He is America...»

Mary Ezra Pound

America's poet ... He is America...»
Mary Ezra Pound

WALT WHITMAN

1819 – 1892

FIRST UP
CONSULTANTS

The purpose of the lecture:

- to acquaint students with the life and work of Walt Whitman - American national poet who made the transition from traditionalism to realism;
- to analyze the collection «Leaves of grass» in terms of themes, ideas, art form;
- to explain the poetic reform of V. Whitman («father of verlibru»);
- to improve knowledge of English (syntactic constructions of different times).

Lecture plan

1. Early life and early career of Walt Whitman.
2. «Leaves of Grass» as American epic.
3. The theme of Democracy and transcendentalist features in «Song of myself».

Literature

Callow, Philip. *From Noon to Starry Night: A Life of Walt Whitman*. Chicago: Ivan R. Dee, 1992.

Kaplan, Justin. *Walt Whitman: A Life*. New York: Simon and Schuster, 1979.

- Loving, Jerome. *Walt Whitman: The Song of Himself*. University of California Press, 1999. ISBN 0-520-22687-9
- Miller, James E. *Walt Whitman*. New York: Twayne Publishers, Inc. 1962
- Reynolds, David S. *Walt Whitman's America: A Cultural Biography*. New York: Vintage Books, 1995.
- Stacy, Jason. *Walt Whitman's Multitudes: Labor Reform and Persona in Whitman's Journalism and the First «Leaves of Grass», 1840–1855*. New York: Peter Lang Publishing, 2008.

Walter Whitman was an American poet, essayist, and journalist. A humanist, he was a part of the transition between transcendentalism and realism, incorporating both views in his works. Whitman is among the most influential poets in the American canon, often called the father of free verse. His work was controversial in its time, particularly his poetry collection *Leaves of Grass*, which was described as obscene for its overt sensuality.

Born in Huntington on Long Island, as a child and through much of his career he resided in Brooklyn. At age 11, he left formal schooling to go to work. Later, Whitman worked as a journalist, a teacher, and a government clerk. Whitman's major poetry collection, *Leaves of Grass*, was first published in 1855 with his own money and became well known. The work was an attempt at reaching out to the common person with an American epic. He continued expanding and revising it until his death in 1892. During the American Civil War, he went to Washington, D.C. and worked in hospitals caring for the wounded. His poetry often focused on both loss and healing. On the death of Abraham Lincoln, whom Whitman greatly admired, he wrote his well known poems, «O Captain! My Captain!» and «When Lilacs Last in the Dooryard Bloom'd», and gave a series of lectures. After a stroke towards the end of his life, Whitman moved to Camden, New Jersey, where his health further declined. When he died at age 72, his funeral was a public event.

Whitman's influence on poetry remains strong. *Mary Whitall Smith Costelloe* argued: «You cannot really understand America without Walt Whitman, without *Leaves of Grass* ... He has expressed that civilization, 'up to date,' as he would say, and no student of the philosophy of history can do without him». Modernist poet Ezra Pound called Whitman «America's poet ... He is America».

Early life and early career of Walt Whitman

Walter Whitman was born on May 31, 1819, in West Hills, Town of Huntington, Long Island, to parents with interests in Quaker thought, Walter (1789–1855) and Louisa Van Velsor Whitman (1795–1873). The second of nine children, he was immediately nicknamed «Walt» to distinguish him from his father. Walter Whitman Sr. named three of his seven sons after American leaders: Andrew Jackson, George Washington, and Thomas Jefferson. The oldest was named Jesse and another boy died unnamed at the age of six months. The couple's sixth son, the youngest, was named Edward. At age four, Whitman moved with his

family from West Hills to Brooklyn, living in a series of homes, in part due to bad investments. Whitman looked back on his childhood as generally restless and unhappy, given his family's difficult economic status. One happy moment that he later recalled was when he was lifted in the air and kissed on the cheek by the Marquis de Lafayette during a celebration in Brooklyn on July 4, 1825.

At age eleven Whitman concluded formal schooling. He then sought employment for further income for his family; he was an office boy for two lawyers and later was an apprentice and printer's devil for the weekly Long Island newspaper the Patriot, edited by Samuel E. Clements. There, Whitman learned about the printing press and typesetting. He may have written «sentimental bits» of filler material for occasional issues.

The following summer Whitman worked for another printer, Erastus Worthington, in Brooklyn. His family moved back to West Hills in the spring, but Whitman remained and took a job at the shop of Alden Spooner, editor of the leading Whig weekly newspaper the Long-Island Star. While at the Star, Whitman became a regular patron of the local library, joined a town debating society, began attending theater performances, and anonymously published some of his earliest poetry in the New-York Mirror. At age 16 in May 1835, Whitman left the Star and Brooklyn. He moved to New York City to work as a compositor though, in later years, Whitman could not remember where. He attempted to find further work but had difficulty, in part due to a severe fire in the printing and publishing district, and in part due to a general collapse in the economy leading up to the Panic of 1837. In May 1836, he rejoined his family, now living in Hempstead, Long Island. Whitman taught intermittently at various schools until the spring of 1838, though he was not satisfied as a teacher.

After his teaching attempts, Whitman went back to Huntington, New York, to found his own newspaper, the Long-Islander. Whitman served as publisher, editor, pressman, and distributor and even pEarly life

Walter Whitman was born on May 31, 1819, in West Hills, Town of Huntington, Long Island, to parents with interests in Quaker thought, Walter (1789–1855) and Louisa Van Velsor Whitman (1795–1873). The second of nine children, he was immediately nicknamed «Walt» to distinguish him from his father. Walter Whitman Sr. named three of his seven sons after American leaders: Andrew Jackson, George Washington, and Thomas Jefferson. The oldest was named Jesse and another boy died unnamed at the age of six months. The couple's sixth son, the youngest, was named Edward. At age four, Whitman moved with his family from West Hills to Brooklyn, living in a series of homes, in part due to bad investments. Whitman looked back on his childhood as generally restless and unhappy, given his family's difficult economic status. One happy moment that he later recalled was when he was lifted in the air and kissed on the cheek by the Marquis de Lafayette during a celebration in Brooklyn on July 4, 1825.

At age eleven Whitman concluded formal schooling. He then sought employment for further income for his family; he was an office boy for two lawyers and later was an apprentice and printer's devil for the weekly Long Island

newspaper the Patriot, edited by Samuel E. Clements. There, Whitman learned about the printing press and typesetting. He may have written «sentimental bits» of filler material for occasional issues.

Clements left the Patriot shortly afterward, possibly as a result of the controversy. After his teaching attempts, Whitman went back to Huntington, New York, to found his own newspaper, the Long-Islander. Whitman served as publisher, editor, pressman, and distributor and even provided home delivery. Whitman moved to New York City.

«Leaves of Grass»

Whitman claimed that after years of competing for «the usual rewards», he determined to become a poet.[46] He first experimented with a variety of popular literary genres which appealed to the cultural tastes of the period. As early as 1850, he began writing what would become Leaves of Grass, a collection of poetry which he would continue editing and revising until his death. Whitman intended to write a distinctly American epic and used free verse with a cadence based on the Bible. At the end of June 1855, Whitman surprised his brothers with the already-printed first edition of Leaves of Grass.

Transcendentalist Features

- The Beauty of the Individual:
 - Throughout his poetry Whitman concentrates on the beauty of the individual, of nature and the importance of perception - link to Emerson's Nature
- Plants:
 - Another link to Emerson's Nature would be Whitman's connection to Plants
 - Plant life symbolizes growth and regeneration
- Themes both link to Transcendentalism, but also symbolize democratic features
- Emerson's "Invisible Eyeball" from "Nature" in Section 11:
 - To truly perceive, one must be fully in it

FIRST UP CONSULTANTS 7

Whitman paid for the publication of the first edition of Leaves of Grass himself and had it printed at a local print shop during their breaks from commercial jobs. A total of 795 copies were printed. No name is given as author; instead, facing the title page was an engraved portrait done by Samuel Hollyer, but 500 lines into the body of the text he calls himself «Walt Whitman, an American, one of the roughs, a kosmos, disorderly, fleshly, and sensual, no sentimentalist, no stander above men or women or apart from them, no more modest than immodest». The inaugural volume of poetry was preceded by a prose preface of 827 lines. The

succeeding untitled twelve poems totaled 2315 lines-1336 lines belonging to the first untitled poem, later called «Song of Myself». The book received its strongest praise from Ralph Waldo Emerson, who wrote a flattering five-page letter to Whitman and spoke highly of the book to friends. The first edition of Leaves of Grass was widely distributed and stirred up significant interest, in part due to Emerson's approval, but was occasionally criticized for the seemingly «obscene» nature of the poetry.

As the American Civil War was beginning, Whitman published his poem «Beat! Beat! Drums!» as a patriotic rally call for the North. Whitman's brother George had joined the Union army and began sending Whitman several vividly detailed letters of the battle front.

Whitman spent his last years at his home in Camden, New Jersey. Today, it is open to the public as the Walt Whitman House.

Poetic theory

Whitman wrote in the preface to the 1855 edition of Leaves of Grass, «*The proof of a poet is that his country absorbs him as affectionately as he has absorbed it*». He believed there was a vital, symbiotic relationship between the poet and society. This connection was emphasized especially in «Song of Myself» by using an all-powerful first-person narration. As an American epic, it deviated from the historic use of an elevated hero and instead assumed the identity of the common people. «Leaves of Grass» also responded to the impact that recent urbanization in the United States had on the masses.

Legacy and influence

Whitman was honored on a 'Famous Americans Series' Postal issue, in 1940.

Walt Whitman has been claimed as the first «poet of democracy» in the United States, a title meant to reflect his ability to write in a singularly American character. An American-British friend of Walt Whitman, *Mary Whitall Smith Costelloe*, wrote: «*You cannot really understand America without Walt Whitman, without Leaves of Grass ... He has expressed that civilization, 'up to date,' as he would say, and no student of the philosophy of history can do without him*». Andrew Carnegie called him «*the great poet of America so far*».

Literary critic *Harold Bloom* wrote, as the introduction for the 150th anniversary of Leaves of Grass:

«*If you are American, then Walt Whitman is your imaginative father and mother, even if, like myself, you have never composed a line of verse. You can nominate a fair number of literary works as candidates for the secular Scripture of the United States. They might include Melville's Moby-Dick, Twain's Adventures of Huckleberry Finn, and Emerson's two series of Essays and The Conduct of Life. None of those, not even Emerson's, are as central as the first edition of Leaves of Grass*».

In his own time, Whitman attracted an influential coterie of disciples and admirers. Other admirers included the Eagle Street College, an informal group established in 1885 at the home of James William Wallace in Eagle Street, Bolton, to read and discuss the poetry of Whitman. The group subsequently became known as the Bolton Whitman Fellowship or Whitmanites. Its members held an annual «**Whitman Day**» celebration around the poet's birthday.

«**You cannot really understand America without Walt Whitman, without Leaves of Grass ... He has expressed that civilization, 'up to date,' as he would say, and no student of the philosophy of history can do without him**».

Whitall Smith Costelloe

FIRST UP
CONSULTANTS

3

The theme of Democracy and transcendentalist features in Song of myself

*Every kind for itself and its own—for me mine, male and female;
For me those that have been boys, and that love women;
For me the man that is proud, and feels how it stings to be slighted;
For me the sweet-heart and the old maid—for me mothers, and the
mothers of mothers;
For me lips that have smiled, eyes that have shed tears;
For me children, and the begetters of children.*

Transcendentalist Features

- The Beauty of the Individual. Throughout his poetry Whitman concentrates on the beauty of the individual, of nature and the importance of perception Plants;
- Plant life symbolizes growth and regeneration;
- Whitman witnessed the civil war, slavery and rise of the U.S as a commercial and political power - therefore his poetry is focused on democracy and brotherhood;
- Tried to develop poetry that was purely American;
- Poetry both democratic in subject matter and language;

- Even though Whitman's poetry doesn't often discuss democracy politically, it describes it in its communities coming together;
 - Whitman wanted democracy to move the world outside politics;
 - Topic of strong individuals shaping democracy together
- «A child said, What is the grass? fetching it to me with full hands;
How could I answer the child? I do not know what it is, any more than he».

Use of Rhythm & Themes

*Where are you off to, lady? for I see you;
You splash in the water there, yet stay stock still in your room.
Dancing and laughing along the beach came the twenty-ninth bather;
The rest did not see her, but she saw them and loved them.
The beards of the young men glisten'd with wet, it ran from their long hair:
Little streams pass'd all over their bodies.*

- Narrator forced to explore own symbolism
- Bundle of grass in child's hand becomes a symbol of regeneration in nature
- Also as a symbol linking America together
- Civil War - Grass on the body of the dead

*They are alive and well somewhere;
The smallest sprout shows there is really no death;
And if ever there was, it led forward life, and does not wait at the end to
arrest it,
And ceas'd the moment life appear'd.*

- Whitman uses rhythm and repetition to create a captivating mood
- Uses untypical themes such as the human body & lust, which was not common at the time;
- Speech is a way of retransmitting his experiences

*I do not press my fingers across my mouth;
I keep as delicate around the bowels as around the head and heart;
Copulation is no more rank to me than death is.
I believe in the flesh and the appetites;
Seeing, hearing, feeling, are miracles, and each part and tag of me is a miracle.
Divine am I inside and out, and I make holy whatever I touch or am touch'd
from;
The scent of these arm-pits, aroma finer than prayer;
This head more than churches, bibles, and all the creeds.
If I worship one thing more than another, it shall be the spread of my own body,
or any part of it.*

- Poem consists of 52 Sections;
- Whitman doesn't follow traditional poetic structures;
- Use of few metaphors, symbolic language etc.

Questions for self-control

- Why do you think Whitman didn't use traditional structures such as rhyme in his poetry? Do you think this helps emphasize his topics such as democracy?
- Why do you think Whitman uses the symbol of Grass throughout the poem «Song of Myself»?

*My voice goes after what my eyes cannot reach;
With the twirl of my tongue I encompass worlds, and volumes of worlds.
Speech is the twin of my vision—it is unequal to measure itself;
It provokes me forever;
It says sarcastically, Walt, you contain enough—why don't you let it out,
then?*

*I mind how we lay in June, such a transparent summer morning;
You settled your head athwart my hips and gently turned over upon me,
And parted the shirt from my bosom-bone, and plunged your tongue to my
barestript heart,
And reached till you felt my beard, and reached till you held my feet.*

*Have you reckon'd a thousand acres much?
have you reckon'd the earth much?
Have you practis'd so long to learn to read?
Have you felt so proud to get at the meaning of poems?*

Lecture № 6

AKUTAGAWA RYUNOSUKE

(1892-1927)

The purpose of the lecture:

- to acquaint students with the work of the Japanese classic, to show the connections of his work with the European prose of the XIX-XX centuries.
- to explain the artistic features of Akutagawa's work and translations of his works;
- to consolidate students' knowledge of the poetics of the work of art;
- to deepen students' knowledge of English, in particular the skills of listening to an artistic text.

Lecture plan

1. The Biography of Ryunosuke Akutagawa.
2. Ryunosuke Akutagawa's Works and Quotes like «Kappa» and «In the Bamboo Grove».
3. The history «The Spider's Thread».
4. The Ryunosuke Akutagawa You May Know From Anime and His Rashomon.

Literature

Keene, Donald. *Dawn to the West*. Columbia University Press; (1998).

Ueda, Makoto. *Modern Japanese Writers and the Nature of Literature*. Stanford University Press (1971).

Rashomon and Seventeen Other Stories - the Chronology Chapter, Trans. Jay Rubin. Penguin Classics (2007).

Nakada, Masatoshi. *Akutagawa Ryunosuke: Shosetsuka to haijin*. Kanae Shobo (2000).
Shibata, Takaji. *Akutagawa Ryunosuke to Eibungaku*. Yashio Shuppansha (1993).
Takeuchi, Hiroshi. *Akutagawa Ryunosuke no keiei goroku*. PHP Kenkyujo (1983).
Tomoda, Etsuo. *Shoki Akutagawa Ryunosuke ron*. Kanrin Shobo (1984).

Akutagawa Ryūnosuke (pseudonym Chōkōdō Shujin or Gaki) prolific Japanese writer known especially for his stories based on events in the Japanese past and for his stylistic virtuosity.

There have been many great men that have graced Japan. It has seen all sorts of warriors, beliefs, traditions, cuisines, and art throughout the centuries of its existence. Its long history makes it easy to overlook some of the notable men that have contributed a lot to the culture and history of Japan but it forgetting or overlooking should never be the case for the man in Japanese history named Ryunosuke Akutagawa.

The Biography of Ryunosuke Akutagawa

Ryunosuke Akutagawa was a Japanese writer during the Taisho period in Japan. This period happened between the years of 1912 to 1926 but Ryunosuke was born way before that, particularly on the 1st of March in the year of 1892. Like a lot of writers from all over the world, he too used a pseudonym of some sort and the name that he chose to go by was “Chokodo Shujin”. Unlike most writers, it would be his real name that sticks in the minds of people and not his writer’s name.

Before all his success, he was merely a normal kid born in the Kyobashi district of Tokyo. His was the son of Toshizo Niihara and Fuku Niihara. You may not be aware of it but the exact time that Ryunosuke was born into the world is closely related to beliefs about the dragon. 1892 was a year of the dragon, March was the month of the dragon, and the hour he was born was believed to be the hour of the dragon. With all these coincidences lining up and with his parents giving these types of things great value, they actually named him according to this. You see, when you translate «Ryunosuke», you will find out that what it really means is «son of the dragon». This fact will help you appreciate his name all the more because it truly is a sick name to give your child with the unique and meaning explanation to match.

Unfortunately, tragedy would strike his life early as soon after his birth as the woman of his life in the form of his mother started to suffer a mental illness. This made her unfit to take care of her son so Ryunosuke was adopted and raised by his uncle from his mother’s side named Dosho Akutagawa. He took great care of Ryunosuke and he eventually even gave his family name, the “Akutagawa” to Ryunosuke.

In 1910, the young man graduated from the Tokyo Municipal High School, was one of the best graduates. Ryunosuke chose English literature to study, entering the First College Literature Department. After 3 years, Akutagawa graduated from college and entered the English department of the University of Tokyo. Being with his uncle influenced him into books early on in his life. As a

youngster, he was already finding classical Chinese literary works to be interesting. He would follow authors like Mori Ogai and Natsume Soseki who were authors that wrote for an older audience and he truly found their works and words fascinating for him already. This started his path into writing.

The life of writing seemed to follow him around because the friends he made in his first year of high school all became successful authors. These people were the likes of Kume Masao, Kan Kikuchi, Tsuchiya Bunmei, and also Yuzo Yamamoto. He made friends with all these writers but he never really started to write until he got into the Tokyo Imperial University in the year of 1913 and took up English literature. He was 21 years old at the time.

A couple of years after that, he attempted to marry his childhood friend named Yayoi Yoshida. Sadly, the Akutagawa clan did not give their blessing to their union so their relationship ended right then and there. Soon after this, Ryunosuke would once again find a love interest in Fumi Tsukamoto who he proposed to in the year of 1916 and married in the year of 1918. Together they had 3 children who were namely Hiroshi Akutagawa, Takashi Akutagawa, and Yasushi Akutagawa. Hiroshi became an actor while Yasushi became a composer. Takashi, on the other hand, met his death early as a student draftee in Burma.

He had been writing since his college years but he did not dedicate himself to it immediately. After he graduated, he even tried to work as an English language teacher but it wasn't for him and it was then that he decided to put all his energy and effort into his beautiful writing. He created so many world-class pieces of work that despite his short-lived life of only 35 years, he was and still is seen as the "Father of Japanese Short Stories". Japan's biggest literary award called the Akutagawa Prize was also named after him in the year of 1935 and this was made possible by his longtime friend, Kan Kikuchi who established the award for skilled and extremely talented new writers.

His artistic mind grew weary and his history haunted him in the latter years of his life. Knowing that his mother fell to a mental illness still bugged him deep down and as a result, it made up easily rattled and unsure of himself as he got older. He reached his limit in the year of 1927 and committed suicide through the use of vermol or barbital which is a sleeping aid that was sold back in the early 1900's. He overdosed on this hence ending his life at year 35.

Ryunosuke Akutagawa's Works and Quotes like «Kappa» and «In the Bamboo Grove»

Considering the fact that he had a short life as well as the fact that he only started to seriously write at the age of 21, it can be jaw-dropping to some people to find out that he, out of all the Japanese short story writers, was honored as the «Father of Japanese Short Stories». If you are one of the people who can hardly believe it, all you need to do is look at the timeline of his output to understand why he was given such a title and honor.

He created a total of 39 short stories from the year of 1914 until the year of this death in 1927. He would put out at least one story every year but there were a couple of streaks wherein he actually made around 3 to 4 short stories in a year. This production is what made it possible for him to create 39 amazing short stories in a span of 13 years. These literary works of art were also not plain. These works had meaning and content and were made all the more attractive with how he told his story.

Out of the 39 stories he made, there are a couple that really caught the attention of his mentors, peers, and the rest of the world. These works were namely «In a Grove» and «Hell Screen». This may be debatable for some people but these short stories are the only ones that were used for different forms of art from the 1950's onwards. In the year of 1950, Akira Kurosawa used the story of «In a Grove» which was a story about a samurai's murder and a girl named Masago and made it into a film he entitled *Rashomon*. As for the story called «Hell Screen», it was used by Victoria Poleva, who was a Ukrainian composer, to create the ballet she entitled «Gagaku» in the year of 1994.

There was also another artist that drew inspiration from Ryunosuke but he did not do so like the other artists mentioned above. The Japanese composer named Mayako Kubo actually wrote an opera play with the same name as Akira Kurosawa's movie called *Rashomon*. This play took inspiration from the life story of Akutagawa himself. The Japanese version of the opera was shown in Tokyo in the year of 2002 but the German version of the play was shown in Graz, Austria much earlier in the year of 1996. The publication in 1915 of his short story «Rashōmon» led to his introduction to Natsume Sōseki, the outstanding Japanese novelist of the day. With Sōseki's encouragement he began to write a series of stories derived largely from XIIth- and XIIIth-century collections of Japanese tales but retold in the light of modern psychology and in a highly individual style. He ranged wide in his choice of material, drawing inspiration from such disparate sources as China, Japan's XVIth-century Christian community in Nagasaki, and European contacts with XIXth-century Japan. Many of his stories have a feverish intensity that is well-suited to their often macabre themes.

In 1922 he turned toward autobiographical fiction, but Akutagawa's stories of modern life lack the exotic and sometimes lurid glow of the older tales, perhaps accounting for their comparative unpopularity. His last important work, «Kappa» (1927), although a satiric fable about elflike creatures (*kappa*), is written in the mirthless vein of his last period and reflects his depressed state at the time. His suicide came as a shock to the literary world. «Kappa» depicted mythical water creatures (*kappa*), familiar from folklore. In the story an inmate in a mental asylum tells about his travels in Kappa country.

<p>Novel, an invented prose narrative of considerable length and a certain complexity that deals imaginatively with human experience, usually through a connected sequence of events involving a group of persons in a specific <u>setting</u>. Within its</p>

broad framework, the genre of the novel has encompassed an extensive range of types and styles:

- picaresque,
- epistolary,
- Gothic,
- romantic,
- realist,
- historical.

The Spider's Thread

ONE

One day, the Buddha was strolling alone along the edge of a lotus pond in Paradise. The blooming lotus flowers in the pond were each pure white like jewels, and the place was filled with the indescribably wondrous fragrance continually emitted from each flower's golden center. It was just morning in Paradise.

After a time, the Buddha paused at the edge of the pond and from between the lotus leaves that covered it saw a glimpse of the state of things below. Now this celestial pond just happened to lie directly over Hell, and peering through that crystal-clear water was like looking through a magnifying glass at the River of Death and the Mountain of Needles and such.

The Buddha saw there, in the depths of Hell, a single man writhing along with the other sinners. This man was named Kandata, and he had been a notorious thief who had performed murder and arson and other acts of evil. In his past, however, he had performed just one good deed: one day, when walking through the deep forest, he saw a spider crawling along the road. At first he raised his foot to crush it, but suddenly he changed his mind and stopped, saying, «No, small though it may be, a spider, too, has life. It would be a pity to meaninglessly end it», and so did not kill it.

Looking down upon the captives in Hell the Buddha recalled this kind act that Kandata had performed, and thought to use his good deed as a way to save him from his fate. Looking aside, there on a jade-colored lotus leaf he saw a single spider, spinning out a web of silver thread. The Buddha carefully took the spider's thread into his hand, and lowered it straight down between the jewel-like white lotuses into the depths of Hell.

TWO

Kandata was floating and sinking along with the other sinners in the Lake of Blood at the bottom of Hell. It was pitch black no matter which way he looked, and the occasional glimpse of light that he would see in the darkness would turn out to be just the glint of the terrible Mountain of Needles. How lonely he must have felt! All about him was the silence of the grave, the only occasional sound being a faint sigh from one of the damned. Those who were so evil as to be sent to this place were tired by its various torments, and left without even the strength to cry out. Even the great thief Kandata could only squirm like a dying frog as he choked in the Lake of Blood.

But one day, raising up his head and glancing at the sky above the lake, in the empty darkness Kandata saw a silver spider's thread being lowered from the ceiling so far, far away. The thread seemed almost afraid to be seen, emitting a frail, constant light as it came down to just above Kandata's head. Seeing this, Kandata couldn't help but clap his hands in joy. If he were to cling to this thread and climb up it, he may be able to climb out of Hell! Perhaps he could even climb all the way to Paradise! Then he would never be chased up the Mountain of Needles, nor drowned in the Lake of Blood again.

Thinking so, he firmly grasped the spider's thread with both hands and began to climb the thread, higher and higher. Having once been a great thief, he was used to tasks such as this. But the distance between Hell and Paradise is tens of thousands of miles, and so it would seem that no amount of effort would make this an easy journey. After climbing for some time Kandata tired, and couldn't climb a bit higher. Having no other recourse, he hung there from the thread, resting, and while doing so looked down below.

He saw that he had made a good deal of progress. The Lake of Blood that he had been trapped in was now hidden in the dark below, and he had even climbed higher than the dimly glowing Mountain of Needles. If he could keep up this pace, perhaps he could escape from Hell after all. Kandata grasped the thread with both hands, and laughingly spoke in a voice that he hadn't used in the many years since he had come here, «I've done it! I've done it!»

Looking down, however, what did he see but an endless queue of sinners, intently following him up the thread like a line of ants! Seeing this, surprise and fear kept Kandata hanging there for a time with mouth open and eyes blinking like a fool. How could this slender spider's web, which should break even under just his weight, support the weight of all these other people? If the thread were to snap, all of his effort would be wasted and he would fall back into Hell with the others! That just would not do. But even as he thought these thoughts, hundreds more, thousands more of the damned came crawling up from the Lake of Blood, forming a line and scurrying up the thread. If he didn't do something fast, surely the thread would snap in the middle and he would fall back down.

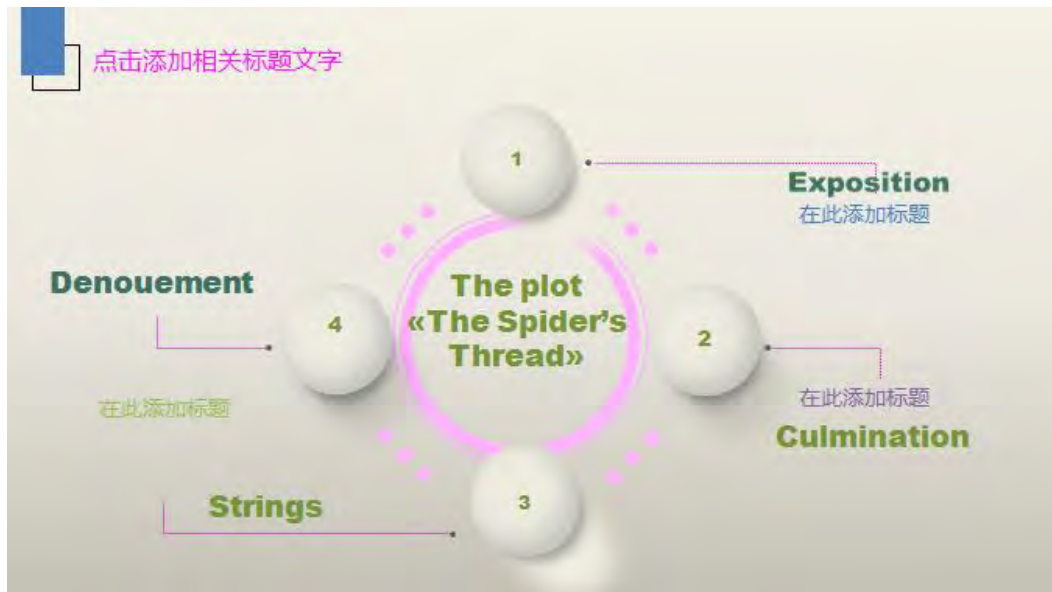
Kandata shouted out, «Hey! You sinners! This thread is mine! Who said you could climb up it? Get off! Get off!»

Though the thread had been fine until just then, with these words it snapped with a twang right where Kandata held it. Poor Kandata fell headfirst through the air, spinning like a top, right down through the darkness. The severed end of the silver thread hung there, suspended from heaven, shining with its pale light in that moonless, starless sky.

THREE

The Buddha stood in Paradise at the edge of the lotus pond, silently watching these events. After Kandata sank like a stone to the bottom of the Lake of Blood, he continued his stroll with a sad face. He must have been surprised that even after such severe punishment Kandata's lack of compassion would lead him right back into Hell.

Yet the lotus blossoms in the lotus ponds of Paradise care nothing about such matters. Their jewel-like white flowers waved about the feet of the Buddha, and each flower's golden center continuously filled the place with their indescribably wondrous fragrance. It was almost noon in Paradise.

- Arrange the episodes of the work in accordance with the plot of Akutagawa Ryunosuke's short story.
- Explain the role of framing in the novel.
- What moral law is mentioned in the work of A. Ryunosuke? By what artistic means is its transparency achieved.
- Explain the role of symbolic images of the Spider's Thread, lotus, Lake of Blood, Mountain of Needles, Buddha.

– Explain the crossword (9 pictures, between which there is an associative connection) and connect it with the plot of A. Ryunosuke’s short story. Offer your own crossword puzzle with additional tasks.

The Ryunosuke Akutagawa You May Know From Anime and His Rashomon

If you are a fan of the Japanese culture, you probably have encountered the name Ryunosuke Akutagawa in a different way. This «different way» is through the popular art of the anime and that particular anime to make use of this name is called «Port Mafia». As its name suggests, this anime revolves around a gangster-themed storyline and it is quite a unique anime considering that there aren't many creators that make use of the «mafia» idea.

In this anime, Akutagawa is depicted as a young 20-year-old man with black hair and is dressed like a classy Dracula who only wears clothes that are only either black or white, but mainly black. His eyes are described as empty as if he cared for nothing or loved nothing on this world but you will realize that it actually is the opposite because once you start watching more of the story and their development, you can clearly see the change with these things.

His character in this anime is heavily involved with characters who names are Daiza and Atsushi. Daiza becomes his master as a child and ultimately changed

him because of how Daiza was when they first met. Akutagawa was highly impressed with Daiza as a person and wanted his approval so badly so that he did all he could to learn from the man. Unfortunately, things would not work out that way he wanted despite his best efforts and this led to his immediate negativity towards Daiza's new student, Atsushi, later on in the story.

He didn't have a sword to cut heads with but he did have something called the Rashomon. The term «Rashomon» was used many times in the real Ryunosuke's life and that is why it would make sense for the creators of this anime to pay tribute to that fact. With this said, the «Rashomon» that can be found in this anime is actually Akutagawa's magical friend and protector that comes out of any clothing he has on him. He looks like a shadow beast outlined in red lightning and it is said that it uses its abilities to give Akutagawa his offensive or defensive edge against his opponents. There are many other skills Rashomon has but you'll have to watch the anime or research it on your own if you want to know more about this anime.

Ryunosuke's depiction in anime certainly has its similarities to the real one. Both were orphans early on in their lives and both were also highly skilled in their respective arts. Aside from this though, it is worth noting that there isn't much more you can accurately learn from the anime regarding the real Akutagawa so if the real information is what you need on the man, search elsewhere and not through this cool anime.

Considering all that has been said, it has probably become clear to you, as a reader, why this man got what he got in his life. He just had the skill to be a great writer and he certainly made use of that skill to the best of his abilities. His life was surely short but he did what he felt he had to do on this earth and he succeeded in doing so with flying colors as he was awarded the highest honors because of his work and his writing. He truly deserved to be called the «Father of Japanese Short Stories» and hopefully all the details of his life shared here also convinced you that he certainly deserved all that he received.

Tasks for introspection

1. What do you know the most famous works and genres in which he wrote his works A. Ryunosuke.
2. What problems did the Japanese writer raise in his works?
3. Give examples from the works of the writer of eternal themes and eternal images.
4. Name the stylistic features of A. Ryunosuke.

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. Г. КОРОЛЕНКА**

**Факультет філології та журналістики
Кафедра світової літератури**

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до проведення практичних занять і самостійної роботи студентів

**«ЛІТЕРАТУРНІ ШЕДЕВРИ КРАЇН ЄВРОПИ, АМЕРИКИ, АЗІЇ»
підготовки здобувачів освітнього ступеня «бакалавр»**

Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність Предметна спеціальність	014. Середня освіта 014.021 Середня освіта (Англійська мова і література)
Освітня програма	«Середня освіта (Мова і література (англійська) та мова і література (німецька))»

Викладач – канд. філ. наук, ас. Орлов О.П.

2022 рік

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

До планів практичних занять включені теоретичні питання, практичні завдання для самостійного опрацювання та перелік літератури, за допомогою якої можна підготувати теоретичний і практичний матеріал. Особливу увагу слід звернути на завдання до заняття, які вимагають теоретичних знань і прочитання літературних творів. Виконання завдань (таблиці, схеми, тести, ОСС тощо) оцінюється як самостійна робота додатковим балом. Теоретичні питання конспектуються у довільній формі (тези, план, конспект) і оцінюються як усні відповіді в процесі бесіди за темою заняття. Завдання виконуються в письмовому вигляді й перевіряються викладачем. Практичні заняття завершуються модульною контрольною роботою, яка проводиться під час практичного заняття протягом 15-20 хвилин. Питання та завдання модульної контрольної роботи перевіряють знання з попередніх тем модуля.

Індивідуальні завдання виконуються за вибором студента протягом семестру і презентуються на практичних заняттях. Індивідуальне завдання – це дослідження проблем, які вимагають звернення до довідникової літератури, наведення різних наукових поглядів на досліджуване питання. Основну частину індивідуального завдання становить узагальнення відомостей, поглядів на теоретичну проблему й вироблення власного вирішення її. Індивідуальні завдання передбачають створення презентації та захисту готового виступу. Продовження опрацювання теми може стати науковою студентською роботою, статтею, виступом на конференції.

Поточний контроль спрямований на перевірку систематичності роботи студентів, рівня засвоєння матеріалу протягом викладання курсу. Здійснюється під час проведення аудиторних та позааудиторних занять. Форми проведення поточного контролю зазначені у планах практичних занять як завдання для самостійної та індивідуальної роботи. Модульний контроль здійснюється як підсумок роботи студента протягом вивчення окремого модуля за результатами опанування теоретичного та практичного матеріалу, передбаченого модулем. Форми проведення модульного контролю – контрольна або творча робота, тестування, колоквиум. Після виконання усіх видів роботи, форм поточного й модульного контролю студенту необхідно підтвердити якість знань протягом підсумкового контролю. Питання та завдання для підсумкового контролю додаються до комплексу методичних матеріалів до дисципліни. На практичному занятті студент повинен вільно й розлого висловлюватися щодо того чи іншого питання теми, спираючись на художній текст, а також на знання наукової (основної і додаткової) літератури до теми.

Важливим є уміння студента брати участь у дискусії, аналізувати відповідь товариша, робити узагальнення й висновки.

Таким чином, повна готовність студента до практичного заняття передбачає опрацювання основної літератури у визначеному обсязі, вибіркоче знайомство з додатковою літературою, оцінюються знання питань практичного заняття, повнота їх викладу, до уваги береться також активність студентів під час занять, участь у дискусіях.

За роботу на практичному занятті студент може отримати від 1 до 5 балів, виходячи з таких критеріїв:

Кількість балів	Критерії
5	Студент володіє матеріалом і навичками цілісного аналізу літературного твору, дає визначення літературного явища з посиланням на текст, наводить приклади на підтвердження певних суджень, добирає аргументи на підтвердження висловленого судження або висновку, вміє систематизувати набуті знання, грамотно їх викласти, має робочий зошит і щоденник читача.
4	Студент володіє матеріалом і навичками аналізу літературного твору, дає визначення літературного явища з посиланням на текст, але не завжди аргументує висловлені судження, допускає незначні граматичні та фактичні помилки; має робочий зошит і щоденник читача.
3	Студент володіє матеріалом, відтворює його частково, не завжди аргументує висловлені судження, дає визначення літературного явища без посилання на текст, імена, приклади; студент володіє окремими навичками аналізу літературного твору (образу, явища тощо), допускає фактичні помилки, має робочий зошит і щоденник читача.
2	Студент відтворює незначну частину опрацьованого матеріалу, називає окремі літературні твори чи явища, не вміє систематизувати набуті знання, допускає грубі помилки у відповіді, має робочий зошит і щоденник читача.
1	Студент відтворює матеріал на елементарному рівні; називає окремі літературні твори чи явища, не усвідомлюючи їхнього змісту; допускає грубі помилки у відповіді, має робочий зошит.

Оцінювання навчальної діяльності студентів з усіх дисциплін за кожний семестр здійснюється за 100-бальною системою. Усні відповіді на практичних заняттях, завдання, самостійні роботи оцінюються відповідними балами, позначеними у схемі, що додається до планів практичних занять. Підсумковий контроль, зазвичай тестовий, максимально оцінюється 40

балами. Загальний результат становить сума усіх балів, зароблених за семестр.

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	З/о
1.	Ренесанс у європейському мистецтві та літературі.	2	2
2.	Трагедія В. Шекспіра «Гамлет» в сучасних інтерпретаціях	2	
3.	Ідеї епохи Просвітництва. Й. Гете	2	
4.	Художня своєрідність і новаторство поезії Е. По. Балада «Ворон». Містичний характер. Концептуальний аналіз.	2	2
5.	Поетичні твори Р. Кіплінга	2	
6.	Творчість Е. Хемінгуєя	2	
7.	Майстер японської новели Р. Акутагава. Утілення ідеї про моральну справедливість у новелі «Павутинка»	2	
8.	Японська проза ХХ ст.	2	
9.	Сучасні тенденції в літературі	2	
	Разом	18	4

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 1-2

Ренесанс у європейському мистецтві та літературі

Творчість В. Шекспіра і М. Сервантеса.

План

1. Тенденції розвитку мистецтва епохи Відродження. Майстри живопису та архітектури Високого Відродження: (Д. Браманте, Леонардо да Вінчі, Рафаель Санті, Мікеланджело Буаноротті).
2. Художні досягнення майстрів Пізнього Відродження і Північного Відродження.
3. Трагедія В. Шекспіра «Гамлет». Актуальність проблем і мотивів твору (пробачати чи мститися; рефлексувати чи діяти; мовчати чи викривати).
4. Образ Дон Кіхота як вічний образ літератури.

Завдання для самостійної роботи

1. Підготувати аналіз картини майстрів Відродження (дата написання, розміри, місце зберігання, аналіз сюжету, зображених образів, характеристика манери виконання, риси ренесансного мистецтва) у вигляді письмової анотації або презентації.
2. Переглянути екранізації трагедії В. Шекспіра «Гамлет» (сайт «1000

журавлів <https://www.xn--1000-83dma3a1c7b6a8s.xn--j1amh/> або фільм «Людина, яка вбила Дон Кіхота» (режисер Террі Гілліам, Іспанія, Бельгія, Франція, Португалія, Велика Британія, 2018).
(відеоматеріали, кінозал). Написати рецензію чи коментарі до одного з фільмів.

Література

- Наливайко Д.С. Искусство: направления, течения, стили. — К., 1980.
Наливайко Д., Шахова К. Зарубіжна література XIX ст. Доба романтизму. — К., 1997.
Ніколенко О.М. Літературні епохи, напрями, течії. — К.: Педагогічна преса, 2004.
Культура епохи Відродження. — Л., 1986.
Ліндсей Д. Коротка історія культури. — К., 1995.
Чернокозов А. И. История мировой культуры. — Ростов-на-Дону, 1997.
Шаповалова М.С., Рубанова Т.Л., Моторний В.А. Історія зарубіжної літератури. Середні віки та Відродження. — Львів, 1993.
Искусство: Живопись, скульптура, архитектура, графика. Ч.1. Древний мир. Средние века. Эп. Возрождения / Сост. М.В.Алпатов, Н.Н. Ростовцева. — М.: Искусство, 1987. — 392 с.
Живопис епохи Відродження: навчальний фільм; Електронний ресурс. — Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=yVХyb1D2oZo>

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 3

Творчість Й.В. Гете як вершина німецького Просвітництва.

Драма «Фауст» в сучасному медійному просторі

План

1. Постаць Й.В. Гете у європейському культурному просторі. Просвітницька діяльність митця.
2. Ідеї, закладені Й.В. Гете у поетичній і драматичній творчості.
3. Трагедія «Фауст» як шедевр світової літератури.
4. Вічні проблеми у творі. Образ людини-творця у творі.
5. Кіноверсія твору в фільмі Олександра Сокурова «Фауст».

Завдання для самостійної роботи

Підготувати культурологічний коментар до одного з фрагментів трагедії Й.В. Гете «Фауст».

Література

1. Наливайко Д.С. Искусство: направления, течения, стили. — К., 1981.
2. Наливайко Д.С. Бароко і драма Кальдерона «Життя – це сон» // Тема. — 2000. - № 1.
3. Ніколенко О.М. Бароко. Класицизм. Просвітництво. — Харків, 2003.
4. Парахонський Б. Бароко: поетика і символіка // Філософська і соціологічна думка. — 1993. - № 6.

5. Чижевський Д. Історія української літератури. – Тернопіль, 1994.
6. Доброхотов О. Секрети Фауста і таємниці Гете; Електронний ресурс. – Режим доступу: tvkultura.ru/video/show/brand_id/20898/episode_id/660930/video_id/660930/

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 4

Художня своєрідність і новаторство поезії Е. По. Балада «Ворон».

Містичний характер. Концептуальний аналіз.

План

1. Творчість Едгара По в руслі романтичних традицій ХІХ ст.
2. Характерні особливості індивідуального стилю письменника (тематика творів, сюжети, композиційні особливості, жанри).
3. Аналіз поетичного набутку Е.По. Ліричний герой творів, художні засоби вираження.

Завдання:

Проаналізувати синтаксичні конструкції оригіналу поезії «Ворон» та поетичних перекладів українською та російською мовами.

1	Only this and nothing more	Тільки це і більш нічого
2	Nameless here for evermore	Безіменний тут назавжди
3	This it is and nothing more	Це воно і не більше того
4	Darkness there and nothing more.	Темрява там і більше нічого
5	Merely this and nothing more.	Просто це і не більше того
6	'Tis the wind and nothing more!»	«Це вітер і не більше!»
7	Quoth the Raven «Nevermore»	Крикнув Ворон «Ніколи більше»
8	With such name as «Nevermore»	З таким ім'ям як «Ніколи більше»
9	Then the bird said «Nevermore»	Тоді птах сказав: «Ніколи більше»
10	Of 'Never — nevermore.'»	О «Ніколи – ніколи більше» ».
11	Meant in croaking «Nevermore»	Значить крик «Ніколи більше»
12	She shall press, ah, nevermore!	Вона не торкнеться, ах, більш ніколи!
13	Quoth the Raven «Nevermore.»	Крикнув Ворон «Ніколи більше»
14	Quoth the Raven «Nevermore.»	Крикнув Ворон «Ніколи більше»
15	Quoth the Raven «Nevermore.»	Крикнув Ворон «Ніколи більше»
16	Quoth the Raven «Nevermore.»	Крикнув Ворон «Ніколи більше»
17	Quoth the Raven «Nevermore.»	Крикнув Ворон «Ніколи більше»
18	Shall be lifted — nevermore!	Не відродиться – ніколи!

Література

Dwight and David K. Jackson. The Poe Log: A Documentary Life of Edgar Allan Poe 1809–1849. Boston: G. K. Hall, 1987. 498 p.

- Friedman, William F. (1993). Edgar Allan Poe, Cryptographer. On Poe: *The Best from American Literature*. Durham, NC: Duke University Press. 1993. pp. 40–54.
- Ljunquist, Kent (2002). "The poet as critic". In Hayes, Kevin J. (ed.). Cambridge: Cambridge University Press. 2002. 420 p.
- Poe E. A. Stories / Edgar Allan Poe. Published by Barnes and Noble, 2007. 160 p.
- Кукса Г. М. Історія розвитку та типологія жанру детективу у контексті світової літератури. *Вікно у світ*. 2004. № 2. С. 50–54.

Наливайко Д.С., Шахова К.О. Едгар Аллан По. *Зарубіжна література XIX сторіччя. Доба романтизму*. Тернопіль : Навчальна книга - Богдан, 2001. С. 385-401.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 5

Поетичні твори Р. Кіплінга

План

6. Різнобічний і світлий оповідний дар Р. Кіплінга.
7. Біографія письменника.
8. «Книга джунглів» як архетип людини у тваринній формі
9. «Балада про Схід і Захід»: головний конфлікт, сюжет, художня своєрідність.
10. Поетичні шедеври Р. Кіплінга (вірш «Якщо...»).

Література

1. Rutherford, Andrew (1987). *Introduction to the Oxford World's Classics edition of 'Plain Tales from the Hills', by Rudyard Kipling*. Oxford University Press.
2. Birkenhead, Lord. (1978). Rudyard Kipling, Appendix B, "Honours and Awards". Weidenfeld & Nicolson, London; Random House Inc., New York.
3. Said, Edward. (1993). *Culture and Imperialism*. London: Chatto & Windus. p. 196. Said, Edward. (1993). *Culture and Imperialism*. London: Chatto & Windus. p. 196.
4. Douglas Kerr, University of Hong Kong (30 May 2002). ["Rudyard Kipling The Literary Encyclopedia"](#). The Literary Dictionary Company. 26 September 2006.
5. Саїд Е. Культура й імперіялізм. Київ: Видавництво «Часопис "Критика"», 2007.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 6

Ідейно-художня структура повісті Е.-М. Хемінгуея «Старий і море»

План

1. Філософський підтекст твору.
2. Своєрідність системи персонажів: психологічна вмотивованість поведінки героїв.
3. Функції лейтмотивів та пейзажу в романі.
4. Особливості поетичної мови твору.
5. Місце повісті-притчі у світовій прозі.

Література

Бойченко О. "І сонце сходить" ("Фієста") Е. Хемінгуея та "Рекреації" Ю. Андруховича: дві реалізації одного архетипу / О. Бойченко // Вікно у світ. – 1999. – №6. – С. 27-37.
Затонський Д. Ернест Хемінгуей – письменник і людина / Д. Затонський // Вікно у світ. – 1999. – №6. – С. 6-26.
Лидский Ю.Я. Творчество Э. Хемингуэя / Ю.Я. Лидский. – К.: Наукова думка, 1978. – 407 с.
Эрнест Миллер Хемингуэй (Ernest Miller Hemingway) [Электронный ресурс] // <http://www.ernesthemingway.ru/>

Рекомендації до практичного заняття

Читаючи твори американського письменника, звертайте увагу та фіксуйте особливості його художнього стилю: лаконізм авторської оповіді ("телеграфне письмо"), глибину підтексту ("ефект айсбергу"), психологізм діалогів, багатозначність образів і мотивів, відсутність традиційних художніх засобів увиразнення.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 7

Новела Акутагави Рюноске «Павутинка»

План

1. Національний колорит у творах А. Рюноске. Традиції європейської літератури у творчості японського новеліста.
2. Теми і проблеми новел Акутагави Рюноске. Актуальність морально-етичних питань, порушених у збірках письменника.
3. Сюжетно-композиційна своєрідність новели А. Рюноске «Павутинка».
4. Символіка твору, пов'язана з японською та світовою культурами.

Завдання:

Скласти схему сюжетних елементів новели, кроссенс до теми.

Література

- Keene, Donald. *Dawn to the West*. Columbia University Press; (1998).
Ueda, Makoto. *Modern Japanese Writers and the Nature of Literature*. Stanford University Press (1971).
Rashomon and Seventeen Other Stories - the Chronology Chapter, Trans. Jay Rubin. Penguin Classics (2007).
Nakada, Masatoshi. *Akutagawa Ryunosuke: Shosetsuka to haijin*. Kanae Shobo (2000).
Shibata, Takaji. *Akutagawa Ryunosuke to Eibungaku*. Yashio Shuppansha (1993).
Takeuchi, Hiroshi. *Akutagawa Ryunosuke no keiei goroku*. PHP Kenkyujo (1983).
Tomoda, Etsuo. *Shoki Akutagawa Ryunosuke ron*. Kanrin Shobo (1984).

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 8
**Художня своєрідність літератури Японії.
Поетика роману Кобо Абе «Жінка в пісках»**

План заняття

1. Своєрідність японської літератури ХХ століття.
2. Загальна характеристика творчості Кобо Абе.
3. Особистість та її стосунки з суспільством (Нікі Дзюмпей і місто; Нікі Дзюмпей і селище у пісках; Нікі Дзюмпей і Жінка).
4. Людина і природа у романі Кобо Абе «Жінка в пісках». Символіка піску і води.
5. Категорія часу і простору в творі.
6. Проблема свободи вибору та її вирішення у романі. Тема самотності людини, філософія екзистенціалізму та її втілення у творі.

Рекомендації до практичного заняття

Підготуйте повідомлення на тему «Своєрідність японської культури та літератури».

Опрацюйте наукові матеріали до теми і складіть тези відповіді на запитання про роль і місце Кобо Абе у світовому літературному процесі.

Подумайте, опираючись на твори Кобо Абе, чи можлива свобода особистості у сучасному суспільстві; яка роль свободи вибору в долі кожної людини.

Читаючи твори Кобо Абе, зверніть увагу на їх жанрову природу, особливості композиції, хронотопу, поетики.

Повторіть значення літературознавчих термінів: екзистенціалізм, притча, роман-парабола, символ, образ-метафора, архетип.

Працюємо з текстом художнього твору

1. Перечитуючи текст роману Кобо Абе «Жінка в пісках», виявіть складові його багаторівневої структури та складіть логічні ланцюжки між змістовими рівнями.
2. Виразно прочитайте уривок з роману Кобо Абе «Жінка в пісках». Проаналізуйте психологічний стан учасників діалогу.
«— Та що ви кажете?. Хіба ви невільниця, а не господиня власного дому?. Хіба вас прип'яли, мов собаку?. Що ж тут такого, якби ви виходили звідси і поверталися, коли заманеться?. А може, ви зробили щось погане й не смієте показатися людям?»

Заспані очі жінки здивовано розплющилися. Червоні, налиті кров'ю, вони його злякали.

– Яке безглуздя? Чого б це я не сміла показатися людям?

– Тоді чому ви такі сором'язливі?

– Навіть якби я вибралася наверх, то що мені там робити?.

– Могли б прогулятися.

– Кажете – прогулятися?.

– Авжеж, прогулятися. Хіба цього не досить?. Мабуть, перед моєю появою ви звідси виходили, коли хотіли?

– Ходити без діла... Це мене втомило б...

– Киньте жартувати! Добре подумайте... Навіть собака казиться, якщо його довго тримати в клітці!

– Раніше ходила... – Жінка говорила одноманітним, здушеним голосом. – Добряче мене ганяли... Поки сюди переїхала, довго дитину на руках носила... Втомили мені ті прогулянки...

Чоловік не сподівався цього. Дивна розмова... Якщо й далі так буде, то він не знатиме, що відповідати.

(Переклад Івана Дзюба).

3. Прочитайте уривок з роману Кобо Абе «Жінка в пісках».

«Оскільки землю обдувають вітри й розмивають води, то неминучим є і утворення піску. Поки віють вітри, течуть ріки й хвилюються мор, доти із землі безперестанку народжується пісок і розповзається по ній, наче живі створіння. Пісок завжди перебуває в русі. Повільно, але невідступно він заповняє й руйнує земну поверхню...

Цей образ рухомого піску розтривожив і приголомшив чоловіка. Отже, безплідність піску зумовлена не його сухістю, як це звичайно вважають, а безупинним рухом, що не дозволяє живим істотам мати постійну оселю. Яка величезна різниця між піском і безрадіним життям сучасної людини, прив'язаної до одного місця!

Безперечно, пісок непридатний для життя. Але невже прикутість до землі – абсолютно необхідна умова існування? Хіба вона не спричиняє огидного суперництва між людьми? А якби зректися її і віддатися на волю піщаному плину, то й ворожнеча мусила б зникнути. Адже і в пустелі цвітуть квіти, живуть комахи та звірі. Завдяки великій здатності пристосовуватися, вони вирвалися за межі суперництва. Як оці жуки-стрибунці».

(Переклад Івана Дзюби).

4. Охарактеризуйте стиль розповіді. Поміркуйте, у чому полягає особливість зображення пейзажу в романі.

5. З'ясуйте, який символічний зміст має образ жука-стрибунця у розкритті характеру Нікі Дзюмпея.

Завдання для самостійної роботи

1. З'ясуйте філософсько-естетичні погляди Кобо Абе та їх реалізацію у його творчості.
2. Дослідник М. Федоренко зауважив, що твори Кобо Абе «до певної міри можна вважати не просто замальовками, але монументальними полотнами епохи, що проминає». Висловіть свою точку зору щодо цього зауваження.
3. Розкрийте символічність та філософську глибину роману Кобо Абе «Жінка в пісках».
4. Поміркуйте, у чому полягає абсурдність у зображенні світу в романах Кобо Абе.
5. Подумайте, яке значення у вирішенні проблеми боротьби за життя мають останні слова роману «Жінка в пісках»: «Визнати Нікі Дзюмпея померлим».

Теми для дискусій

1. Екзистенціальна самотність людини у сучасному світі.
2. Кобо Абе – фотограф сучасного життя. Чи згодні ви з цією думкою? Що означає свобода по-японськи?

Теми для студентських проектів та презентацій

1. Творчі здобутки Кобо Абе.
2. Природа Японії і природа японців. Особливості японського національного характеру.

Рядки, що завжди в серці...

«Невже прикутість до землі – абсолютно необхідна умова існування? Хіба вона не спричинює огидного суперництва між людьми?». (*Кобо Абе*)

«Буденність – це те, що міститься в газетних заголовках... Ось чому кожен спрямовує стрілку компаса до своєї оселі, хоча добре розуміє марність зусиль». (*Кобо Абе*)

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 9

Сучасні тенденції в літературі ХХ-ХХІ ст.

План заняття

1. Стилiстичні течії та тенденції в літературі ХХ-ХХІ століття.

2. Образ Апокаліпсису, катастрофи, сутінок людства, мертвого Бога в сучасному мистецтві.
3. Біблійні образи та мотиви, міфічні та архетипічні образи в творах сучасних письменників (Г.Гессе, Х. Картасара, Г. Гарсія Маркеса).
4. Інтертекстуальність сучасної літератури.

Завдання:

Проаналізувати художні особливості твору сучасної літератури (на прикладі одного твору).

Література

Затонский Д.В. Модернизм и постмодернизм.- Х.: Фолио, 2000.

Хассан І. Культура постмодернізму. // Вікно в світ. – 1999. - № 5(8).- С. 99 - 112

Еко У. Нотатки на полях “Імені трянди”// Всесвіт. - 1988. - № 10. – С. 88 – 104.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Мета і задачі самостійної роботи – самостійне вивчення окремих блоків програми, систематизація, поглиблення, узагальнення, закріплення і практичне застосування знань студента з навчального курсу. Самостійну роботу необхідно виконати до практичного заняття (завдання) з відповідною темою змістовного модуля. Для того, щоб виконати самостійну роботу, необхідно уважно прочитати ключові тези, що передують завданню та опрацювати рекомендовану літературу. Оцінюються ті завдання, які пропонуються до кожної самостійної роботи. Самостійна робота студентів складається з:

1) виконання обов'язкових самостійних завдань:

– підготовка до семінарських занять (опрацювання теоретичних засад прослуханого лекційного матеріалу; вивчення обов'язкової й додаткової літератури; вивчення окремих питань, що передбачені для самостійного опрацювання);

– виконання домашніх завдань (складання глосарію за темами, відповідь на тестові завдання, виконання завдань);

– підготовка до контрольних робіт й інших форм поточного контролю знань;

2) виконання додаткових самостійних завдань:

– написання конспектів, презентацій за заданою проблематикою;

– складання логіко-структурних схем;

– пошук і огляд літератури й електронних джерел інформації з проблем курсу;

– аналіз статистичних і фактичних матеріалів з теми;

– підготовка матеріалів до участі в наукових студентських конференціях і семінарах.

Додаткові самостійні завдання виконуються в разі підвищення рейтингу при недостатній кількості балів у поточному контролі при узгодженні з викладачем.

За модульної системи навчання теми самостійної роботи входять у змістовий модуль. Результати СРС над навчальним матеріалом цих тем контролюються після закінчення логічно завершеної частини лекцій та інших видів занять із певної дисципліни. Результати такого проміжного контролю враховуються під час виставлення підсумкової оцінки. Викладач може провести оцінку якості виконання самостійної роботи з кожного з зазначених видів робіт, попередивши студентів заздалегідь. Контроль якості виконання

самостійної роботи й підрахунок балів проводиться наприкінці кожного модуля. Загальна оцінка з СРС виставляється при підведенні підсумків з кожного модуля.

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	з/о
1	Видатні митці Відродження (презентація)	4	6
2	Сонети В. Шекспіра (аналіз поетичного тексту)	4	6
3	Рецензія на екранізацію трагедії «Гамлет»	4	4
4	Вічний образ Дон Кіхота (характеристика-роздум)	2	6
5	Головні риси просвітництва (схема)	4	6
6	Німецьке й англійське просвітництво (Інтернет-повідомлення)	4	6
7	Американський романтизм (інфографіка)	4	4
8	Англомовні романи ХХ ст. (інфографіка)	4	4
9	Японська поезія (аналіз, стилізація)	4	4
10	Новели Р. Акутагави (аналітичне читання)	2	6
	Разом	36	52

Презентації до твору чи літературного напрямку

Створюючи презентацію, використовуйте матеріали жанрового аналізу, доведіть наслідування традицій та новаторство письменника у руслі жанрових форм. *Використовуйте технології:*

POWERPOINT

IMPRESShttp:

PREZI (<https://te-st.ru/entries/prezi/>)

WINK (<https://softobase.com/ru/article/>)

Зразки презентацій за посиланням:

<https://www.1000z.com.ua/multimedijni-prezentatsiyi/>

Алгоритм аналізу ліричного твору

1. Виявити (якщо є) біографічні маркери тексту.
2. Визначити ліричне переживання, ключові мотиви.
3. Охарактеризувати ліричного героя.
4. Віднайти ключові образи та семантичні поля навколо них і проінтерпретувати їх.
5. Звернути особливу увагу на символіку тексту та конкретні образи-символи (вони ж бо витворюють підтекст – прихований зміст), розшифрувати символіку.

6. «Побачити» й пояснити колористику поезії, через яку розкривається внутрішній світ, психологічний стан, думки, почуття ліричного героя.
7. Перевірити, чи є в тексті алюзії.
8. Виокремити тропи й синтаксичні фігури.

Інфографіка літературної течії модернізму ХХ ст.

Інфографіка – це графічне, візуальне подання інформації, даних або знань, призначених для швидкого та чіткого відображення комплексної інформації. Вона може покращити сприйняття інформації, використовуючи графічні матеріали для того, щоб підвищити можливості зорової системи людини бачити моделі і тенденції. Процес створення інфографіки можна розглядати як візуалізацію даних, створення інформаційних схем та моделей подання інформації.

Інструменти.

Інфографіку можна створити вручну за допомогою простих повсякденних інструментів, таких, як олівці, маркери і лінійки. Тим не менш, сьогодні вони частіше створюються за допомогою комп'ютерних програм, що часто є швидшим і простішим.

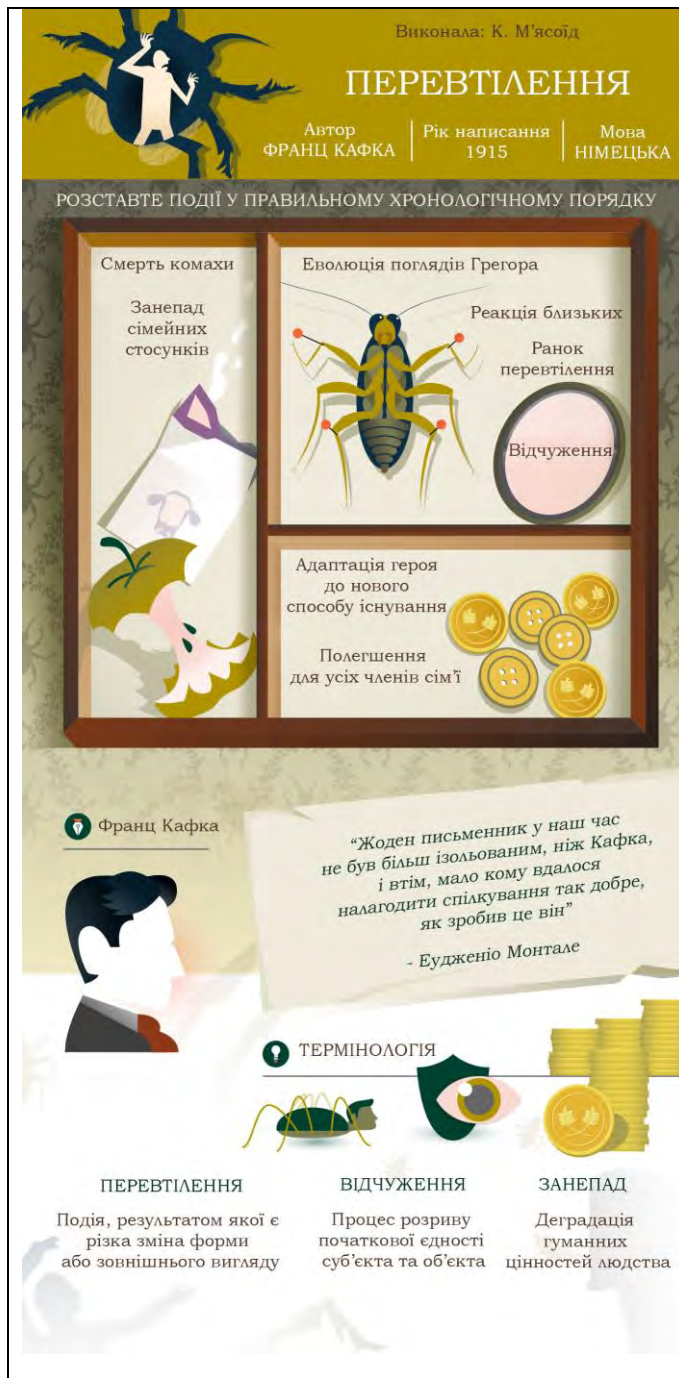
Сервіс №1 – easel.ly. Цей сервіс покликаний спростити створення інфографіки, використовуючи вже готові шаблони. Він працює за принципом «перетягни і кинь»: ви перетягаєте на робоче поле блоки інформації, курсором надаючи їм необхідну форму і величину. Єдине «але» – інформація не буде відображатися у вигляді графіків і діаграм, користувачеві необхідно буде вводити завідомо структуровані дані. Крім того, можна додавати власні зображення, фото, піктограми тощо. Кожен шаблон сайту – не більше, ніж відправна точка у вашому проекті. Всі елементи майбутньої інфографіки – що фон, що графік, що блок інформації – взаємозамінні. Який проект можна зберегти у зручному форматі JPEG і PDF. Реєстрація на сервісі необов'язкова.

Сервіс №2 – infogr.am. Цей сервіс – один з найбільш доброзичливих по відношенню до користувача. Для того щоб створити інфографіку на цьому сервісі, необхідно або пройти швидку процедуру реєстрації, або увійти за допомогою профілю в Твіттері або Facebook. Далі необхідно вибрати один з шести шаблонів, запропонованих сервісом. У процесі створення інфографіки до вже готового шаблону можна додати потрібні фото, відео, графіки і діаграми. Редагувати дані необхідно буде в таблиці, яка структурою нагадує Excel-документа. Щоб вона з'явилася, необхідно два рази клацнути в полі графіка.

www.inkscape.org Офіційний веб-майданчик

Piktochart.com – онлайн-сервіс із створення інфографіки, звітів, схематичних доповідей.

Приклади інфографіки

ЗМІСТ

1.ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДОЛОГІЇ CLIL ПРИ ВИВЧЕННІ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	3
1.1 Методика CLIL при вивченні зарубіжної літератури.....	3
1.2 Літературний шедевр як теоретична категорія.....	11
1.3 Формування емоційного сприйняття художніх текстів в екстремальних умовах навчання.....	17
2.ПРАКТИЧНА РОБОТА. Дисципліна за вбором студентів «Літературні шедеври країн Європи, Америки, Азії».....	28
2.1 Lecture № 1. RENAISSANCE IN EUROPEAN CULTURE.....	28
2.2 Lecture № 2. ROBERT BURNS - SINGER OF NATIONAL FREEDOMS.....	42
2.3 Lecture № 3. EDGAR ALLAN POE - GENIUS OF ROMANTIC MYSTICS AND DETECTIVE MYSTERIES.....	58
2.4Lecture № 4. RUDYARD KIPLING ABOUT HUMAN MASCULINITI AND OVERCOMING.....	67
2.5 Lecture № 5. WALTER WHITMAN IS AMERICA.....	80
2.6 Lecture № 6. AKUTAGAWA RYUNOSUKE.....	88
3. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ ТА САМОСТІЙНОЇ РБОТИ.....	97

Наукове видання

Олексій Петрович ОРЛОВ

**ЛІТЕРАТУРНІ ШЕДЕВРИ ЄВРОПИ,
АМЕРИКИ, АЗІЇ
(методологія CLIL)**

Підписано до друку 30.10.2022 р.
Формат 60x84/16. Папір офсетний.
Гарнітура Times New Roman. Друк офсетний.
Ум.-друк. арк. 14,4.
Наклад 100 прим. Зам. № 10113.

Віддруковано у друкарні ТОВ «СІМОН»
м. Полтава, вул. Пушкіна, 42
050-590-12-52
simon@simon.com.ua
www.simon.com.ua

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготовників
і розповсюджувачів видавничої продукції
Серія ПЛ № 17 від 23.03.2004 р.

